

EMFF OPERATIONAL PROGRAMME

CCI	2014EE14MFOP001
Title	European Maritime and Fisheries Fund - Operational Programme for Estonia
Version	1.1
First year	2014
Last year	2020
Eligible from	01-Jan-2014
Eligible to	31-Dec-2023
EC decision number	
EC decision date	

1. PREPARATION OF THE OPERATIONAL PROGRAMME AND INVOLVEMENT OF PARTNERS

1.1 Preparation of the Operational Programme and involvement of partners

Rakenduskava ettevalmistamine ja partnerite kaasamine (määruse (EL) nr 508/2014 artikli 17 lõige 2)

Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (edaspidi EMKF) rakenduskava koostamist koordineerib Põllumajandusministeerium, kelle eestvedamisel moodustati oktoobris 2011 "Eesti kalanduse strateegia 2014-2020 ekspertkomisjon" (edaspidi kalanduse ekspertkomisjon), mille peamiseks ülesandeks oli välja selgitada kalandussektori arenguvajadused ja kujundada kalandussektori arengusuunad.

Sotsiaalpartnerite kaasamine toimub vastavalt Parlamendi ja Nõukogu 17. detsembri 2013.a ESI üldmääruse 1303/2013 artiklile 5 ning Vabariigi Valitsuse 29. detsembri 2011.a istungil kinnitatud „Kaasamise hea tava“ juhisele[1]. EMKF rakenduskava väljatöötamisel lähtuti Eesti põhiseadusest tulenevatest põhimõtetest nagu diskrimineerimise keeld ja võrdsuslikkus.

EMKF rakenduskava ettevalmistamise protsessis olid kaasamise peamised eesmärgid informeerimine ja ettepanekute kogumine ning võimaldada partneritel kaasa rääkida 2014-2020 EMKF rakenduskava koostamisel. 17. oktoobri 2011.a põllumajandusministri käskkirjaga nr 1.3-1/130 loodud kalanduse ekspertkomisjoni kuuluvad kalanduse sektori esindajad nii riiklikest institutsioonidest, teadus- ja arendusasutustest, katuseorganisatsioonidest, kalanduspiirkondadest jt partnerid. Muu hulgas andis oma hinnangu koostatud töödokumentidele Kalandusturu korraldamise seaduse alusel kokku kutsutud kalandusnõukogu. Kalanduse ekspertkomisjonide liikmete loetelu on toodud Lisas 1.

Siseriiklik planeerimisprotsess viidi läbi järgmistes etappides:

- hetke olukorra ja SWOT analüüside koostamine sektorite lõikes;
- Eesti Kalanduse Strateegia koostamine ning heakskiitmine kalandusnõukogus;
- rakenduskava ettevalmistamine kalanduse sektorite lõikes (töögrupid);
- eesti kalanduse arenguvajaduste määratlemine (töögrupid);
- eesmärkide ja nende elluviimise lahenduste analüüs ja täiendamine;
- rahastatavate eesmärkide ja meetmete valik;
- rakenduskava koostamine.

Partnerid olid kaasatud rakenduskava väljatöötamisse, sh seire- ja hindamistegevustesse mitmel erineval moel. Ettevalmistamise protsessi käigus koguti arvamusi ja ettepanekuid erineva tasandi partneritelt, kes soovisid panustada Eesti kalanduse probleemkohtade lahendamisse täna ja tulevikus. Kaasatavate osapoolte väärtuslikud teadmised ja koostöö panid aluse kvaliteetse dokumendi koostamisele.

Rakenduskava koostamise alusdokumendiks on Eesti Kalanduse Strateegia 2014-2020, mille koostamisel kasutati samuti laialdaselt partnerite abi. Eesti Kalanduse Strateegia 2014-2020 kiideti heaks 02. aprillil 2013. aastal kalandusenõukogu poolt ning mis on avalikustatud Põllumajandusministeeriumi koduleheküljel[2].

Rakenduskava planeerimisprotsessi käigus koostas Põllumajandusministeerium Lisas 2 toodud uuringutele tuginedes sektoripõhise hetkeolukorra kirjelduse, millele järgnesid SWOT analüüside koostamiseks ning arenguvajaduste määratlemiseks partnerite arutelud töögruppides.

Lisaks e-posti teel toimunud infovahetusele oli võimalik ettepanekuid ning seisukohti esitada korraldatud töögruppide aruteludel.

Peamised arutelud ning soovitusel lahenduste leidmiseks Eesti kalandussektoris puudutasid koostöö tihendamist teadlaste ja kalurite/töötajate vahel, mõistmaks eelkõige kalavarude hindamise protsessi; samuti keskkonnasäästlikumate ja innovaatiliste tehnoloogiate kasutuselevõttu; uute ja kõrgema lisandväärtusega toodete valmistamist ning pakkumist; sektorisse eriala spetsialistide ja kvalifitseeritud tööjõu toomist ja elukestvat õpet. Lahenduste üldtoodud loetelule on toodud vastavate sektorite analüüsis punktis 2.1.

Kalanduse ekspertkomisjoni ning kalandusnõukogu liikmeid teavitati töögruppide arutelude tulemustest ehk vahekokkuvõtetest, sh. informeeriti õigusaktide uutest suunistest. Info arutelude planeerimise tegevuskäikude osas oli leitav Põllumajandusministeeriumi kodulehel <http://www.agri.ee/et/eesmargid-tegevused/euroopa-merendus-ja-kalandusfond-emkf-2014-2020/eesti-kalanduse-strateegia-2014>.

Perioodi 2014-2020 rakenduskava ettevalmistusprotsess hõlmas eelhindamist ja keskkonnamõtjude strateegilist hindamist, tagamaks sõltumatute ekspertgruppide objektiivsete hinnangute ja soovitude arvestamise läbi parim võimalik kvaliteet, mis on eelduseks EMKF vahendite mõjusale, efektiivsele ja terviklikule rakendamisele ning püstitatud eesmärkide saavutamisele. Eelhindamine, keskkonnamõtjude strateegiline hindamine ning perioodi 2014-2020 EMKF vahendite planeerimine ning rakenduskava koostamine toimus paralleelselt ja tihedas ning konstruktiivses koostöös hindamise läbiviijate ja Põllumajandusministeeriumi vahel. Eelhindamise teostaja ja keskkonnamõtjude strateegilise hindamise eksperdid osalesid eesmärkide, tulemuste ja indikaatorite, meetmete valiku ja rahastamiskavade aruteludel.

Rakenduskava eelhindamise viis läbi konsortsium koosseisus Ernst & Young Baltic AS, Hendrikson & Ko OÜ ja MTÜ Balti Uuringute Instituut. EMKF peatükkidele valdkonnaspetsiifilise hinnangu andmiseks kaasati eelhindamisse ka konsortsiumivälised eksperdid Markus Vetemaa, Krista Habakukk ja Silva Anspal. Rakenduskava keskkonnamõtjude strateegilise hindamise viis läbi konsortsiumipartner Hendrikson & Ko OÜ.

[1] Kaasamise hea tava, <http://valitsus.ee/et/riigikantselei/kaasamine-ja-mojude-hindamine/kaasamise-hea-tava>

[2] Eesti Kalanduse Strateegia 2014-2020, <http://agri.ee/eesti-kalanduse-strateegia-2014-2020/>

1.2 Outcome of the ex-ante evaluation

1.2.1 Description of the ex-ante evaluation process

Eelhindamise protsessi kirjeldus

Rakenduskava eelhindamise ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise läbiviimiseks korraldati avatud hange, mille tulemusena sõlmiti leping (22.07.2013) Ernst & Young Baltic AS-ga, kes esindas eelhindajate konsortsiumit koosseisus Ernst & Young Baltic AS, Hendrikson & Ko OÜ ja MTÜ Balti Uuringute Instituut. Keskkonnamõjude strateegilise hindamise viis sama lepingu raames läbi Hendrikson & Ko OÜ.

Eelhindamise läbiviimisel tugineti asjakohastele EL-i ja siseriiklikele nõudmistele, juhistele ja kriteeriumitele. Sealhulgas lähtuti Euroopa Komisjoni EMKF 2014-2020 rakenduskavade eelhindamise juhiseist „*Draft Guidelines for Ex-ante Evaluation of 2014-2020*“.

Eelhindamine viidi läbi paralleelselt rakenduskava koostamisega. Nii oli eelhindajate hinnanguid ja soovitusi võimalik rakenduskava koostamisel jooksvalt arvesse võtta. Ernst & Young kaasas sõlmitud lepingu raames hinnangute andmisel ka erinevate valdkondade sõltumatuid eksperte. Erapooletute valdkondlike ekspertide objektiivsed hinnangud toetasid Eesti oludele parimal viisil vastavate eesmärkide ja prioriteetide seadmist ning sidusa ja kvaliteetse EMKF meetmestiku ja rakenduskava koostamist, mille eelarveliste vahendite jaotus on optimaalne meetmete lõikes. Eelhindamise läbiviimisel omas kesksel tähtsust tihe suhtlus ja teabevahetus Põllumajandusministeeriumi ja eelhindaja vahel. Selle tagamiseks osalesid eelhindajad rakenduskava koostamisega seotud (punktis 1.1 viidatud) kohtumistel ja aruteludel.

1.2.2 Overview of the recommendations of the ex-ante evaluators and brief description of how they have been addressed

Topic	Recommendation	How was the recommendation addressed, or why was it not taken into account
1 - SWOT analysis, needs assessment	Eelhindaja kommentaaridega on osaliselt arvestatud. Eelhindaja soovitas SWOT-analüüsi kirjeldusi täiendada alljärgnevalt: 1. Viia kirjeldused paremini kooskõlla konkreetse tugevuse, nõrkuse, võimaluse või ohu pealkirjaga. Eelhindaja leidis, et SWOT-analüüs sisaldab	Arvestatud

Topic	Recommendation	How was the recommendation addressed, or why was it not taken into account
	<p>mitmel puhul olukorraanalüüsi, mida pole seostatud konkreetse SWOT-analüüsi aspektiga;</p> <p>2. Võimaluste all tuleks välja tuua välised aspektid, mida on võimalik rakenduskava tegevustega ära kasutada eesmärkide saavutamiseks (ehk olemasolev potentsiaal), mitte kirjeldada vajadusi (ehk „mida oleks vaja teha“).</p> <p>3. Soovitame esitatud väidete ja hinnangute põhjendamiseks veelgi rohkem välja tuua vastavaid arvnäitajaid</p>	
<p>2 - Construction of the intervention logic, including the contribution to the EU 2020, the internal coherence of the proposed programme and its relationship with other relevant instruments, the establishment of quantified targets and milestones and the distribution of budgetary resources</p>	<p>1.Konkreetsemalt välja tuua rakenduskava panus Euroopa 2020 ning Eesti 2020 eesmärkide täitmisesse.</p> <p>2.Selgemalt välja tuua planeeritavate tegevuste panus eesmärkide täitmisesse (erieesmärgid ja prioriteedid) täiendades selleks meetmete tabelis esitatud SWOT-analüüsist lähtuvat EMKF põhjendust.</p> <p>3.Täiendada meetmete SWOT-analüüsist lähtuvaid EMKF põhjendusi, et need hõlmaksid meetmete valiku olulisuse selgitust ning ka eeldatavast panust</p>	<p>1.Osaliselt arvestatud, täiendused tehtud rakenduskava punktis 3.4.1. EMKF rakenduskava ei esitata dokumendi failina vaid struktureeritud tekstina elektroonilisse keskkonda. EMKF rakenduskava struktuurne ülesehitus on vastuvõetud Komisjoni määrusega (EL) nr 771/2014.</p> <p>2.Arvestatud (täiendatud meetmete põhjendusi). EMKF sekkumisloogika on Komisjoni poolt defineeritud rakenduskava esitamiseks kasutatavas elektroonilises keskkonnas. EMKF panustamine EL temaatilistesse eesmärkidesse</p>

Topic	Recommendation	How was the recommendation addressed, or why was it not taken into account
	<p>erieesmärkide saavutamisesse. Ühtlustada strateegias ja meetmetabelis esitatud informatsiooni meetmete kohta, sest hetkel esineb ebakõlasid väljundiindikaatorite sihtväärtustes ja meetmete aluseks olevate EMKF määruse nr 508/2014 artiklite viidetes (vt konkreetsed ettepanekud ptk-s 2.6).</p> <p>4.Täiendada meetmete tabelis olevaid EMKF põhjendusi, et paremini välja tuua rakenduskava sekkumisloogika.</p>	<p>sõltub meetmete valikust.</p> <p>3.Osaliselt arvestatud. Väljundiindikaatorite sihtväärtused ühtlustatakse.Samas meetmete panus erieesmärkidesse tuleneb Komisjoni poolt sätestatud sekkumisloogikast.</p> <p>4.Osaliselt arvestatud. Vaatame üle vajadused. Meetmed, nende raames toetatavad tegevused ning osaliselt ka abikõlblikud kulud sätestatakse EL õigusaktides. Nende ülekordamine ei ole asjakohane.</p>
<p>3 - Consistency with the CSF, the Partnership Agreement, the relevant country specific recommendations adopted in accordance with Article 121(2) TFEU and where appropriate at national level, the National Reform Programme</p>	<p>Eelhindaja kommentaaridega on osaliselt arvestatud.</p> <p>Eelhindaja hinnangul on võimalik põhjalikumalt kajastada ESI fondide, MAK-i ja EMKF-i rakenduskava täiendavust meetmete või prioriteetide tasandil.</p>	<p>Arvestatud, täiendused tehtud rakenduskava punktis 3.4.1</p>
<p>4 - Rationale for the forms of support proposed in the programme (Article 66 CPR)</p>	<p>Rakenduskava ei sisalda selgitust eelarveliste vahendite jaotust meetmete vahel, mille raames plaanitakse rakendada rahastamisvahendeid.</p>	<p>Arvestatud. Täiendused tehtud punktis 14.1</p>
<p>5 - Human resources and administrative capacity and the management of the programme</p>	<p>1. Teha täiendused kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegia kirjeldusse: *Mainida strateegia</p>	<p>1.Arvestatud 2.Arvestatud. Tehtud täiendused vastavalt</p>

Topic	Recommendation	How was the recommendation addressed, or why was it not taken into account
	<p>kirjelduses piirkondade sotsiaalmajanduslikku ja hariduslikku struktuuri;</p> <p>*Kuidas panustab kultuuripärandi edendamine kalanduspiirkondade arengusse ja aitab lahendada piirkonna probleeme;</p> <p>*Põhjustada vajadust ka kliimamuutuste leevendamiseks ettenähtud tegevusteks.</p> <p>2.Strateegia kirjelduses esitatud statistiliste andmete juurde tuua andmeallikad. Eelmise programmiperioodi tegevuste mõjudest rääkides võib viidata EY poolt läbiviidud meetme 4.1 mõjude hindamisele, mis kinnitas vajadust tegevustega jätkamiseks.</p> <p>3.Eelhindaja soovitusel lisas rakenduskava koostaja juhtimis- ja kontrollsüsteemi lühiülevaate, kuid puuduvad täpsemad selgitused haldussuutlikkuse tagamiseks vajaliku inimressurssi kohta.</p> <p>4.Eelhindaja hinnangul peaks rakenduskava sisaldama täiendavat informatsiooni administratiivse koormuse vähendamise vajalikkuse ja võimalikkuse kohta.</p>	<p>ettepanekule.</p> <p>3.Osaliselt arvestatud. Täiendatud rakenduskava punkti 10, inimeste arvu kirjutamine rakenduskavva ei ole juhendiga nõutud ning ei ole otstarbekas, võttes arvesse, et programmeerimis-dokument on 7 aastaks.</p> <p>4.Arvestatud.Uuel perioodil oleme näinud ette, et on võimalik kasutada lihtsustatud kulumeetodite arvestust. Tulenevalt EL määrusest nr 1303/2013 väheneb auditeerimisega kaasnev koormus väikese mahulisematel projektidel.</p>
<p>6 - Procedures for monitoring the programme and collecting the data necessary to carry out evaluations</p>	<p>1.Indikaatorite süsteemi täiendada järgnevalt:</p> <p>*Lisada strateegia kirjeldusse täiendavaid selgitusi selle kohta, kui mainitakse, et</p>	<p>1.Osaliselt arvestatud.Seireks ja hindamiseks vajalikud indikaatorid sätestatakse EK poolt delegeeritud aktiga. Seetõttu ei ole võimalik</p>

Topic	Recommendation	How was the recommendation addressed, or why was it not taken into account
	<p>indikaatorite sihtväärtus on null, st tegevustega ei planeerita indikaatori osas muutust saavutada. Asjakohane oleks selgitada, et tegevused on siiski vajalikud, kuid on seotud muude (siseriiklike) indikaatoritega.</p> <p>*Esitada indikaatorite sihtväärtuse määratlemise meetodikas arvutusmeetod.</p> <p>2.Kaaluda siseriiklike indikaatorite lisamist, et rakenduskava tulemusi sisulisemalt seirata.</p> <p>3.Lisada edastamise- ja teavitamistegevuste kirjeldusse planeeritud teavitustegevused, infoedastusallikad, konkreetsemad sihtrühmad ja tegevuste elluvijad.</p> <p>4.Täpsustada Euroopa 2020 strateegia eesmärkide ja partnerlusleppe valdkondade valdkondasid osas, millesse EMKF-i 2014-2020 Eesti rakenduskava strateegia panustab.</p>	<p>rakenduskavas nende indikaatorite sõnastust muuta. Valdav enamus indikaatoritest põhinevad EK andmekogumise programmi raames regulaarselt koguvatel andmetel, mis on kättesaadav JCR kodulehel. Tulemus- ja taustanäitajad kattuvad osaliselt, mis näitavad algtasemeid. 0 sihtväärtusega indikaatorid täpsustame strateegia peatükis 3.1.</p> <p>2.Arvestatud.Kaalume indikaatorite lisamist meetme määruste tasandil.</p> <p>3.Arvestatud. Punkti 11.2 on täiendatud.</p> <p>4.Osaliselt arvestatud.Euroopa 2020 ja partnerlusleppe eesmärkidesse panustatakse läbi EMKF ühenduse prioriteetide. Nende seosed on kirjeldatud peatükis 3.4.1. Oodatavat panust mõõdetakse läbi Komisjoni etteantud indikaatorite ning lisaks vajadusel sise-riiklikult määratud indikaatorite. Meie hinnangul on asutuste rollid hindamiskavas piisavalt lahti kirjutatud ning ei vaja täpsustamist. Teksti on täiendatud.</p>

2. SWOT AND IDENTIFICATION OF NEEDS

2.1 Swot analysis and identification of needs

Union priority	1 - Promoting environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based fisheries
----------------	---

Strengths

1. Juurdepääs kalavarudele Läänemerel, siseveekogudes, Loode-Atlandi kalandusorganisatsioon (NAFO), Kirde-Atlandi Kalanduskomisjon (NEAFC) ja Teravmägede piirkondades.

Eesti kalandus on mitmekülgne, hõlmates erinevaid alasektoreid: traal-, kaug- ja rannapüük, sisevetekalandus ja kalakasvatus. Suurema osa kalast püüavad Eesti kalurid Läänemerest, kuid tööstuses ja kaubanduses on esindatud ka sisevete saak ja kasvanduste toodang.

Eesti kalandussektor kasutab Läänemere ja sisevete kalavarusid, samuti on Eestil juurdepääs Loode-Atlandi (NAFO), Kirde-Atlandi (Teravmäed ja NEAFC) ning Edela-Atlandi kalaressurssidele[1].

Eesti majandusvõondis võib kiluvaru lugeda suhteliselt heaks. Kuigi Läänemere avaosa räime kõrge kalastussuremus ei ole lubanud räimevaru ekspluateerimise intensiivsust kestlikuks lugeda, on varu viimastel aastatel suurenenud. Tursa majandamine toimub Euroopa Liidu majandamiskava alusel ja sellest tulenevalt hoitakse etteantud kalastussuremuse taset kindlates piirides ja varu kasutamist saab lugeda mõõdukaks. Eesti vetes tursa töenduslik varu puudub.

Kaugpüügilaevad tegelevad püügiga Kirde-, Loode-, ja Edela-Atlandi vetes.

Peamiselt krevetiliste varu langustrend Loode-Atlandil on tinginud Eestile eraldatud püügivõimaluste vähenemise ning Loode-Atlandi püügiruudus 3M ka hariliku süvameregarneeli püügikeelu. Seda on teatud määral kompenseeritud püügivõimaluste vahetamisega teiste riikidega ning teisalt uute püügivõimaluste otsimisega Kirde- ja Edela-Atlandil, mille tulemusena on kaugpüügisegmendi 2011. a kogupüük jäänud võrreldavale tasemele 2007. a püügikogustega. Paranenud on tursa- ja meriahvenavarude olukord, mis toiduahela kaudu vähendab krevetiliste varusid, mistõttu on oluline edaspidi mitmeliigiliste majandamiskavade väljatöötamine.

Rannapüük merel toimub 12 meremiili ulatuses või kuni 20 m samasügavusjooneni. Majanduslikult tähtsamad liigid on räim, ahven, koha, meritint, lest, tuulehaug, särg, hõbekoger ja vimb. Lisaks kalapüügile on oluline ka agariku (*Furcellaria lumbricalis*) varumine.

Sisevete peamised püütavad liigid on ahven, koha, latikas, haug, jõesilm, luts, särg ja angerjas.

2. Ettevõtlust stimuleeriv püügivõimaluste jaotamise mehhanism (ITQ, ITE).

Traalpäügi sektori tugevuseks on väljakujunenud individuaalsete kvootide jaotus (ITQ), mis võimaldab ettevõtjatel päüike paremini ette planeerida arvestades turuolukorda. Ranna- ja sisevete päüiki reguleeritakse kasutada lubatud päügivahendite arvu (ITE) ja osaliselt blokk-kvoodi (lubatud kogusaak) abil. Blokk-kvoodi raames toimub päüik Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel ja rannapäüik räime ja lõhi osas. Vähesel määral päüitakse rannapäügil kaaspäügina ka turska ja kilu. Päügikorralduste aluseks on teadlaste soovitusel päügivahendite piirarvu ja lubatud saakide kohta. Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järve päügikorraldus ja –mahud lepatakse igal aastal kokku Vene Föderatsiooniga. Päügivõimalused jaotatakse kutseliste kalurite vahel ajaloolise päügiõiguse alusel päügivahendite piirarvudena.

Mererannas ja sisevetel päüdvaid kalapäügiiloale kantud kalureid oli 2013. aasta seisuga kokku 2383, neist rannakalureid oli 1594 ja sisevete kalureid 542, nii ranna- kui sisevetel päüdvaid kalureid oli 247[2]. Kalapäügiiloa omanikke on 1317, neist rannakalapäüigiga tegeleb 1005, sisevete kalapäüigiga 177 ning nii sisevete kui ka rannakalandusega 135[3].

3. Traallaevastiku päügivõimsuse ja päügivõimaluste tasakaal.

Eesti on traalpäügi reguleerimiseks rakendanud meetmeid nii Kalanduse Arengurahastu, Euroopa Kalandusfond (EKF) raames kui ka riigiabina. Arvestades viimase 10 aasta kalavarude dünaamikat on käesolevaks ajaks saavutatud kalapäügivõimsuse ja kalavarude vaheline pikaajaline tasakaal[4].

4. Väljakujunenud tarneahel sadamast tööstusesse (kilu, räim).

Eesti traalpäügisektor on koondunud tootjaorganisatsioonidesse, kelle liikmed päüivad Läänemerel kilu ja räime. Sadamates lossitakse laevadelt saak ja veetakse tootjaorganisatsiooni külma- ja laohoonetesse töötlemisse. Kogu ahel töötab optimaalselt, tagades kala kõrge kvaliteedi ja samas ka suured mahud.

Kuna liikmefirmade kalale on tootjaorganisatsioonide näol olemas kalatöötaja ja turustaja, saavad liikmed keskenduda päügitegevusele, jättes muud ahela etapid tootjaorganisatsiooni kanda.

5. Toimivad tootjaorganisatsioonid Läänemere traalpäügis.

Läänemere traalpäüik moodustas Eesti kalapäügi kogumahust 2013. aastal 65%. Kilu, räime ja tursa päügil tegutseb Eestis alates 2006. aastast kolm tootjaorganisatsiooni, kuhu kuulub 60% sektori ettevõtetest. Eesti Läänemere traalpäügi kogumahust päüidsid tootjaorganisatsioonid 2013. aasta lõpu seisuga 95%[5].

Tootjaorganisatsiooni liikmete poolt lossitud kala transporditakse logistikakeskustesse, kus toimub kala sorteerimine, külmutamine ja partiide komplekteerimine, mis seejärel suunatakse edasi enamjaolt välisturgudele.

6. Kaugpäügiliikide kõrge turuväärtus (krevetilised, süvalest, meriahven).

Päüitakse nii reguleeritud (peamiselt krevetilisi, ent ka meriahvenat ja turska) kui ka reguleerimata liike. Edela-Atlandi ja Barentsi meri on Eesti kaugpäügiettevõtetele olulisemad reguleerimata liikide päügiipiirkonnad. Võrreldes Läänemerel päüütavate liikidega on nimetatud liikide turuväärtus märgatavalt kõrgem. Kala töödeldakse laevade pardal ning

lossitakse Norra, Islandi, Kanada, Uruguay ning Hispaania sadamates, mis asuvad 1-6 päevateekonna kaugusel püügialadest. Kaugpüük moodustab Eesti kogupüügist koguseliselt 17% .

7. Pikaajaline pidev teaduslik kalavarude seire ja uuringud.

Kalandusalaste uuringutega on Eestis põhjalikult tegeletud alates 70ndatest aastatest. Kalavarude seiret viiakse läbi süstemaatiliselt.

Praeguseks on välja kujunenud andmestik, mis ei kajasta üksnes rahvusvaheliselt reguleeritud kalavarude seisundit, vaid kajastab ka teisi töenduslikult olulisi kalavarusid.

8. Olemasolevad tootmisvahendid.

Läänemere traalpüügi peamised liigid on kilu, räim ja tursk. Eestis traalpüügis tegutseb 2014. aasta algusest 25 ettevõtet, kalalaevaregistri selles segmendis on 38 aktiivset laeva, peamasina mootorivõimsus- ja kogumahutavusnäitajatega kokku 9508kW ja 3581GT.

EKF meetme 1.3 „Kalalaevade pardal tehtavad investeeringud ja selektiivsus“ raames on toetatud 80 projekti kogusummas 2,77 miljonit eurot, kokku on tehtud investeeringuid 28 kalalaeval. Meetme 3.1 „Ühistegevused“ osas on toetatud külm- ja laohoonete ehitamist: kokku kolm projekti kogusummas 8,62 miljonit eurot ning kala käitlemisetappidesse vajalike investeeringute tegemiseks kogusummas 1,38 miljonit eurot. Meetme 3.3 „Kalasadamate investeeringutoetus“ osas on määratud kalasadamate investeeringuteks kokku 5,54 miljonit eurot.[6]. Eesti kaugpüügis on 5 laeva, mis kuuluvad segmenti 4S3 koguvõimsusega 7697 GT ja 13 174 kW.

Kaugpüügi kalalaevade varustamist uute seadmete ja vahenditega toetati EKF meetme 1.3 „Kalalaevade pardal tehtavad investeeringud ja selektiivsus“ raames. Meetme 1.1 osas on määratud toetusi ja väljamakseid tehtud kahele projektile kogusummas 3,23 miljonit eurot. Meetme 1.3 osas on 2013. aasta seisuga määratud toetusi 1,59 miljoni euro väärtuses, väljamakseid tehtud 5-le projektile kogusummas 0,43 miljonit eurot[7].

Rannapüügis on kokku 1402 laeva, mis kuuluvad segmenti 4S2, koguvõimsusega 2110GT ja 21 311kW. Sisevete laevu oli kokku 469, mis kuuluvad segmenti 4S4.

Rannapüügi ja sisevete kalalaevade moderniseerimist, selektiivsete püügivahendite ostmist ja kala säilitamiseks vajalike seadmete soetamist toetas EKF meetmete 1.4 „Väiksemahuline rannapüük“ ja meetme 2.2 „Sisevete kalanduse toetus“ raames. Ranna- ja sisevete püügiks kasutatavate kalalaevade ümberehitamist ja uute seadmete ja vahenditega varustamist, mis aitavad kaasa ohutuse, töötingimuste, hügieenitingimuste või tootekvaliteedi parandamisele, energiakasutuse tõhustamisele või selektiivsuse suurendamisele toetati meetme 1.4 osas 207 projekti kogusummas 1,6 miljonit eurot ning meetme 2.2 osas 78 projekti kogusummas 0,6 miljonit eurot[8].

9. Piisav pädevus kalandusalase täiend- ja tasemeõppe võimaldamiseks.

Kalandussektori toetamiseks on loodud Maamajanduse Infokeskuse[9] alla Kalandusvõrgustiku üksus ning Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi (TÜEMI) juurde pikaajalise projektina Kalanduse teabekeskus[10]. Need kaks üksust on pakkunud sektorile

kaasaegset oskusteavet, täiendusõpet ja nõuannet korraldades koolitusi, infopäevi, konverentse, ümarlaudu ning õppereise perioodil 2007 – 2013.

Kalandusvõrgustik on saanud toetust Euroopa Kalandusfondi 2007 – 2013 (edaspidi EKF) meetmest 5.1 „Tehniline abi“ kogusummas 378 344 eurot (31.12.2013) ja Kalanduse teabekeskuse projekti toetati meetme 3.1 raames 1,9 miljonit eurot[11].

Kalandusalast ja kalandusega seotud kutse- ja kõrgharidust on võimalik omandada järgmistes õppeasutustes: Tallinna Tehnika Ülikooli (TTÜ) Eesti Mereakadeemia, Eesti Merekool, Tallinna Ülikool, Tartu Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Hiiumaa Ametikool, Eesti Maaülikool (EMÜ) ja Järvamaa Kutsehariduskeskus[12].

Teadus- ja arendustegevusteks loodi kolm erinevat EKF toetusmeedet keskkonna, haridus ja teadus ning innovatsiooni valdkonnas. Meetme 3.1. Ühistegevused tegevus „Muud ühistegevused“ raames on toetatud 22 projekti kogusummas 6,76 miljonit eurot. Meetme 3.2 „Veeloomastiku ja – taimestiku kaitse ja arendamine“ raames on toetatud nelja projekti kogusummas 740 673 eurot. Meetme 3.5 „Katseprojektid“ raames on toetatud ühte projekti summas 213 465 eurot[13].

Vajalikke alusuuringuid on tellitud EKF meetme 5.1 „Tehniline abi“ alt. Perioodil 2007 – 2012 on tellitud 8 uuringut (näiteks: Räime- ja kilutoodete arenguvõimaluste uuring, Tööjõu kompetentside ja oskuste taseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris, jt.).

[1] Põllumajandusministeeriumi andmed

[2] Põllumajandusministeeriumi andmed

[3] Põllumajandusministeeriumi andmed

[4] Eesti Läänemere traallaevastiku püügivõimsuse analüüs, 2012, TÜ Eesti Mereinstituut; Põllumajandusministeeriumi andmed

[5] Põllumajandusministeeriumi andmed

[6] Põllumajandus Registrate ja Informatsiooni Ameti andmed

[7] Põllumajandus Registrate ja Informatsiooni Ameti andmed

[8] Põllumajandusministeeriumi andmed

[9] <http://www.maainfo.ee/index.php?page=1450>

[10] <http://www.kalateave.ee/et/>

[11] Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti andmed, nüüd ja edaspidi seisuga 31.12.2013.a, kui pole märgitud teisiti, www.pria.ee

[12] Haridus- ja Teadusministeerium, EHIS

[13] Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti andmed

Weaknesses

1. Kalavarude hindamise protsessis vähene sektori kaasatus.

Tänased püügipiirkonnad ja hinnangud jäävad tihti kaluritele mõistetamatuks. Seetõttu soovib kalavarude hindamise protsessis sektor olla rohkem kaasatud läbi ühiste uuringuprojektide teadlaste ja sektori ettevõtjate vahel. See võimaldaks sektoril saada rohkem teadlikuks kalavarude majandamisest, teiselt poolt teadlastele annaks see täiendavat informatsiooni, mis parendaks varu seisundi hindamist ning ühtlasi aitaks kaasa ühtse arusaama ja üksteise parema mõistmise kujunemisele.

2. Rakendusuringute ebapiisav seos sektori vajadustega ja vähene rakendatavus.

Perioodil 2007 – 2013 on küll alustatud paljude mitmeaastaste rakendusuringutega, kuid mitte kõik neist ei ole veel lõpetatud ning seetõttu on ka rakendus madal.

Ühelt poolt on väljakutseks Eesti ettevõtjate madal nõudlus ja rakendusvõimekus ning teisalt puudub täna Eesti teadusasutustes elluviidaval teadus- ja arendustegevusel (T&A) tihtilugu seos Eesti ettevõtjate vajadustega[1]. Sarnast tendentsi on täheldatud ka kalandussektori poolt, kus nõrkusena on välja toodud rakendusuringute ebapiisavat seost sektori vajadustega kui ka rakendusteaduse tulemuste vähest elluviimist praktikas.

3. Amortiseerunud laevastik ja madal energiaefektiivsus.

Läänemere traallaevade keskmine vanus on 26 aastat[2]; kaugpüügi laevade keskmine vanus 27 aastat[3] ning ranna- ja sisevete laevade keskmine vanus on 22 aastat[4].

Enamus kasutusel olevatest kalalaevadest on ehitatud endises Nõukogude Liidus ning ajal, mil energiaefektiivsust ei peetud oluliseks.

4. Ranna- ja siseveekalurite piiratud investeerimisvõimekus infra--struktuuri ja tootmisvahenditesse.

Ranna- ja sisevete kalapüügiga tegelevad valdavas enamuses füüsilisest isikust ettevõtjad. Investeerimisvõimekust piirab ka füüsilisest isikust ettevõtjate ning mikro- ja väikese suurusega ettevõtjate puhul jätkuvalt raskendatud ligipääs laenuvahenditele, mis võimaldaksid investeringuid enne toetuse saamist teostada[5].

Väiketöötlemine on kalurite hulgas vähe juurdunud. Kala müüakse ära enamjaolt töötlemata kujul, mille tõttu saadakse väiksemat tulu. Ranna- ja sisevete püügikogused moodustasid 2013. aasta seisuga Eesti kogupüügi mahust 18% (sh rand 14%, siseveed 4%)[6].

5. Täiendav investeerimiskoormus sadamate taristusse, võrreldes teiste liikmesriikidega.

Kalapüügisektori efektiivsust ja kvaliteeti mõjutab püügiks vajaliku kaasaegse infrastruktuuri olemasolu. Eesti on üks väheseid riike maailmas, kus ettevõtluse toimimiseks vajalik infrastruktuur sadamate näol on suures mahus erastatud. See asetab sadamatest sõltuva ettevõtluse võrreldes teiste riikidega märgatavalt ebasoodsamatesse konkurentsitingimustesse. Kui muudes riikides tehakse vajalikud infrastruktuuri investeeringud kohaliku riigi või omavalitsuse vahenditest, siis Eestis on need kulutused erasektori kanda. Tinglikult võib Eesti kalalaevade poolt kasutatavad sadamad jagada traali- ja rannapüügisadamateks. Rannapüügi sadamaid käsitletakse peatükis „Kalanduspiirkondade jätkusuutlik areng“.

6. Raskendatud võimalused sektorisse sisenemiseks.

Eesti kalapüügivõimalus jaotatakse ettevõtjate vahel ajaloolise püügiõiguse alusel (ITQ, ITE). Selline püügivõimaluste jaotusmehhanism annab kindluse pikaajaliste investeeringuotsuste tegemisel, kuid raskendab uute ettevõtjate sisenemist sektorisse. Merel püüdva kalalaevastiku osas on täiendavaks piiranguks kalalaevaregistri sihttasemed ning piiratud püügivõimsus.

7. Vananev tööjõud, kompetentse tööjõu puudus.

Tulenevalt Eesti geograafilisest asukohast ja kliimatilistest tingimustest on kalapüük hooajaline tegevus. Selletõttu on ka tööhõive hooajaline. Kalapüügisektori tööhõivet iseloomustab töötajate keskmisest kõrgem vanus ja üle 50% kalandussektori töötajatest on vaid põhi- või üldkeskharidusega (puudub erialane haridus).

Läänemere traalpüügilaevadel töötab ligikaudu 200 kalurit, traalpüügiga seotud töötajatest 91% on mehed. Naised on põhiliselt tegevad traalpüügiettevõtete administratsioonis ja finantsjuhtimises. Töötajate keskmine vanus on 50 aastat. Enamik ettevõtteid tasustavad laevaperesid ka püügivälisel perioodil, et säilitada spetsialiseerunud meeskondi, kuna spetsialistide pakkumine tööturul on vähene.

Kaugpüügiga tegeleb kolm ettevõtet. Hõivatute hulgas domineerivad eakamad vanusegrupid: eriti kaptenite, püügikaptenite, tüürimeeste ja laevamehaanikute hulgas on suur osa 50-65 aasta vanusegruppi kuuluvaid töötajaid[7].

Vananev laevastik ja tööjõud ning kalapüügi väiksem atraktiivsus võrreldes teiste sarnaste tegevusvaldkondadega, on peamisteks kaugpüügisektori probleemkohtadeks, mistõttu on ka kvalifitseeritud tööjõu leidmine raskendatud,

Ranna- ja sisevetekalurite keskmine vanus on 51 aastat[8]. Naiste osakaal rannakalurite seas on alla 1,6%, mis on eelkõige tingitud kaluriametile omasest füüsiliselt raskest tööst[9].

Kuivõrd kalandussektori ettevõtjatel on probleem kompetentse tööjõu leidmisega ja arvestades sellega, et üle 50% kalandussektori töötajatest on vaid põhi- või üldkeskharidusega ning kelle keskmine vanus on suhteliselt kõrge[10], on vajalik senisest enam tõhustada koostööd teadus-arendusasutuste, ettevõtete ja administratsiooni vahel kvalifitseeritud tööjõu saamiseks.

[1] Eesti järgneva 10 aasta arenguvajadused

[2] Põllumajandusministeeriumi andmed, nüüd ja edaspidi seisuga 31.12.2013.a, kui pole märgitud teisiti, www.agri.ee

[3] Põllumajandusministeeriumi andmed

[4] Põllumajandusministeeriumi andmed

[5] Põllumajandusministeeriumi andmed, EKF 2007-2013 seirearuanne 2012

[6] Põllumajandusministeeriumi andmed

[7] Tööjõu kompetentside ja oskustaseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris, 2012, Eesti Uuringutekeskus OÜ

[8] Põllumajandusministeeriumi andmed

[9] Tööjõu kompetentside ja oskustaseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris, 2012, Eesti Uuringutekeskus OÜ

[10] Tööjõu kompetentside ja oskustaseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris, 2012, Eesti Uuringutekeskus OÜ

Opportunities

1. Vee elusressursside suurenemine läbi koelmute taastamise, koelmutele ja elupaikadele ligipääsu tagamise näol.

Kalamajanduse konkurentsivõimelise ja jätkusuutliku arengu eelduseks on varude ja merekeskkonna sh teiste veekogude hea seisund ning varude ja keskkonna säästlik kasutamine.

Perioodil 2007-2013 kasutas Eesti selleks Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi ja riiklikke vahendeid, millega planeeritakse jätkata ka perioodil 2014-2020. Koelmualade taastamiseks on samuti kasutatud riiklikke vahendeid. Kohaliku tähtsusega vooluveekogude avamist oleks otstarbekas ellu viia kohalikul tasandil.

Sektori probleemid nagu madal tulusus ja lühike püügihooaeg on seotud kalavarude seisundiga. Siirde- ja poolsiirdekalade arvukust pärsvad suures ulatuses puudulikud elupaigad, mis tulenevad veekogude ebapiisavast füüsilisest kvaliteedist nagu rändetõkked, kudealade vähesus ja halb kvaliteet.

2. Olemasolev teadus- ja arendusasetuste potentsiaal kalavarude täiendavaks hindamiseks ning rakendusuringute teostamiseks.

Kalavarude hindamiseks ning rakendusuringute teostamiseks on olemas potentsiaal Eesti teadus- ja arendusasetuste näol.

Administratsiooni ja TÜEMI ja EMÜ koostööd iseloomustab pikaajaline partnerlus kalavarude uuringute teostamisel, mis on aluseks kalavarude kaitse tehniliste meetmete kehtestamiseks ja püügivõimaluste määramiseks.

3. Head teadmised kalavarude olukorrast

Eesti tugevuseks on kalandusalase seire ja uuringute tegemise pikaajaline kogemus, mis võimaldab kalavarude seire jätkamist. Kalavarude jätkusuutliku majandamise jaoks on head teadmised kalavarude olukorrast on üliolulised. Kalavarude seire tõhustamiseks on oluline suurendada koostööd lisaks avalikule sektorile ka kalandussektori ettevõtjatega. Ühtlasi on see vajalik kalavarude säästliku kasutamise seisukohast, et hoidmaks tasakaalus olemasolevad püügivõimalused ja püügivõimsus.

4. Teadus- ja arendusasutuste olemasolev potentsiaal koostöö suurendamiseks.

Eesti T&A süsteemi iseloomustab suhteliselt hea akadeemiline tase. Kalandusalaste uuringute läbiviimiseks ja teisteks teadus- ja arendustegevusteks on administratsioonil olemas koostöö järgmiste teadus-arendusasutustega: Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudiga (TÜEMI)[1], Eesti Maaülikooli (EMÜ)[2] Põllumajandus- ja keskkonnainstituudi Limnoloogiakeskusega ja Veterinaarmeditsiini ja loomakasvatuse instituudiga,[3] Tallinna Tehnikaülikooliga ning Toidu- ja Fermentatsioonitehnoloogia Arenduskeskusega (TFTAK)[4].

Oluline on senisest veelgi enam suurendada teadusarendusasutuste koostööd ettevõtetele pakkuvaks ettevõtetele vajalikke lahendusi ja teenuseid.

Jätakuvalt tuleb tähelepanu pöörata teadmussiirdele ning teaduse, ettevõtjate ja neid ühendavate lülide (nõustajad) võrgustumisele.

5. Alternatiivenergia ja energiasäästlikumad tehnoloogiad.

Viimastel kümnenditel toimunud tehnoloogia arengust tulenevalt on tekkinud võimalus kasutusele võtta uusi alternatiivenergia tehnoloogiaid.

Nende tehnoloogiate kasutuselevõtt kalanduses aitab kaasa keskkonna- ja kliimamuutuste mõjude vähendamisele.

Alternatiivenergia kasutuselevõtt aitab pikemas perspektiivis vähendada energiakulusid ja toota ning töödelda keskkonnasäästlikumalt. Prioriteediks on ka tootearendusliku ja tehnoloogilise võimekuse suurendamine.

6. Innovaatiline kalapüük, sh uued tehnoloogiad, selektiivsed püügivahendid.

2014 aasta IV kvartalis valmib uuring. „Püügivahendite parendamise võimalused kalapüügiga kaasneva negatiivse keskkonnamõju vähendamiseks“. Uuringu käigus kaardistatakse püügitegevuse selektiivsemaks muutmise võimalused, soovimatu kaaspüügi vähendamiseks ning püügivahendites kliimamuutuste mõju vähendamise eesmärgil kalapüügil, kalalaevadelt pärinevate kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks.

7. Potentsiaal olemasoleva infrastruktuuri parendamiseks ja arendamiseks.

Eestis on mitmeid kalapüügi sadamaid ja lossimiskohti. Näiteks, Läänemere traalpüügi laevad lossisid kala Eestis 18-sse lossimiskohta[5]. Samas on traalpüüki teenindavate kalasadamate tehniline korrasolek ja tingimused on kõikuvad: enamus probleeme on seotud kaide ja sadamate juurde viivate teede halva seisukorra, samuti amortiseerunud veevarustuse ja sadamate tehnosüsteemidega.

Kala lossimise kvaliteedi tõstmiseks ja teenindamiseks on oluline sadamate hea infrastruktuur ja toetav tehnovõrk.

Tulevikuperspektiivis on ette näha tootjaorganisatsioonide tegevuse rahvusvahelist laienemist, selleks on oluline tagada võimalused lossimise ja muude sadamateenuste osutamiseks ka teiste liikmesriikide kalalaevadele. Kasutamata on täiendavad võimalused tarneahela erinevate etappide maksimaalse optimeerimiseks, mis tagaks samaaegselt kvaliteedi ja ressurside kokkuhoiu, nt sorteerimisliinide paigaldamine sadamates.

8. Tehnoloogia arengust tulenev potentsiaal uute, sh energiaefektiivsete tehnoloogiate kasutuselevõtmiseks ning toorainele lisandväärtuse andmiseks.

Eesti ettevõtted tegutsevad rahvusvahelises tootmisahelas madala teadmistevajadusega tööde teostajatena[6]. Nii on ka kalandussektori ettevõtetega, sh kala töötlemise suunal, kus põhirõhk on olnud kala külmutamisel. Seetõttu nähakse kasvuvõimalusi tootearenduses, kuhu seni on investeeritud vähe. Oluline on toote kvaliteedi parandamine ja jäätmekäitlus.

Eesti kalandusettevõtted on väljendanud oma huvi panustada TA&I tegevustesse, sh tootearendusliku ja tehnoloogilise võimekuse parendamisse. Arvestades sellega, et senised kasvuallikad majanduses on ammendumas, siis on täiendavalt vajalik otsida uusi kasvuallikaid kohalike bioloogiliste ressursside efektiivsemaks kasutamiseks[7]. Sellest tulenevalt on kalandussektori innovatsiooni osas oluline välja selgitada sinise majanduskasvu võimalused sinises biotehnoloogias nii inimtoiduna (nt. funktsionaalne toit) kui ka muuks otstarbeks (nt. kalasööt, farmaatsia, tervisetooted), vesiviljeluses (sh merevesiviljelus ja merevesiviljelus koostoides tuuleparkidega), rannikuturismis ning jätkata enim potentsiaali omavate valdkondade arendamist koostöös teadus-arendusasutuste ja ettevõtetega.

Läänemere traalpüügist saadav toodang on enamasti suunatud välisturgudele, seetõttu on oluline rahvusvahelises konkurentsis püsimiseks suurendada sektori efektiivsust. Kuna Euroopa ühisest kalanduspoliitikast tulenevalt ei ole võimalik toetada otseseid investeeringuid laevastiku uuendamisse, saab eesmärki saavutada eelkõige läbi tegevuste, mis aitavad suurendada ettevõtjate enda investeerimisvõimekust.

Eelseisva arenguperioodi võtmeküsimuseks saab uute tehnoloogiate väljatöötamine ja kasutuselevõtmine keskkonna- ja kliimamuutuste mõjude vähendamiseks.

9. Globaalse nõudluse tõus ja kalatoodete hindade kasv.

Ülemaailmne kalatarbimine inimese kohta on alates 1961. a kasvanud keskmiselt 3,6% aastas[8]; sellest tulenevalt on ka FAO kala hinna indeks (*Fish Price Index*) olnud tõusuteel, moodustades 2013. a 142% 2005. a tasemest[9]. Majanduskoostöö ja arengu Organisatsioon (OECD) ennustab järgnevatel aastail nõudluse kasvu jätkumist ja kala hinna tõusu 2022. aastal

2005. aasta tasemega võrreldes 1,6 kordseks. Selline kasvutrend annab võimaluse müüa tarbijatele rohkem kala ja/või nõuda pakutava eest kõrgemat hinda.

10. Sektoris hõivatute ja uute valdkonnas alustavate ettevõtjate erialaste teadmiste ja oskuste tõus läbi koolituste, tasemeõppe ja teadmussiirde.

Kalandussektori tööturu nõudluse ja vajaduste rahuldamiseks on oluline kaasata sektori esindajaid õppekavade väljatöötamise, vastavusse viimisel ning praktikate läbiviimisesse. Oluline on arendada kalandusharidust erinevatel haridustasemetel ja täiendusõppes, et tagada sektori jätkusuutlikkus. Samuti on oluline populariseerida kalandusõpet noorte seas, et suurendada õppima asujate arvu.

Ettevõtete, sh kalandussektori ettevõtete innovatsioonikulutused on käesoleval perioodil olnud suunatud pigem infrastruktuuri ja tootmisprotsessi täiustamisele, mitte niivõrd tootearendusele. Tähelepanu pööramine teadmussiirdele ning teaduse, ettevõtjate ja neid ühendavate lülide (nõustajad) võrgustumisele, võimaldab panustada ettevõtlike innovatsioonivõimekuse tõstmisesse ning kõrgema lisandväärtuse saavutamisesse [10]. Selleks, et rahuldada siinsete ettevõtete kasvuvajadusi on koostöö teadusasutuste ja ettevõtete vahel on oluline.

[1] <http://www.sea.ee/avalehekulg/>

[2] <http://pk.emu.ee/struktuur/limnoloogiakeskus/>

[3] <http://v1.emu.ee/>

[4] <http://web.tftak.eu/>

[5] Põllumajandusministeeriumi andmed

[6] Eesti järgneva 10 aasta arenguvajadused

[7] Eesti järgneva 10 aasta arenguvajadused

[8] Maailma Tervishoiuorganisatsioon (WHO)

[9] ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO)

[10] Eesti järgneva 10 aasta arenguvajadused

Threats

1. Keskkonnareostus, mere bioloogilise mitmekesisuse vähenemine.

Merealade keskkonda ohustavad peamiselt eutrofeerumine, ohtlike ainete kõrge kontsentratsioon mere toiduahelas ning mere- ja rannikumaastike ning liikide elupaikade kahjustumine, meres leiduvate liikide populatsioonide kadumine või nende elujõulisuse

vähenev, taime- ja loomakoosluste tasakaalust väljaviimine ning lõpptulemusena mere bioloogilise mitmekesisuse vähenev[1].

2. Võõrliikide populatsiooni suurenemine ja mõju kohalikele liikidele.

Viimastel aastatel on suurenenud ümarmudila (*Neogobius melanostomus*) osakaal saagis. Ümarmudil paljuneb kiirelt ja levib hästi. Tegemist on agressiivse liigiga, kes võtab üle kohalike liikide elupaigad ja konkureerib samale toidubaasile.

3. Kalatoiduliste liikide populatsioonide suurenemine ja levikuala laienemine (kormoranid, hülged), mis vähendab majanduslikult olulisi kalavarusid.

Üldiselt on rannapüügi varude seisund stabiilne. Kalanduses on probleemiks hüljeste[2] ja kormoranide[3] suur arvukus[4], mis aeglustab varude taastumist, vähendab kalurite väljapüüke.

Hüljeste arvukuse suurenemisega kaasnevad suurenenud kahjustused püügivahenditele.

4. Tootmiskulude kasv (nt energia, kütus).

Kulutused kütusele mõjutavad oluliselt kalapüügi tulusust, võides ulatuda isegi kuni kolmandikuni tegevuskuludest[5].

2007. aastast on Eestis eriotstarbelise diislikütuse ja kerge kütteõli aktsiisimäär tõusnud 81% [6] nt, 2007. a oli eriotstarbelise diislikütuse ja kerge kütteõli aktsiisimäär 61,35€/1000L kohta ning 2013.a oli see 110,95€/1000L.

Siiani on olnud Eesti vetes püüdvad kalalaevad saanud kasutada aktsiisivaba kütust, alates 1. jaanuarist 2015.a ei ole kalapüügisektoril enam võimalik aktsiisvaba kerge kütteõli kasutada[6].

[1] Looduskaitse arengukava aastani 2020, [www, envir.ee](http://www.envir.ee)

[2] Riikliku keskkonnaseire programmi allprogrammi „Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire“ 2011. Aasta seiretöö „Hülged-hallhüljeste lennuloenduse andmed“

[3] Kormorani levik ja arvukus Eestis 2012, Eesti Ornitoloogiaühing

[4] Rannikumere operatiivseire 2012, TÜ Eesti Mereinstituut

[5] Effects of the fuel price crisis on the energy efficiency and the economic performance of the EU fishing fleets 2011, EL Komisjon, Joint Research Centre

[6] RT Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadus

Identification of needs on basis of the SWOT analysis

Vajaduste kindlaksmääramine SWOT-analüüsi põhjal

1. Kalavarude hea seisundi säilitamine ja tõstmine läbi koelmuulade taastamise. (Võ1 – võimalus, N1- nõrkus)
2. Koostöö intensiivistamine sektori, administratsiooni ning teadusasutuste vahel. (N1, N2, Võ4)
3. Püügivahendite suurem vastupidavus, töökindlus keskkonnamõjutustele, selektiivsus. Võ6
4. Infrastruktuuri ja tootmisvahendite kaasajastamine. (Võ5, Võ6, N3, N4)
5. Kala tarneahela – püügist töötlemiseni – etappide maksimaalne optimeerimine, keskendudes innovatsioonile, kala kvaliteedi tagamisele ja ressursside kokkuhoiule. (N4, Võ6, V8)
6. Bioloogiliste ressursside innovaatiline ja efektiivne kasutamine. (Võ8, N2)
7. Sektoris hõivatute ja uute valdkonnas alustavate ettevõtjate teadlikkuse tõstmine läbi teadlastega koostöö ja elukestva õppe (Võ10, N7).

SWOT analysis consistency with the Multiannual National Strategic Plan for aquaculture

SWOT analysis consistency with the progress to achieve good environmental status through the development and implementation of MSFD

SWOT-analüüsi kooskõla edusammudega hea keskkonnaseisundi saavutamisel merestrateegia väljatöötamise ja rakendamise abil

Merekeskkonna kaitse, säilitamine ja taastamise lõppeesmärk on hoida alal bioloogilist mitmekesisust ning kindlustada ökoloogiliselt mitmekesised, puhtad, terved ja produktiivsed mered.

Olulise sisendi merealade keskkonnaseisundi hindamiseks annavad kalandusalased teaduslikud uuringud ja kalavarude süstemaatiline seire. Seire käigus saadud andmestik aitab tagada Läänemere kui ökosüsteemi säilimist koos talle iseloomuliku elukooslusega, mis omakorda on aluseks mereressursside kasutamise jätkumisele. Teadlaste poolt tehtud uuringud ja soovitused on aluseks kalavarude kaitsemeetmete kehtestamisele. Tihti puudub aga teadlaste poolt pakutava teadusarendustegevuse ning kalandussektori ettevõtjate vaheline seos. Siinkohal aitaks sektori ja teadlaste ühine koostöö tõsta teadlikkust kaitsemeetmete kehtestamise vajalikkuse ning otstarbekuse osas ning luua seoseid rakendusuuringu ja ettevõtjate vajaduste vahel, mis omakorda aitab kaasa kalavarude kaitsele, nende säästlikule kasutamisele ning kaudselt kaasa merekeskkonna seisundi paranemisele.

Kalavarud on tundlikud ja reageerivad nii ülepüügile kui ka ilmastikuoludele, veel soolsusele jne. Mitmete liikide madalseisu peamiseks põhjuseks on kudealade hävimine. Mere elusressursside (sh kalavarude) suurendamise üheks võimaluseks on kudealade taastamine,

mis on otseselt seotud merekeskkonna taastamisega ning annab kaudselt panuse hea keskkonnaseisundi saavutamise tõusu.

Keskkonna- ja kliimamõjude vähendamise ja seniste kasvuallikate ammendumise seisukohalt on olulisel kohal energiaefektiivsete tehnoloogiate kasutuselevõtu kasv. Ka selles valdkonnas on olulisel kohal teadlaste ja sektori ettevõtjate vaheline koostöö, mis tagab läbi sektori efektiivsuse tõusu rahvusvahelises konkurentsipüsivuses. Kalavarude optimaalse ja jätkusuutliku kasutamise tagamiseks on olulisel kohal toorainele lisandväärtuse andmine. Toorainele lisandväärtuse andmine toetab ka sektori püsivust konkurentsipüsivusel tasandil.

Specific needs concerning jobs, the environment, climate change mitigation and adaptation and promotion of innovation

Töökohtade, keskkonna, kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise ning innovatsiooni edendamise seotud erivajadused

1. Koostöö teadlastega ning sektoris hõivatute teadlikkuse tõstmine.
2. Energia- ja keskkonnasäästlikuma tootmise tõstmine.
3. Kalavarude hea seisundi taastamine ja hoidmine.
4. Innovaatiliste ideede elluviimine konkurentsivõime tõstmiseks.
5. Püügivahendite suurem vastupidavus, töökindlus keskkonnamõjutustele, selektiivsus.
6. Teadusuuringud vastavalt vajadusele keskkonna, kliimamuutuste leevendamise ja kohandamise ning innovatsiooni valdkondades.

Union priority	2 - Fostering environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based aquaculture
-----------------------	---

Strengths

1. Traditsiooniliste liikide kasvatamise kogemus (vikerforell, karpkala jne).

Eesti vesiviljeluse alguseks võib lugeda 19. sajandi lõppu, kui jõeforelli hakati kasvatama müügiks. Oluliseks tegevusalaks on olnud veekogude rikastamine kalavastsete ja maimudega[1]. Hilisemal ajal on pandud rõhku kaubakala kasvatamisele. Kõige levinumaks tootmisviisiks on olnud vee läbivoolu kasutamine.

Eesti vesiviljeluse moodustavad kolm tegevusvaldkonda: kaubakala kasvatamine, vesiviljelusliikide kasvatamine looduslikes veekogudesse taasasustamiseks ja vähikasvatus.

Kõige rohkem on seni toodetud vikerforelli, mille müüginahud on hakanud viimasel kümnendil kasvama. Eesti vesiviljelustooteid müüakse peamiselt jae- ja hulgikaubanduse ning töötlemisettevõtetele.

2010. aastal loodi kalakasvatavate tootjaorganisatsioon Kalakasvatavate Ühistu Ecofarm, mis omab tunnustust vikerforelli (*Oncorhynchus mykiss*) ja angerja (*Anguilla anguilla*) osas. 2014. aastal valmib Euroopa Kalandusfondi vahendite toel tootjaorganisatsiooni logistika- ja töötlemiskeskus Pärnumaal Audru tööstuspargis, kus plaanitav töötlemismaht on 1000 tonni ümarkala aastas.

2. Sektoris hõivatute kõrge haridustase.

Vesiviljeluses osalise tööajaga hõivatute arv on ligikaudu 100 inimest[2] ja see on püsinud suhteliselt stabiilsena. Sektoris tegutsejate keskmine vanus on 40 ja 50 eluaasta vahel. Vesiviljelustoodangu tõusu ja uute ettevõtete sisenemisega sektorisse ei kaasne suuri muutusi tööhõives, kuivõrd kaasaegsed ettevõtted on automatiseeritud tootmisega. Lisaks erineb vesiviljeluses hõivatute haritustase teiste kalandusvaldkonna töötajate omast. Kui teistes kalandusvaldkondades jääb akadeemilise kõrgharidusega töötajate osakaal alla 10%, siis vesiviljeluses on 29% töötajaskonnast akadeemilise kõrgharidusega[3].

3. Uute kasvanduste sõltumatus looduslikest teguritest.

Eestis on traditsiooniliselt vesiviljeluse all mõeldud kalade kasvatamist ja viimastel kümnenditel on hakatud arendama ka vähikasvatust. Eesti kasvandused on enamasti perefarmi tüüpi, paiknedes maismaal ja asudes enamjaolt eemal linnadest ning kohaliku elu tõmbekeskustest.

Ettevõtjad on hakanud investeerima vee korduvkasutusega suletud kalakasvatuserajatistesse, mis on küll energiakulukad, ent annavad võimaluse kasvatada ja pakkuda toodangut aastaringsest ja keskkonnasäästlikumalt.

[1] Eesti vesiviljeluse sektori arengustrateegia 2014-2020

[2] Statistikaamet www.stat.ee

[3] Tööjõu kompetentside ja oskuste taseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris 2012

Weaknesses

1. Oskuspetsialistide vähesus.

Vesiviljelusettevõtetele, mis tihti asuvad eemal suurematest keskustest võib tekkida raskusi lisatööjõu leidmisel. Sektori esindajate sõnul on puudus kalakasvatavatest, keda pole pakutavate töökohtade jaoks vajalikul, ehk kutsetasemel ette valmistatud. Samuti on probleemiks kalahaiguste spetsialistide puudus. Aastaks 2020 ootab töötajate kasvu üle poole antud sektori ettevõtete esindajatest. Kalakasvatuses on hinnanguliselt paari aasta peale vajadus ühe tehnoloogi ning kutseõppe tasemel aastas 5-10 kalakasvatava järel. Lisaks on puudu 1-2 kalahaiguste spetsialisti kõrghariduse tasemel. Täienduskoolitusvajadus on nii tootmise kui ka kasvatuses poole pealt eelkõige tehnoloogiate osas, kuid Eesti haridusandjatel puuduvad vastavad kompetentsid[1].

Eesti Maaülikooli veterinaarmeditsiini ja loomakasvatuse instituudi kalakasvatuse osakond tegeleb alates 2002. aastast kalakasvatuse eriala õpetamise ja teadusuuringutega. Tänapäevaks on magistrikraad omistatud 21 lõpetajale[2]. Alates 2012. aastast on keskhariduse baasil võimalus õppida Järvamaa Kutsehariduskeskuses kalakasvatuse eriala, mis annab õppijale teadmised, oskused ja hoiakud töötamiseks kalakasvatajana ja luua eeldused õpingute jätkamiseks ja elukestvaks õppeks[3]. 2014 aastal läbis kalakasvataja erialalõppe 6 esimese lennu lõpetajat[4], mis ei ole hetkel piisav katmaks sektori vajadusi.

2. Väikesed ja killustatud ettevõtted (kõikuv toodangu kvaliteet).

Kalakasvanduste arv muutub Eestis pea iga aasta. Sektoris eksisteerivad vormiliselt ettevõtted, mis on tootmise lõpetanud, ning ettevõtted, mis on alustanud Euroopa Kalandusfondi toel kasvatuse ehitamist ning ei müü veel toodangut. Eestis on 2014. aasta seisuga 29 suuremat kalakasvandust ning lisaks veel 20 vähikasvandust[5]. Väiksemaid kalakasvandusi on Eestis hinnanguliselt ca 200. Nende ettevõtete tootmismahd varieerub paarisaja kilogrammi ja ühe tonni vahel. Lisaks kaubakala ja vähi tootjatele on Eestis üle 60 ettevõtte[6], mille tegevusala on kalaturismi teenuse pakkumine, ostes kala teistelt vesiviljelusettevõtetelt.

Erinevate tootmisviiside, oskusteabe ja uute ettevõtjate kogemuste vähesuse tõttu on vesiviljelustoodangu kvaliteet kõikumine[7].

Eesti turul domineerib importtoodang[8], mis katab kalatöötajate ja -kauplejate vajaduse.

3. Oma- ja käibevahendite vähesus.

Turunõudlusele vastavat stabiilset ja keskkonnasäästlikku tootmist võimaldavad tehnoloogiad vajavad suuri investeeringuid. Vesiviljelusettevõtte ehitamisest kuni esimese toodangu saamiseni võib kuluda viis aastat ja üldjuhul tekib ka vajadus täiendavate käibevahendite järele[9].

Vesiviljeluse investeeringutoetuse meetmes on katkestatud 13 projekti[10] ja senini valminud projektid ei ole käivitunud sellises mahus, nagu algselt ette nähti. Projektide mitteteostamist on põhjustanud globaalne finantskriis, mille mõjul halvenesid oluliselt laenuvõimalused uutele kui ka laienemist plaaninud vesiviljelusettevõtetele. Olukorra leevendamiseks loodi 2012. aastal Euroopa Kalandusfondi vahenditest finantsinstrument, mida haldab Maaelu Edendamise Sihtasutus[11]. Finantsinstrumendist on võimalik vesiviljelusega alustavatel ja ka juba tegutsevatel ettevõtetel taotleada investeerimiseks pikaajalist laenu.

4. Sektori väike toodangu maht.

Sektoris eksisteerivad vormiliselt ettevõtted, mis on tootmise lõpetanud, ning ettevõtted, mis on alustanud Euroopa Kalandusfondi toel kasvatuse ehitamist ning ei müü veel toodangut. Eestis kasvatatud kaubakala müügi maht oli 2013. aastal 733 tonni[12], mis on ühtlasi taasiseseisvunud Eestis rekordtase.

Toodangu kasvutrendist[13] hoolimata ei ole suudetud tagada kalatöötlemisettevõtetele kohaliku toorme järjepidevat pakkumist.

5. Madal konkurentsivõime Eesti ja Euroopa turgudel.

Tulenevalt kliimatilistest tingimustest, sektori struktuurist ja suurte kaubanduskettide survest on Eesti kalakasvandustel keeruline konkureerida kaubakala importtoodanguga. Turu ebastabiilne varustamine vesiviljelustoodanguga toob omakorda kaasa suuri hinnakõikumisi[14].

6. Sektori huvide killustatud esindamine.

Eesti vesiviljeluse sektorit iseloomustab suur killustatus mitmete väikesemahuliste toodete ja tootmisviiside vahel, mille tõttu esineb sektoris usaldamatus ja huvide lahknevusi.

Suurem osa ettevõtjaid on koondunud kahte vesiviljeluse esindusorganisatsiooni – Eesti Kala- ja Vähikasvatajate Liitu ja Eesti Vesiviljelejate Liitu.

7. Vesiviljeluses praktiseerivate loomaarstide puudumine.

Sektori väiksust arvestades puudub stabiilne nõudlus veterinaariaalaste- ja nõustamisteenustele, mille tõttu napib vajaliku väljaõppega ihtüopatolooge kalahaiguste diagnoosimiseks.

Käesoleval ajal puudub teenus, kus veterinaar nõustaks vesiviljelejaid kalahaiguste tõrjel ja haiguspuhangu korral kasvanduses, oskaks eristada erinevaid võimalikke probleeme, vajadusel suunata proove laborisse, diagnoosida ja määrata ravi. Sektori väiksuse tõttu ei teki sellise teenuse pakkumist turutingimustes, sisetulek jääks liiga väikeseks erapraksise äratasuvuseks[15].

8. Kindlustusteenuse puudumine.

Vesiviljelusettevõttel puudub võimalus bioloogilise vara kindlustamiseks ja pangandussektorile on vesiviljelus vähetuntud, mille tõttu puudub usaldus selle sektori vastu. Investeerimisvõimekust piirab ka füüsilisest isikust ettevõtjate ning mikro- ja väikese suurusega ettevõtjate jätkuvalt raskendatud ligipääs laenuvahenditele, mis võimaldaksid investeringuid enne toetuse saamist teostada[16].

[1] Põllumajandusministeeriumi andmed

http://www.agri.ee/sites/default/files/public/juurkataloog/KALAMAJANDUS/UURINGUD/uring_kalandus_toojoud_2012.pdf

[2] Eesti Maaülikool www.emu.ee

[3] Järvamaa Kutsehariduskeskus www.jkhk.ee

[4] Järvamaa kutsehariduskeskuse kooli lõpueksami õppegrupi KA2 protokoll 11.02.2014

[5] Veterinaar- ja Toiduameti poolt tunnustatud vesiviljelustootmisettevõtted seisuga 06.08.2014

[6] Kalanduse teabekeskus www.kalateave.ee

- [7] Vesiviljeluse kvaliteedi uuring. Forelli kvaliteediomadused ja kvaliteedistandardi loomise võimalused – käsiraamat kalakasvatajale. Juuni 2011
- [8] Statistikaamet www.stat.ee kala eksport ja import 2012
- [9] Eesti vesiviljeluse sektori arengustrateegia 2014-2020
- [10] PRIA. Meede 2.1 „Vesiviljeluse investeeringutoetus seisuga 30.09.2013
- [11] Maaelu Edendamise Sihtasutus www.mes.ee
- [12] Statistikaamet www.stat.ee
- [13] Statistikaamet www.stat.ee
- [14] Värske forelli jaemüüghinnad turul kvartalite lõikes <http://www.emor.ee/hinnainfo/>
- [15] Eesti vesiviljeluse sektori arengustrateegia 2014-2020
- [16] Seirearuanne 2012
<http://www.agri.ee/sites/default/files/public/juurkataloog/KALAMAJANDUS/EKF/ekf-2013-seirearuanne-2012.pdf>

Opportunities

1. Vee ja maaressursi olemasolu (sh soojuselektrijaama jahutusveed).

Vesiviljelussektori arendamiseks on Eestis head tingimused nii vee- kui maaressursi rohkuse mõttes. Mitmes Eesti piirkonnas võib esineda looduslikke ja/või tehnoloogilisi iseärasusi, mida saab võimalusel vesiviljeluse arengu soodustamiseks ära kasutada. Vesiviljeluseks sobivate kohtade planeerimisel, on võimalik arvestada Eesti tingimustega sobivate vesiviljelusliikide kasvatamise eripära, kasutades selleks parimat võimalikku tehnoloogiat, samas võttes arvesse vesiviljeluse mõju keskkonna seisundile.

2. Nõudlus asustamismaterjalile.

Eesti vesiviljeluse moodustavad kolm tegevusvaldkonda: kaubakala kasvatamine, vesiviljelusliikide kasvatamine looduslikesse veekogudesse ja vähikasvatus.

Nõudlus asustamismaterjalile tuleneb looduslike veekogude taasasutamiseks ja teistele vesiviljelusettevõtetele vesiviljelusliikide edasiseks kaubanduslikuks kasvatamiseks.

3. Töötajate nõudlus toormele.

Erinevate tootmisviiside, oskusteabe ja uute ettevõtjate kogemuste vähesuse tõttu on vesiviljelustoodangu kvaliteet kõikuv.[1] Kõige rohkem on seni toodetud vikerforelli, mille müügiimahud on hakanud viimasel kümnendil ka kasvama. Vesiviljelustoodangu kasvutrendist[2] hoolimata ei ole suudetud tagada kalatöötlemisettevõtetele kohaliku toorme

järjepidevat pakkumist, mille järgi ületab nõudlus pakkumise. Seetõttu on töötlemisettevõtted sunnitud importima vesiviljelustoodangut mujalt.

Vesiviljelusega tegelevate äriühingute käive oli 2012. aastal umbes 1,1 miljonit eurot, moodustades 1% Eesti kalatööstuse aastatoodangu koguväärtusest[3]. Eesti vesiviljelustooteid müüakse peamiselt jae- ja hulgikaubanduse- ning töötlemisettevõtetele.

2010. aastal loodi kalakasvatajate tootjaorganisatsioon Kalakasvatajate Ühistu Ecofarm, mis omab tunnustust vikerforelli (*Oncorhynchus mykiss*) ja angerja (*Anguilla anguilla*) osas. 2014. aastal valmib Euroopa Kalandusfondi vahendite toel tootjaorganisatsiooni logistika- ja töötlemiskeskus Pärnumaal Audru tööstusparkis, kus plaanitav töötlemismaht on 1000 tonni ümarkala aastas.

4. Tarbija eelistus tarbida kohaliku päritoluga vesiviljelustooteid ja teadlikkus vesiviljelustoodete tervislikkusest.

Vesiviljelustoodete müük toimub turgudel otse tarbijale, õngitsemist pakkuvatele turismiettevõtetele ja asustusmaterjaliks.

Tootmismahdade[4] saavutamisel saab lisaks värske vesiviljelustoodangu pakkumisele arendada välja ning viia turule uusi ja kõrgema lisandväärtusega tooteid. Toodangu suurenemisel saab rahuldada eelkõige lähiregiooni tööstuste ja tarbijate nõudlus. Suuremate koguste pakkumiseks ja stabiilsema tarne tagamiseks on oluline teha koostööd ja viia ellu ühistegevusi, kus läbi vesiviljeluse tootjaorganisatsioonide, mis võimaldab kvaliteedinõuete kehtestamise kaudu, tagada toodete ühtlast kvaliteeti ja turuhinda. Seeläbi suureneb tarbijate usaldus kodumaise vesiviljelustoodangu vastu.

Tarbijad on teadlikud vesiviljelustoodete tervislikkusest. Eesti vesiviljelusettevõtted ei suuda kalatöötlemisettevõtetele pakkuda kohaliku toorme järjepidevat pakkumist ja seetõttu eelistavad Eesti tarbijad imporditud lõhet, mis on oma tekstuurilt üsna sarnane Eestis kasvatatud forelliga[5].

5. Investitorite huvi investeerida vesiviljelussektorisse.

Eestis on vesiviljelussektor uute sisenejate jaoks atraktiivne, mida näitab ettevõtjate suurt huvi vesiviljeluse investeringutoetuse meetme osas. Perioodil 2007–2013 on Euroopa Kalandusfondi toel alustatud 10 uue kasvanduse ehitamist ja 21 olemasolevat kasvandust saanud rekonstrueerimiseks heakskiidu. Projektide peamine eesmärk on kasvatatava kala siseturuvajaduse ulatuses kalakasvanduste arendamine. Heakskiidetud projektide tootmisvõimsused on ca 5000 tonni vesiviljelustoodangut[6].

Turunõudlusele vastavat stabiilset ja samas keskkonnasäästlikku tootmist võimaldavad tehnoloogiad nõuavad suuri investeringuid ja samas investeringu alustamisest esimese toodanguni kulub mitu aastat, nõudes seejuures ka mahukaid käibevahendeid, mistõttu on valdkonna arendamiseks oluline teha koostööd ja pakkuda sektorile ka laenukooteid.

6. Alternatiivenergia ja energiasäästlikumad tehnoloogiad.

Tehnoloogia arengust tingitult on tekkinud võimalus kasutusele võtta uusi alternatiivenergia ja energiasäästlikumaid tehnoloogiaid. Jätkusuutlikud tootmislahendused, millega vähendada

negatiivset mõju keskkonnale, parandada loomade heaolu ja soodustada ressursside säästvat kasutamist annavad võimaluse vesiviljeluse arengu soodustamiseks.

Uute tehnoloogiate rakendamisel saab kaasata teadlasi, tuua sektorisse erialaste teadmistega spetsialiste, kes omakorda avaldaksid mõju oskusteabe laialdasele kättesaadavusele tehnoloogiliste lahenduste rakendamisel.

7. Uute vesiviljelusliikide kasvatamise potentsiaal.

Eestis on peamiseks kasvatatavaks liigiks vikerforell, mille puhul on koduturul raske konkureerida imporditud lõhe ja vikerforelliga. Vesiviljelustoodangu mitmekesistamiseks nii Eestis kui välisriikidel on oluline välja selgitada potentsiaal Eesti tingimustesse sobivate liikide kasvatamiseks (näiteks: angerjas, tuurlased, siig, koha, ahven, jõevähk[7], vetikad jne).

8. Innovaatilised tehnoloogilised lahendused.

Tootmismahutude saavutamisel tuleb lisaks värske vesiviljelustoodangu pakkumisele arendada välja ning viia turule uusi ja kõrgema lisandväärtusega tooteid.

Tähelepanu tuleb pöörata innovaatilistele jätkusuutlikele tootmislahendustele, millega vähendada negatiivset mõju keskkonnale, parandada loomade heaolu ja soodustada ressursside säästvat kasutamist. Läbi akvapoonika on võimalik mitmekesistada vesiviljelejate sissetulekuallikad.

[1] Vesiviljeluse kvaliteedi uuring. Forelli kvaliteediomadused ja kvaliteedistandardi loomise võimalused – käsiraamat kalakasvatajale. Juuni 2011

[2] Statistikaamet www.stat.ee

[3] Kalanduse teabekeskus Eesti kalamajandus 2012

[4] Eesti vesiviljeluse sektori arengustrateegia 2014-2020

[5] „Kala ja kalatoodete turg Eestis“ Eesti konjunktuuriinstituut 2014

[6] PRIA. Meede 2.1 „Vesiviljeluse investeeringutoetus seisuga 30.09.2013

[7] Eesti vesiviljeluse sektori arengustrateegia 2014-2020

Threats

1. Tootmissisendite hinnatõus (energia hind jms).

Ettevõtjad on hakanud investeerima vee korduvkasutusega suletud kalakasvatuserajatisesse, mis on energiakulukad.

Vesiviljelusettevõtte ehitamisest kuni esimese toodangu saamiseni võib kuluda viis aastat ja üldjuhul tekib ka vajadus täiendavate käibevahendite järele[1].

Samuti tuleb uute vee korduvkasutusega suletud kalakasvanduste puhul arvestada elektrihinna tõusuga. Aastast 2004-2012 on elektrihind tõusnud 60%, 2004. aasta 48.32 eurolt MW/h 2012. aasta 77,36 euroni MW/h [2].

2. Kala- ja vähihaiguste levik.

Kala- ja vähihaigused mõjutavad suurel määral vesiviljelussektori kasumlikkust.

Veekorduvkasutusega intensiivsed kasvatused, uute liikide kasutuselevõtu ja kasvanduste spetsialiseerumisega on kaasnud vesiviljelusloomade terviseprobleemid, mida traditsiooniliste vesiviljelusviiside puhul ette ei tule või esineb üliharva.

Bakteriaalsete kui ka viiruslike haiguste leviku vältimiseks on väga oluline osa bioturvalisusel ja vesiviljelusloomade kasvutingimuste optimeerimisel.

3. Keskkonna saastumine.

Arvestades vesiviljeluse valdkonnas esinevaid bioloogilisi riske, puudub asjakohane kindlustussüsteem, mis annaks sektoris olijatele ja uutele sisenejatele suurema turvatunde loodusõnnetuste, ootamatute vee kvaliteedi muutuste, haiguste jm samalaadse vastu.

4. Erakordsed ilmastikuolud (kasvanduste tüüpide sõltuvus ilmast).

Paljude kalaliikide kasvatamiseks ei ole Eesti kliima soodne, kuna meie veed on külmaveeliste kalade jaoks suvel liiga soojad ja soojaveelistele kaladele pika perioodi vältel külmad.

Kui maailmas kasvatatakse valdav osa lõhelist sumpades, mis ei nõua väga suuri investeeringuid, siis Eestis pärsib sumpades kasvatamist meres sobivate kohtade vähesus, ebasoodsad kliimaatilised tingimused. Sellest tulenevalt on kõik Eesti vesiviljelusüksused maismaal paiknevad. Looduslikel jõgedel või tiikides paiknevad üksused on ilmastiku muutustele kõige enam haavatavad.

[1] Eesti vesiviljeluse sektori arengustrateegia 2014-2020

[2] Statistikaamet www.stat.ee Ettevõtetes tarbitud kütuse ja energia keskmine maksumus

Identification of needs on basis of the SWOT analysis

Vajaduste kindlaksmääramine SWOT-analüüsi põhjal

1. Koduturu eeliste kasutamine ja varustamine kohalike vesiviljelustoodetega. (N5, Võ4)
2. Ühistegevuse soodustamine suuremate koguste pakkumiseks ja stabiilsema tarne tagamiseks. (N2, N4, Võ3)
3. Vesiviljelustoodangu mitmekesistamine uute liikide kasvatamise kaudu. (Võ7)
4. Haridus- ja teadustöö arendamine vesiviljelussektoris, sh elukestev õpe. (N1, Võ6, Võ7)
5. Alternatiivenergia ja energiasäästlikumad tehnoloogiad. (Võ6)

6. Kapitali kättesaadavuse parandamine investeeringuteks (oma- ja käibevahendite vähesus). (N3, Võ5)

SWOT analysis consistency with the Multiannual National Strategic Plan for aquaculture

SWOT analüüsi kooskõla vesiviljelust käsitleva mitmeaastase riikliku strateegiakavaga

Toetamaks asjakohase poliitika ühtsust, on vesiviljelusega seotud tegevused kooskõlas Eesti vesiviljeluse mitmeaastase riikliku tegevuskavaga aastateks 2014-2020.

SWOT analysis consistency with the progress to achieve good environmental status through the development and implementation of MSFD

SWOT-analüüsi kooskõla edusammudega hea keskkonnaseisundi saavutamisel merestrateegia väljatöötamise ja rakendamise abil

Vesiviljeluse üldine keskkonnamõju Eestis, võrreldes teiste reostuskoormuste allikatega on suhteliselt tühine. Näiteks kui võrrelda Eesti vesiviljelussektori reostuskoormust teiste tööstusharude veekogudesse jõudvate toitainete kogustega, moodustab kalakasvatuse fosfori osakoormus kõigest 0,24% ja üldlämmastiku osa vaid 0,06%. Küll võib kalakasvatuse olla oluline reostuskoormuse allikas veekogule kalakasvatuse asukohas. Siinkohal tuleb kindlasti arvestada ka veekogude koormustaluvust - võrreldamatud on väikesed jõed/järved ja Läänemeri[1]. Merevesiviljeluses võib lisaks kalakasvatamisele lisanduda molluskikasvandused ja ka vetikate kasvatamine jt meretaimed, -organismide kasvatamine ja töötlemine ehk sinine biotehnoloogia, mis võib keskkonnale hoopiski positiivsemat mõju avaldada, eemaldades veekeskkonnast lämmastikku ja fosforit.

Paljude kalaliikide kasvatamiseks ei ole Eesti kliima soodne, kuna meie veed on külmaveeliste kalade jaoks suvel liiga soojad ja soojaveelistele kaladele pika perioodi vältel külmad. Vesiviljeluse investeeringutoetuse raames on tähtsal kohal olnud hea keskkonnaseisundi tagamine, kus on eelistatud olnud just need projektid, mis on suletud veeringlusega. Nende faktorite koosmõjul on ettevõtjad hakanud investeerima just vee korduvkasutusega suletud kalakasvatuserajatistesse, mis on küll energiakulukad, ent annavad võimaluse kasvatada ja pakkuda toodangut aastaringselt ja keskkonnasäästlikumalt.

Uue vesiviljeluskasvanduse rajamiseks on vajalik vee erikasutusloa saamine pädevalt asutuselt. Loa andmisel hinnatakse projekti mõju keskkonnale ning arvestatakse nii HELCOMi kui MSFD nõuetega. Täiendavalt on Eestis kehtestatud saastetasud, mida kirjeldatakse vesiviljeluse mitmeaastase strateegilise kava peatükis 2.1.2.

[1] Kalakasvatuste veesaaste arvestusmetoodika väljatöötamine, OÜ Aqua Consult Baltic 2012

Specific needs concerning jobs, the environment, climate change mitigation and adaptation and promotion of innovation

Töökohtade, keskkonna, kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise ning innovatsiooniga edendamise seotud erivajadused

1. Toodangu kiire kasv läbi uute keskkonnasõbralike tehnoloogiate.
2. Tähelepanu pööramine innovaatilistele tootmislahendustele, millega vähenda negatiivset mõju keskkonnale, parandada loomade heaolu, soodustada ressursside säästvat kasutamist, sh akvapoonikat.
3. Innovatsioon toodete arendamiseks, turuleviimiseks ja koostöö teadus- ja arendusasutustega kõrgema lisandväärtusega toodete arendamisel.
4. Tootmiskulude vähendamine läbi energiasäästlike tehnoloogiate (alternatiivenergia).

Union priority	3 - Fostering the implementation of the CFP
----------------	---

Strengths

1. Väljakujunenud ja jälgitav püügivõimaluste jaotus (ITQ, ITE).

Kutselist kalapüüki teostatakse Eestis kalalaeva kalapüügiloa alusel või kaluri kalapüügiloa alusel. Kalapüügiluba peab olema kõigil kutselistel püüdjal.

Läänemere traalpüügil ja kaugpüügil on püügivõimalused jaotatud ettevõtte kaupa enamasti püüda lubatavate kalakogustena (ITQ), harvem püügipäevadena. Vajalik on kalalaeva kalapüügiluba. Kuna antud segmentides on ettevõtjate ning laevade arv väike, on ITQ süsteemiga kaasnev koormus järelevalvele aktsepteeritav.

Rannapüügil (<12m kalalaevad, valdavalt passiivpüünised) ja siseveekogudel on püügivõimaluste jaotamisel kasutusel ITE süsteem, kus püügitegevust piiratakse kasutada lubatud püügivahendite arvu (*effort*) kaudu: püüdjal on sel juhul väiksem motivatsioon varjata püügikvoodiga piiratud liikide saake. ITQ süsteemi laiendamisega ranna- ja sisevetepüügile kaasneks täiendav koormus järelevalvele, sest püüdjate, kalalaevade ja võimalike lossimiskohtade arv on suur.

Ranna- ja sisevete püügiks väljastatakse kaluri kalapüügiluba. Lisaks kasutatakse mõnede püügikvoodiga piiratud kalaliikide püügi korraldamisel ka piirkondlike lubatud aastaste saakide süsteemi. Lubatud saaki püüavad kõik vastava piirkonna kalurid ning selle ammendumisel püük peatatakse.

Püügivõimalused jaotatakse ajaloolise püügiõiguse alusel, mis tagab püügivõimaluste jaotamisel läbipaistvuse ja teatud stabiilsuse.

2. Hästi jälgitav püügitegevus (VMS, ERS, GPS).

Kalapüüki reguleerivate õigusaktide nõuete järgimist kontrollib Keskkonnainspeksioon. Kalapüügiseaduses on sätestatud eluvõime kaotanud kala tagasiheite keeld.

Merel kutselise kalapüügiga tegelevad kalalaevad on kantud kalalaevade riiklikku registrisse, mille vastutav ja volitatud töötleja on Põllumajandusministeerium. Kalalaevaregistrit ning püügivõimsuse arvestust peetakse kooskõlas EL õigusaktides sätestatud nõuete ning nn *entry-exit* printsiibiga. Ühtlasi peetakse arvestust ka sisevete laevade kohta. Sisevete laevade registreerimine on vabatahtlik ning seal ei kehti püügivõimsuse piirangud.

Kutselise kalapüügiga seonduvate andmete esitamine toimub vastavalt EL Nõukogu määruse nr 1224/2009 ning selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetele ja siseriiklikele normidele. Lisaks EL määrustes nõutule esitavad Eestis püügiandmeid kõik kutselise kalapüügiloa alusel püüdjad, olenemata püügil kasutatava kalalaeva üldpikkusest, mistõttu on püügitegevus ja püügivõimaluste kasutus hästi jälgitavad.

Kala esmakokkuostu ja üleandmise andmeid kogutakse samuti kooskõlas EL Nõukogu määrusega nr 1224/2009 ning selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetega; loodud ja rakendatud on nende andmete elektroonilise esitamise võimalus. Kala jälgitavuse tagamiseks jaemüüginini kasutatakse esmakokkuostukviitungite ja üleandmisdeklaratsioonide unikaalset raamatu ja lehe numbrikombinatsiooni.

Kõik allpool loetletud kalandusandmeid säilitavad infosüsteemid on veebipõhised, mis võimaldab kasutajatel internetiühenduse olemasolul andmetele kiiresti ja hõlpsalt ligi pääseda.

Laevade satelliitjälgimissüsteem (VMS) - Keskkonnainspektsiooni rakendus võimaldab jälgida kalalaeva loa alusel püüdvate alates 12m pikkuste kalalaevade liikumist merel.

Kalapüügiga seonduvate andmete elektroonilise raporteerimise süsteem (ERS), mida haldab Põllumajandusministeerium, koondab kutselise kalapüügiga seonduvaid andmeid: püügi, lossimise, üleandmise, esmakokkuostu ja transportimise andmed nii kalalaeva kalapüügiloa kui kaluri kalapüügiloa alusel püütud kala kohta. Samuti on süsteemis kättesaadavad andmed püügiõiguse omanike, nende loataotluste, väljastatud kalapüügilubade ning loale kantud kalurite kohta, ajaloolise püügiõiguse ning püügivõimaluste jaotumise ja kasutada andmise, samuti püügil kasutatavate kalalaevade kohta. Andmed on ametkondadele ja teistele asjassepuutuvatele isikutele kättesaadavad kohe peale sisestamist või elektroonilist esitamist. Loodud on võimalused kalalaeva kalapüügiloa alusel püüdvate laevade tegevuse automaatseks riskkontrolliks kalalaevade satelliitjälgimise süsteemi (VMS) asukohtaandmetega.

Peipsi järvel toimub põhjanoodapüügi laevade jälgimine GPS jälgimissüsteemi kaudu, mida haldab Keskkonnainspektsioon.

Objekti Kontrollimise Andmekogu Süsteem (OKAS) on Keskkonnainspektsiooni hallatav andmekogu, mis muuhulgas sisaldab inspekteerimiste andmeid ning kaluri kalapüügiloa alusel püüdjate edastatud püügiandmete eelteateid (Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel ning kastmõrraga püügil Läänemerel).

Kalanduse harrastuspüügi infosüsteem, mida haldab Keskkonnaministeerium, koondab eripüügi ja kalastuskaardi alusel toimuva harrastuspüügi andmeid.

Rikkumistega seotud andmeid hoitakse Väärteomenetlusportaal (Siseministeerium) ning Karistusregis (Justiitsministeerium).

3. Väljakujunenud lossimiskohad traalpüügil.

Traalpüügis on välja kujunenud kindlad lossimiskohad ning mitmeaastase kavaga hõlmatud liikide maaletoomiseks on kehtestatud määratud sadamad.

4. Eelteade kutselisel kalapüügil Peipsi, Pihkva ja Lämmijärvel ning ranna räimepüügil kastmõrraga.

Kaluri kalapüügiloa alusel toimuval kastmõrraga räimepüügil Läänemerel ning kutselisel kalapüügil Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel on kasutusel ka eelteadete süsteem, mis suurendab andmete laekumise operatiivsust ja on abiks püügivõimaluste kasutamise seisu jälgimisel ja järelevalve paremal korraldamisel.

5. Pikaajalised kogemused andmekogumisprogrammi täitmisel ja pikaajaline andmebaas.

Eesti liitus EL andmekogumisprogrammiga 2005. aastal. Programmi täitmisel osalevad lisaks Keskkonnaministeeriumile veel Põllumajandus-ministeerium, Keskkonnainspeksioon, Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut, kes on ühtlasi programmi peamine täitja, ja Maaülikool.

6. Toimiv rahvusvaheline koostöö kalanduse järelevalves.

Viimastel aastatel on sagenenud teiste liikmesriikide kalalaevade püügitegevus Eesti vetes ja lossimised Eestisse: aastail 2008-2013 on lossinud laevade arv kasvanud kahelt kolmeteistkümnene, lossimiste arv on kümnekordistunud. Samuti lossivad Eesti laevad teiste EL liikmesriikide sadamates. Sellega seotud lossimise, püügipäeviku- ja esmakokkuostuandmete edastamiseks ja vastuvõtmiseks on rakendatud ERS-süsteem vastavalt EL õigusaktide nõuetele.

Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järve püügipiirangud, sh kasutada lubatud püügivahendite arv ja erinevate kalaliikide püügivõimalused, kontrollimeetmed ja ühine teadustöö, lepatakse kokku Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni valitsuste vahel toimuvatel igaaastastel läbirääkimistel vastavalt 04. mai 1994.a Eesti Vabariigi Valitsuse ja Vene Föderatsiooni Valitsuse vahelisele Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järve kalavarude säilitamise ja kasutamise alase koostöö kokkulepele.

Samuti osalevad Eesti keskkonnainspektorid Läänemerel ja Atlandi ookeanil (NAFO, NEAFC) toimuvatel ühisinspekteerimistel. 2012. aastal osaleti kaheksa inspektoriga kuuel ühisinspekteerimisel.

Eesti teadlased ja ametnikud osalevad rahvusvaheliste kalandusorganisatsioonide koordineerimiskoosolekutel. Rahvusvaheliste uuringute läbiviimisel tehakse koostööd teiste liikmesriikidega: Liivi lahe räimeuuringutel Lätiga, avamere räime ja kilu uuringutel Poola, Soome ja Lätiga.

Weaknesses

1. Sektori vähene motiveeritus andmekogumisprogrammi tegevustes osalemiseks

Andmekogumise programmi võib jagada viieks: kalapüügisektori hindamine, vesiviljelus- ja töötleva tööstuse sektori majandusolukorra hindamine, kalandussektori mereökosüsteemile avaldatava mõju hindamine ning kogutavate andmete haldamine ja kasutamine.

Andmete puhul, mida saadakse küsitluste läbiviimise teel, on probleemiks soovitud tagasiside saamine, kuna vastamine on vabatahtlik.

Osa kohustusliku andmekogumisega seotud andmeid kogutakse vaatlejate kaudu, mida raskendab aga fakt, et laevaomanikud ei ole motiveeritud lisakohustuste ega vastutuse võtmisest, mis kaasneb vaatlejate pardale võtmisega. Probleeme on ka proovide kogumisega sadamates.

Andmekogumisprogrammis on vaja leida parem alternatiiv andmete kogumisele (vabatahtlike) küsitluste teel ja motiveerida ettevõtjaid osalema andmekogumisprogrammi tegevustes.

2. Kutselise kalapüügi andmed ei ole piisavalt detailsed siseriiklikeks vajadusteks

Mitmete andmekogumisprogrammi näitajate puhul kasutatakse kalanduse järelevalve eesmärgil kogutavaid kutselise kalapüügi andmeid. Siiski on sellisel juhul probleeme püügikoormuse näitajate kogumisega: mitte kõik andmekogumisprogrammi jaoks vajalikud näitajad ei kajastu rannapüügipäeviku vormis või andmete infosüsteemi sisestamise detailsuses (nt teave rannapüügil kasutatavate nakkevõrkude silmasuuruse kohta).

3. Andmetöötlus ja -analüüs ei ole maksimaalselt automatiseeritud.

Efektiivne järelevalve eeldab kiiresti kättesaadavaid, usaldusväärseid andmeid ja riskianalüüsil põhinevat kontrollimist. Ristkontrolliks on aga vaja omavahel võrreldavaks muuta erinevates infosüsteemides säilitatavad andmed. Kuigi Põllumajandus-ministeerium ja Keskkonna-inspeksioon teostavad kutselise kalapüügiga seonduvate andmete ristkontrolle, kasutades selleks erinevate infosüsteemide (ERS, VMS, OKAS) ja ärianalüüsi tarkvara (*SAP Business Objects*) vahendeid, on selles osas praegu veel arvestatavas koguses käsitööd. Samuti ei sisestata kalanduse järelevalve tegevuste käigus tekkivaid andmeid otse *on-line* infosüsteemidesse, nii et neid võiksid oma tegevuses kasutada teised järelevalvetöötajad.

4. Järelevalves kasutatav tehnika ja seadmed ei ole kaasaegsed

Rannapüügil ja sisevetel on lossimiskohtade arv suur: Eestil on kogupindalaga võrreldes pikk rannajoon ning paadiga on võimalik randuda pea kõikjal. Kontrollida tuleb suurt veela, mis esitab omakorda nõudmisi tehnilisele baasile. Paraku on osades piirkondades probleemiks amortiseeruv järelevalve tehnika sh riist- ja tarkvara, mis vajaks kaasajastamist või kohati lausa välja vahetamist. Hetkel kasutada olevate aluste keskmine vanus on 9 aastat, amortisatsiooniaeg aga 8-10 aastat. Puudu on ka seadmetest, mis võimaldaksid inspektoritel vee peal viibides kalanduse algandmetele ja ristkontrolli tulemustele ligi pääseda ja järelevalveandmeid sisestada – praegu kasutavad vaid vähesed inspektorid püügil viibides netiühendusega seadmeid.

5. Teatud püügivõimaluste puhul ranna- ja sisevete püügil suurest püügisurvest tulenev lühike püügihooaeg; sellest tulenevalt suur perioodiline koormus järelevalvele.

Rannapüügis ja sisevetel, kus püügivõimalused on kehtestatud lubatud püügivahendite piirarvudena, toimub mõnedes kalaliikide puhul nn intensiivne „olümpiapüük“ eelnimetatud lubatud saagi ammendumiseni, mistõttu püügiperiood jääb sageli lühikeseks. Samuti koormab püügivõimaluste kasutamise seisu jälgimine sellel intensiivsel püügiperioodil oluliselt järelevalve ressursse ning esitab nõudmisi püügiandmete esitamise ja järelevalve asutustele kättesaadavaks muutmise kiirusele.

6. Ülereguleeritus ja topeltaruandlus.

Eesti kaugpüügi kalalaevad püüavad Loode-, Kirde- ja Edela-Atlandil, sealhulgas kolmandate riikide vetes, kus tuleb lisaks Eesti ja Euroopa Liidu nõuetele järgida ka kolmanda riigi kehtestatud nõudeid. Püüdes nende kalandusorganisatsioonide ning kolmandate riikide vetes, mis pole liitunud EU-ERSiga, peavad kalalaevad dubleerivalt esitama püügiandmeid mitmeid erinevaid kanaleid pidi mitmetele erinevatele asutustele.

7. Järelevalve/kontrolli-funktsioonide killustatus.

Kalanduse järelevalvega seotud tegevused on jaotunud mitmete asutuste vahel.

Põllumajandusministeerium tegeleb kutselise kalapüügi ja sellega seonduvate andmete kogumise ja analüüsiga, peab arvestust kala esmakokkuostude ja üleandmistega, kala transpordi (EL kontrollimääruse kontekstis), püügiõiguse ja püügivõimaluste kasutuse üle ning on kalalaevaregistri vastutav ja volitatud töötaja, esitab püügitegevuse, lossimise ja esmakokkuostu andmeid Euroopa Komisjonile, Statistikaametile, FAO-le jne. Põllumajandus-ministeerium tegeleb ka neid tegevusi reguleerivate õigusaktide ettevalmistamisega ja osaleb andmete ristkontrolli teostamisel oma pädevuse piires.

Keskkonnaministeerium tegeleb kalavarude kaitsega ning sellekohaste õigusaktide eelnõude ettevalmistuse ja integreerimisega õigusruumi (s.h püügivõimaluste ja püügitingimuste kehtestamine) ning on Eesti riikliku andmekogumisprogrammi vastutav täitja. Keskkonnaministeerium tagab kõigi nende riikliku andmekogumise programmi raames kogutavate andmete kogumise, mida ei kata Põllumajandusministeeriumi poolt kogutav andmebaas. Keskkonnaministeeriumiga sõlmitud töövõtulepingu alusel tegeleb Eesti riikliku andmekogumisprogrammi täitmisega Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut (TÜ EMI). Keskkonnaministeerium vastutab ka harrastus- ja eripüügi korralduse eest, kogub harrastus- ja eripüügi andmeid ning vastutab harrastuspüügi järelevalvet puudutavate õigusaktide ettevalmistuse eest. Harrastuspüügi lube väljastab Keskkonnaministeeriumi allasutus Keskkonnaamet.

Keskkonnainspeksioon koordineerib ja teostab looduskeskkonna ja -varade kasutamise alast järelevalvet kõikides keskkonnakaitse valdkondades, sh järelevalvet kalavarude kaitsemeetmete täitmise ja kalavarude kasutamise üle. Hetkel tegeleb Eestis kalandusalaste keskkonnarikkumiste menetlemisega 39 inspektorit. Koostööd tehakse Politsei- ja Piirivalveameti, Maksu- ja Tolliameti, Veterinaar- ja Toiduameti ning Euroopa Liidu Kalanduskontrolli Agentuuriga.

Veterinaar- ja Toiduamet teostab plaanilist ja riskipõhist järelevalvet kalakäitlemisettevõtete, tunnustatud kalatöötlemislaevade, lossimiskohtade ning traallaevade ning kala ühiste turustamisnormide üle.

Opportunities

1. Kasutamata operatiivsemad andmeesitus-, -töötlus, -edastus- ja –analüüsiviisid.

Tänapäeval on olemas erinevaid tarkvaralahendusi andmete säilitamiseks, analüüsimiseks, visualiseerimiseks ja kvaliteedi- ning ristkontrolliks (ärianalüüsi tarkvarad, ärireeglite mootorid, GIS-lahendused jne), samuti erinevaid seadmeid, mida aitaks kaasa kalanduse järelevalves nii inspektorite töö tõhustamiseks (nt rugged-sülearvutid) kui püüdjatele andmete esitamise hõlbustamiseks (nt nutitelefonid, GPSid).

Kuigi kalandusega seotud andmeid hoitakse elektroonilistes andmebaasides ning loodud on võimalused andmevahetuseks eri süsteemide, asutuste ja riikide vahel, samuti andmete omavaheliseks ristkontrolliks, on õigusaktide nõuetest, kasutajate (andme)vajadustest ning infotehnoloogiliste vahendite arengust tulenevalt võimalik ja vajalik teha järgmisi tegevusi.

Oluline on kaardistada ja analüüsida kalanduse järelevalve ja andmekogumisprogrammi andmete vajadus ning vajadusel täiendada õigusakte ning tulenevalt õigusaktide nõuetest täiendada ja arendada infosüsteeme, leida võimalusi käsitsi tehtavate andmetöötlustööde asendamiseks infotehnoloogiliste lahendustega ning koolitada ka kalanduse järelevalvega seotud teenistujaid olemasolevaid võimalusi efektiivselt kasutama.

Erinevad kutselise ja harrastuskalapüügi andmeid sisaldavad andmebaasid on vaja omavahel siduda, arendada andmete kvaliteedi kontrollimise võimalusi ning automaatsete päringute tegemise võimalusi, ning tõsta kalanduse kontrolliks ja järelevalveks vajalike andmete kättesaadavuse kiirust. See parandaks info liikumist kalanduse järelevalvega tegelevate asutuste vahel, vähendaks andmete dubleerimist eri andmekogudes, tugevdaks eri allikatest pärinevate andmete ristkontrolli ja soodustaks kiiret reageerimist.

Samuti tuleks laiendada elektrooniliselt andmeid esitavate isikute ringi ja andmeesituse võimalusi (nt nutiseadmed) ning lihtsustada andmete esitamise protseduure, vältimaks asjatut administratiiv-koormust.

2. Kaasaegne tehniline varustus kalanduse järelevalves

Järelevalve läbi viimisel on vaja hakata kasutama rohkem kaasaegseid tehnoloogilisi võimalusi. Kuluka õhujärelevalve (kopterilennud) asemel tuleks kaaluda kaameraaga varustatud droonide kasutamist. Inspektoritele oleks vaja hankida tahvelarvutid või piisava võimekusega nutitelefonid, milledega saaks järelevalve tarvis teha päringuid ka nt veekogudel. Samuti hõlbustaksid tahvelarvutid järelevalve andmete operatiivset sisestamist vastavasse andmebaasi.

3. Tõhusamalt toimiv administratsioon

Oluline on erinevate ametkondade operatiivsuse ja koostöö kasv. Üheks võimaluseks järelevalve tõhustamisel on pikemas perspektiivis ühtse kontrolliasutuse loomine, mis koordineeriks kogu valdkonda.

Kalanduse järelevalvega seotud töötajaid tuleb pidevalt koolitada, nt õigusaktide nõuete või kalanduse järelevalveks kasutatavate (infotehnoloogiliste) vahendite osas.

Threats

1. Eesti püügikorraldust mitte arvestavad nõuded, mis kasvatavad bürokraatiat ja järelevalve koormust.

Kohustused, mis ei arvesta Eesti kalanduse korraldusega, kulutavad kasutada olevaid ressursse, tõstmata samas kalanduse kontrolli ja järelevalve kvaliteeti. Nt tulenevalt Eesti püügikorraldusest (ITQ Läänemere traalpüügil ja kaugpüügil ja ITE ranna- ja sisevete püügil) on kalalaevade püügivõimsus (möödetuna GT ja kW) püügikoormuse ja kalavaru kasutamisel väheoluline tegur ning seega pigem täiendava administratiivkoormuse allikas.

2. Avalikkuse ükskõiksus keskkonnaressursi kasutuse suhtes.

Keskkonnarikkumiste koguarvust on kalanduse valdkonnaga seotud rikkumiste arv (koondab kutseliste ja harrastuskalastajate rikkumisi) olnud aastate lõikes suurim, kuigi on viimastel aastatel näidanud langustendentsi. Üheks oluliseks probleemiks on selgusetu kuuluvusega (märgistamata) püügivahendid merel ja siseveekogudes.

Aastal 2012 avastati 1546 kalapüügi rikkumist, menetlusi oli 579, neist 52% oli harrastuskalastajate ja 33% kutseliste kalurite rikkumised. Levinumad rikkumised harrastuspüügil olid: harrastuspüügiõiguse eest tasumata jätmine, lubatust rohkemate püügivahendite (sh kutseliste püügivahendite) kasutamine, keeluajal ja keelatud kohas kalapüügiga tegelemine. Levinumad rikkumised kutselisel püügil: kalapüügiga seotud andmete mitte- või valesti esitamine, kala päritolu mittetõestamine, loata püük.

Selline rikkumiste arv peegeldab nii kalurite kui laiema avalikkuse teadlikkuse puudulikkust sellest, kuidas keeluajal või lubatust suurema koguse püügivahenditega kalapüük kahjustab kalavarusid, kalanduse tulevikuperspektiivi ja keskkonda üldiselt.

Nõudeid järgiva kalanduskultuuri arendamiseks tuleb tõsta kalandussektori ja avalikkuse teadlikkust. Võimalikud vahendid selleks on koolitused/teavituskampaaniad nii kutselistele kaluritele kui harrastus-kalastajatele, samuti kalavarude kasutamisega seonduva teabe avalikkusele kättesaadavaks tegemine.

Identification of needs on basis of the SWOT analysis

Vajaduste kindlaksmääramine SWOT-analüüsi põhjal

1. Nõudeid järgiva kalanduskultuuri edendamise - kalurite ja avalikkuse teadlikkuse tõstmine ning koostöövalmiduse tõstmine. (N1, Võ3)
2. Andmete vajaduse kaardistamine; vajadusel õigusaktide muutmine. (N2, N6, V1)
3. Järelevalve võimekuse ja efektiivsuse tõstmine (sh tehnika kaasajastamine). (N7)
4. Olemasolevate andmekogude ühildamine ja ristkontroll (kogutud andmete analüüs).(N3, V1)
5. Andmete kogumine vastavalt Euroopa Liidu ja siseriiklike andmekogumise ja järelevalve nõuetele ja vajadustele. (N6)

6. Kalanduse järelevalveks vajalike ning järelevalvetegevuse käigus loodavate andmete operatiivselt kasutatavateks muutmine. (N3, N4, V2)
7. Sektori motiveerimine andmekogumisprogrammis osalemiseks. (N1)
8. Kalanduse järelevalve töötajate koolitamine ja arendamine. (V3)

SWOT analysis consistency with the Multiannual National Strategic Plan for aquaculture

SWOT analysis consistency with the progress to achieve good environmental status through the development and implementation of MSFD

SWOT-analüüsi kooskõla edusammudega hea keskkonnaseisundi saavutamisel merestrateegia väljatöötamise ja rakendamise abil

Merestrateegia raamdirektiiv järgselt tuleb hea keskkonnaseisundi saavutamise suunas rakendada erinevaid andmete kogumise viise. Kalapüügi järelevalve ja andmete kogumine omab sellekohast ülevaatliku teavet, mida on võimalik kasutada, et hinnata mere olukorda ja erinevate tegurite muutusi. Kuivõrd looduslikud kalavarud on üheks mereseisundi näitajaks siis kalandusandmete kogumise käigus saadakse väärtuslikke andmeid kalavarude seisundi kohta. EL andmete kogumise määrusega kehtestatud nõutavad andmed vastavas olulisel määral merestrateegia raamdirektiivi rakendamiseks nõutava teabega.

Specific needs concerning jobs, the environment, climate change mitigation and adaptation and promotion of innovation

Töökohtade, keskkonna, kliimamuutuste leevendamise ja kohandamise ning innovatsiooni edendamise seotud erivajadused

1. Nõudeid järgiva kalanduskultuuri edendamine.

Union priority	4 - Increasing employment and territorial cohesion
-----------------------	---

Strengths

1. Traditsioonilised kalapüügioskused.

Kalandusega seotud piirkonnad on väga erinevad (rand- ja siseveed, püügikorraldus, erinevad kultuurid ja traditsioonid). Kalanduspiirkondi iseloomustab rikkalik loodus- ja kultuuripärand, säilinud traditsioonilised kalapüügioskused ja kohalik teadmine paikkonna vajadustest ja võimalustest.

Ranna- ja sisevete kalurit iseloomustab keskmisest kõrgem vanus. Kalurite keskmine vanus varieerub piirkonniti: rannakalurite keskmine vanus on 52 aastat, sisevete kaluril 48 aastat. Kalurite keskmine vanus oli 2012. aastal 51 eluaastat.[1] Kalurid on oma alale väga trued:

keskmise kalurina tegutsemise staaž on 21 aastat. Kõige suurema grupi, 42% moodustasid kalurid, kes on sellel alal tegevad olnud 11-20 aastat. Rohkem kui neljandik on neid, kes on olnud kutselised kalurid kuni 10 aastat.[2] Oskused antakse edasi põlvest-põlve.

2. Olemasolev infrastruktuur ja tootmisvahendid (sadamad, lossimiskohad, laevastik, püügivahendid).

Sadamaregistris registreeritud sadamaid on 143, neist mereäärseid 116, siseveekogude äärseid 27[3]. Kala lossiti ranna- ja sisevete ääres 477 lossimiskohas[4].

Rannapüügis kasutati 2013.a lõpu seisuga kokku 1402 alla 12 m pikkuseid laevu, mis kuuluvad segmenti 4S2. Sisevete laevu oli kokku 469, mis kuuluvad segmenti 4S4.[5]

EKF 2007-2013 programmeerimisperioodi jooksul on eelkõige panustatud infrastruktuuri arendamisele ja tootmisvahendite uuendamisele, mis võimaldab tuleval programmeerimisperioodil keskenduda rohkem kalale lisandväärtuse andmisele ja otseturustamisele.

3. Kalandussektor on koondunud piirkondlikesse tegevusgruppidesse, mille tulemusena on paranenud koostöö sektori arendamisel.

Tegevusgrupi liikmeskonnad koosnevad märkimisväärses osas kalandussektori esindajatest.

Tegevusgrupi liikmeskonnad koosnevad märkimisväärses osas kalandussektori esindajatest. Tegevusgruppi kuuluvad antud piirkonna kutselised kalurid, kalandus- ja muude tegevusalade ettevõtjad, kohalikud omavalitsused ja teised piirkonnas tegutsevad organisatsioonid (sh MTÜ-d). Tegevusgrupi eesmärk on piirkonna kalandussektori arendamine, koostöö edendamine ja piirkonna jätkusuutlikule arengule kaasaaitamine. Varasemalt piirkondades sellised kalanduse arendamisele suunatud organisatsioonid puudusid, kuhu kalurid jt kalandusega seotud isikud saaksid kokku tulla ning probleemide üle ühiselt arutada ning koostööd arendada.

Tegevusgruppide töö tulemusena on piirkondades arenenud koostöö, mida on oluline jätkata ja edasi arendada.

Koolitustegevuse raames on korraldatud erinevaid koolitusi, seminare ja õpitubasid töötlemises, vesiviljeluses, kalatoitude valmistamises, väikelaevaehituses, kala- ja mereturismi giidide väljaõppes, jms kogusummas 0,4 milj eurot (seisuga 31.08.2013).[6]

4. Teadmised piirkonna vajadustest ja võimalustest (tegevusgrupid).

Eelmisel programmeerimisperioodil rakendatud regionaalsel lähenemisel põhineva rannapiirkondade meetme tulemusena on tekkinud kohalikud tegevusgrupid, mille liikmeskonda kuuluvad nii kalandussektori, kohalike omavalitsuste ja mittetulundusühistute esindajad. Selle tulemusena on suurenenud piirkonna eriosapoolte vaheline suhtlus ning on tugevnenud piirkonna arendamise potentsiaal.

5. Tegevusgruppide vaheline koostöö - teadmiste, parimate praktikate levitamine.

Tegevusgrupid arendavad koostööd kohalikul, riigi ja rahvusvahelisel tasandil. Kohalike tegevusgruppide toeks loodi Kalandusvõrgustiku üksus, kelle ülesandeks on teadmiste ja kogemuste vahetamise edendamine ning koostöö algatamise toetamine, samuti teadmiste ja parimate praktikate levitamine.

Tegevusgrupp on riigile oluliseks sotsiaalpartneriks ning tegevusgruppide töö tulemusena on suurenenud piirkondade sisene, piirkondade vaheline ja rahvusvaheline koostöö, mida on oluline perioodil 2014-2020 jätkata ja edasi arendada. Koostöö tulemusel suureneb piirkondades teadlikkus – vahetatakse teadmisi ja kogemusi, parimaid praktikaid ja uusi ideid. Koostöö laiendab silmaringi ja suurendab võimalusi uute ideede ja tegevuste kasutuselevõtmiseks piirkonnas.

[1] Põllumajandusministeeriumi andmed

[2] Tööjõu kompetentside ja oskuste taseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris, 2012, Eesti Uuringukeskus OÜ

[3] Sadamaregister, Veeteede Amet

[4] Põllumajandusministeeriumi andmed

[5] Põllumajandusministeeriumi andmed

[6] Põllumajandusministeeriumi andmed

Weaknesses

1. Siirde- ja poolsiirdekalade vähenenud elu- ja kudemispaigad.

Kalavarude seisund rannikumeres ja siseveekogudel on üldiselt stabiilne. Samas siirde- ja poolsiirdekalade varude paranemist takistavad kudemiseks sobivate vooluveekogude tõkestatus paisude jm tõketega ning koelmualade vähesus ja kinnikasvamine[1]. Läänemere ja siseveekogude üheks põhiprobleemiks on eutrofeerumine ehk toitainete rohkus ning sellest tingitud fütoplanktoni vohamine.

Keskkonnaseisundi ja kalavarude olukorra parandamiseks on oluline suurendada koostööd huvigruppide, sh kalurite ja teadlaste vahel. Varude olukorra parendamiseks on oluline taastada ja vajadusel luua siirde- ja poolsiirdekalade jaoks koelmualasid, vajadusel rakendada biomanipulatsiooni ja ohustatud kalavarude taastamiseks kalakasvatustlikku taastootmist.

2. Sissetulekute ebastabiilsus seoses püügi hooajalisusega.

Probleemiks on rahvastiku väljaränne, kõrge töötuse tase ja kalapüügi hooajalisusest (Lisa 6) tingitud ebastabiilsed sissetulekud.

Rannakaluri elukutse spetsiifika on ka aasta lõikes kuni neljale kuule koondunud püügihooaeg, mistõttu on kalapüük enamikul kutselistest rannakaluritest kõrvalteenistus muu

sissetuleku kõrval. Seoses püügi hooajalisusega on enamikul ranna- ja sisevete kutselistel kaluritel vajadus täiendavate sissetulekuallikate järele, kuna hooajaline püügitegevus ei anna piisavalt suurt tulu ega sissetulekut terveks aastaringiks. Üle 60% kaluritest sai 2010. aastal kalandusest vaid kuni 10% oma sissetulekust, 21% moodustasid need, kes said kalandusest üle poole sissetulekust[2].

Sektori restruktureerimise eesmärk on luua korrastatud ja toimiv terviklik tarneahel, mis võimaldaks kaluritel suurendada kalapüügist saadavat sissetulekut ning leida alternatiivsed tegevused kalapüügi kõrval, et tulla toime püügihooajavalisel ajal.

Kalanduspiirkondade jätkusuutlikku arengut nõrgestab jätkuv linnastumine ja demograafilised protsessid, mis mõjutavad tervikuna maapiirkondi.

3. Amortiseerunud infrastruktuur, laevastik, väheselektiivsed püügivahendid.

Ligipääsud merele (sadamad, lautrid, slipid ja nende juurde viivad teed) on amortiseerunud ning sadamarajatised ja nende juurde kuuluvad infrastruktuurid (vesi, elekter, kütus, reovesi, valve, kala esmatöötlemise võimalused) on sadamatel tihti puudu või olemas vaid osaliselt. Mitmel pool on puudu või amortiseerunud kala töötlemise vahendid (külmhooned, külmkambrid, muud jahutusseadmed, jahutusega varustatud autod/konteinerid, suitsuahjud, jäägeneraatorid, kalaköögid). Sadamates puuduvad võimalused kalapaatide ja püügivahendite remondiks, hoolduseks ja hoidmiseks[3].

Rannapüügis kasutati 2013. a lõpu seisuga kokku 1402 alla 12 m pikkuseid laevu, mis kuuluvad segmenti 4S2. Sisevete laevu oli kokku 469, mis kuuluvad segmenti 4S4. Laevade keskmine vanus mõlemas segmentis on 20 aastat[4].

Hüljeste arvukuse suurenemisega kaasnevad kahjustused püügi-vahenditele[5].

Perioodil 2007-2013 tehti algust kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamise ja arendamisega (132 projekti[6]), mida on perioodil 2014-2020 oluline jätkata. Eelkõige tuleb lõpetada pooleliolevad investeeringud ja mitmekesistada sadamateenuseid. Konkurentsivõimelise rannakalanduse tagab kaasaegne ja vähemalt miinimumnõuetele vastav infrastruktuur, seadmete ja töötingimuste olemasolu.

4. Vähene tooraine väärindamine, mille tõttu saadakse kala eest väiksemat tulu.

Kalurite hulgas on vähe juurdunud väiketöötlemine ning kala müüakse enamjaolt ära töötlemata kujul otse esmakokkuostjale (73% kogupüügist[7]), töötlejale või kala tarbijale.

Kalandusvaldkonnas sõltub sotsiaalmajanduslik heaolu otseselt kalavarudest. Olemasolevatest varudest hetkel ei piisa, et tagada küllaldane teenistus kõigile kalandusvaldkonnas tegutsevatele inimestele. Stabiilset sissetulekut piirab ka kalapüügi hooajalisus. Seetõttu on vajalik soodustada kalandussektoris olemasolevate töökohtade säilitamist, lisategevuste loomist piirkonda nii püügihooajavalisel kui -sisesel perioodil, lisandväärtuse andmist toorainele suurema tulu saamiseks, otseturustamist, tegevuste mitmekesistamist. Antud tegevused loovad võimalusi suurendada kalapüügist saadavat tulu, annavad sissetuleku püügihooajavalisel perioodil, pikendavad kalurite sissetulekuperioodi kalapüügist ning aitavad tõsta sotsiaalset heaolu ja elukvaliteeti piirkonnas. Kalanduspiirkondadele annab see

võimaluse traditsioonilise rannapüügi jätkumiseks, mis omab ühtlasi ka regionaalpoliitiliselt positiivset mõju.

Piirkondade edasised arenguvajadused on seotud eelkõige töötlemise ja turustamise arendamise ja mitmekesistamise jätkamisega ning peamiste lossimiskohtade (sadamad) kaasajastamisega, mis tagab jätkusuutliku arengu tulevikus ja aitab lõpuni viia vajalikud struktuursed muudatused sektoris.

EKF-i meetme 4.1 abil tehti algust väiketöötlemise ja kalale lisandväärtuse andmisega ning ühisturustamise soodustamisega, et tarneahel oleks korrastatud ning seeläbi tagatud kaluritele piisav sissetulek ja töökohad kohapeal, mis aitavad kaasa kestliku rannakalanduse kogukonna säilimisele. Kala töötlemise ja otseturustamise osas oli ellu viidud 66 projekti toetuse kogusummas 0,8 milj eurot. Töötlemise ja turustamise osas anti toetust töötlemiseks või otseturustamiseks vajaliku ehitise ehitamiseks või rekonstrueerimiseks, vajalike seadmete soetamiseks või uuendamiseks, jäätmekäitluseks ja kvaliteedikontrolliks vajalike seadmete, külmikveoki või müügikioski ostmiseks jms.

5. Kalurite piiratud investeerimisvõimekus infrastruktuuri ja tootmisvahenditesse.

Aktiivsem ja tootlikum majandustegevus koondub suurematesse linnapiirkondadesse, kus on ettevõtluse arenguks inimeste, institutsioonide ja kompetentside kriitiline mass. See põhjustab piirkondades ka madala investeerimissuutlikkuse[8].

Kalurite sissetulekud ei võimalda teha suuremahulisi infrastruktuuri investeeringuid, mis muudes EL riikides on harilikult riigi või kohaliku omavalitsuse kanda. 44% kaluritest oli kalandusest saadud brutotulu 2010. aastal väike, ulatudes kuni 1000 euroni (ehk keskmiselt kuni 83 eurot ühes kuus). 10% oli neid, kelle brutotulu jäi vahemikku 1001-2000 eurot, ja 7% neid, kelle tulu kalandusest oli 2001-3500 euro vahel[9]. Eesti on üks väheseid riike maailmas, kus ettevõtluse toimimiseks vajalik infrastruktuur sadamate näol on suures mahus erastatud. See asetab sadamatest sõltuva ettevõtluse võrreldes teiste riikidega märgatavalt ebasoodsamatesse konkurentsitingimustesse.

6. Kalurite madal haridustase ja väike osalus täiendkoolitustel.

Rannapiirkondades on kolmanda haridustasemega hõivatute osakaal ligi poolteist korda väiksem Eesti keskmisest[10]. Ranna- ja sisevete püügis hõivatud kaluritest on ligikaudu pool põhi- ja üldkeskharidusega, seega puudub neil erialane kutseharidus[11].

7. Uutel tulijatel, sh noortel sektorisse sisenemine keeruline ja vähe-motiveeritud.

Kalavarude piiratud hulk seab piirangud uutele sektorisse sisenejatele. Püügi võimalused on jaotatud ajaloolise püügiõiguse alusel, mis annab kalurile võimaluse kasutada teatud arv püügivahendeid (ITE). Uutel tulijatel, sh noortel on püügiõiguse hankimine keeruline ja vähe motiveeritud. Soovija saab siseneda juhul, kui keegi sektorist lahkub ja püügivõimalused edasi müüb või pärandab. Sektorisse saab siseneda ka ennast püügiõigust omava kaluri kalapüügiloale kandes või püügiõiguse kasutada saamise teel. Kaluri kõrge keskmise vanuse ja kaluri elukutse ebapopulaarsuse tõttu tuleks sektori jätkusuutlikuks arenguks leida võimalusi uute tulijate sektorisse sisenemise lihtsustamiseks ja kaluri kutse populariseerimiseks[12].

- [1] Looduskaitse arengukava aastani 2020, www.envir.ee
- [2] Tööjõu kompetentside ja oskuste taseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris, 2012, Eesti Uuringukeskus OÜ
- [3] Eesti rannakalanduse arengusuunad, 2010
- [4] Põllumajandusministeeriumi andmed
- [5] Riikliku keskkonnaseire programmi allprogrammi „Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire“ 2011. aasta seiretöö „Hülged – hallhüljeste lennuloenduse andmed“
- [6] Põllumajandusministeeriumi 2014.aasta andmed
- [7] Põllumajandusministeeriumi andmed
- [8] Eesti Regionaalarengu strateegia 2020, Siseministeerium 2013, Tallinn
- [9] Tööjõu kompetentside ja oskuste taseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris, 2012, Eesti Uuringukeskus OÜ
- [10] Eesti Inimvara Raport (IVAR): võtmeprobleemis ja lahendused
- [11] Tööjõu kompetentside ja oskuste taseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris, 2012, Eesti Uuringukeskus OÜ
- [12] Uuring „Kalandustoodete tarbimine ning võimalik tarbimise suurendamine Eestis“ CATI tarbijaküsitlus, veebruar-märts 2011

Opportunities

1. Geograafiline asukoht (pikk rannajoon ja siseveed), kalavaru olemasolu, lossimiskohtade ja püügipiirkondade lähedus.

Kalandus on oluline elu- ja tegevusala rannikualadel, sisevetel ja neid teenindavates piirkondades. Eestil on pikk rannajoon (3794 km), rohkearvuliselt siseveekogusid, kalavarude ja püügipiirkondade lähedal asuvad lossimiskohad.

2. Suurenenud kalavarud

Kalapüügi tulususe tõstmiseks on võimalus suuremat rõhku panna varude olukorra parandamisele. Suuremad ja mitmekesisemad kalavarud tõstavad sektori tulusust. Seoses

Läänemere ja sisevete keskkonnaseisundiga ning setete liikumisega on mitmed siirde- ja poolsiirdekalade olulised elu- ja koelmupaigad kinnikasvanud või rändeteed muutunud

läbimatuks. Väiksemate jõgede ja ojade suudmealade korrastamine annab tõuke ressursside suurenemiseks.

Kohaliku kogukonna kaasamine keskkonna kaitsega seotud tegevustesse nagu kohaliku tähtsusega koelmualade taastamine, tõstab oluliselt kogukonna keskkonnateadlikkust ning suurendab koostööd.

3. Väiksemad tootmiskulud tulenevalt uutest tehnoloogilistest lahendustest.

Konkurentsivõime tõstmiseks, kulude optimeerimiseks on oluline kooskõlas säästva arengu põhimõtetega edendada innovaatiliste ideede ja lahenduste elluviimist, mis hõlmab uute tehnoloogiate kasutuselevõttu ja alternatiivenergia kasutamise soodustamist.

Oluline on edendada innovaatiliste ideede ja lahenduste elluviimist, mis hõlmab uute tehnoloogiate kasutuselevõttu ja alternatiivenergia kasutamise soodustamist eesmärgiga tõhustada tootmisprotsesse ja suurendada keskkonnasäästlikust ning energiatõhusust.

4. Otse- ja ühisturustamisest tulenev sissetulekute kasv .

Turupotentsiaal[1], samuti turismi kasv[2] annab võimaluse arendada otse- ja ühisturustamisvõimalusi, suurendada ja mitmekesistada turundustegevusi, sh leida turge nišitoodetele ja vähemväärtuslikele ning -tuntud liikidele.

Kuna kalanduse osakaal on paljude rannakalurite sissetulekus väike, siis on pooled neist otsinud lisatööd kalandusega mitte seotud valdkondades, lisaks on 45% kaluritest tegelenud palju või mingil määral kala väärindamise ja turustamisega[3].

Perioodil 2007-2013 nägid kohalikud arengustrateegiad ette ühe tegevuse toetamisena otseturustamist, mille tulemusena suurenes kohaliku kala pakkujate arv. Ühe toetava tegevusena jätkub otse- ja ühisturustamise edendamine.

5. Turunõudluse olemasolu kala kui toiduaine järele.

Tarbija ostab kala peamiselt poest või turult, kuna kalanduspiirkondadest eemale jäävates piirkondades puudub võimalus osta kala otse kalurilt, mis on uuringute põhjal tarbija esimene eelistus. Kala ja kalatoodete kodumaist päritolu hindavad tarbijad kõrgelt[4]

6. Kalapüügile lisaks alternatiivsed tegevused ja sissetulekuallikad.

Oluline on keskenduda konkurentsivõime tõstmisele ja kalandussektori tööhõive säilitamisele, et tagada atraktiivsemad, suuremat lisandväärtust loovad ja piirkondlikku tööhõivet suurendavad tegevused, mis tagavad kalandussektori ja -piirkondade jätkusuutlikkuse. Tähtsustada tuleks enam kohalikke ressursse ja võtta neid oskuslikult kasutusele paikkondlikus tootmis- ja teenindusettevõtluses ning leida võimalusi traditsiooniliste tootmisharude lisandväärtuse kasvatamiseks[5].

Kalandus on paljudele rannakaluritele vaid üks tegevusaladest. Tegevusalad seonduvad suures osas rannakülade traditsioonilise elustiiliga. Kõigist tegevusaladest, millega kalurid mingil määral hõivatud on, nimetas 96% oma tegevusalana FIE-na kalapüüki ja müüki. 22% tegutses

põllumajanduse, 7% turisminduse ja 5% ehituse valdkonnas. 14% nimetasid oma tegevusalana ka midagi muud (nt transport, puidutöö, metsandus, meelelahutus)[6].

Rannakülades on palju kasutamata potentsiaali kalandusega seotud turismiteenuste jm väikeettevõtlike arendamiseks ning kvaliteetse elukeskkonna loomiseks. Piirkonnad on rikkad loodusressursside poolest, mis võimaldab arendada toidutootmist, biomassi kasutuselevõtmist, puhke- ja turismiteenuseid jms.

Kasvanud ja mitmekesistunud on Eestit külastavate sihtrühmade arv. Eesti riiklik turismi arengukava 2014-2020 näeb vajadust ja võimalust arendada uusi tooteid ja teenuseid arvestades senisest rohkem erinevate külastajarühmade ootuste ja vajadustega. Eristumaks teistest sihtkohtadest, on vajalik leida uuenduslikke viise turismitoodete ja -teenuste arendamisel. Kasutamata potentsiaali on merendus-, loodus-, pereturismi jne arendamiseks rannapiirkondades[7].

7. Kasutamata teaduspotsiaal.

Keskkonnaseisundi ja kalavarude olukorra parandamiseks on oluline suurendada koostööd huvigruppide, sh kalurite ja teadlaste vahel. Arvestades sellega, et senised kasvuallikad majanduses on ammendumas, siis on täiendavalt vajalik otsida uusi kasvuallikaid kohalike bioloogiliste ressursside efektiivsemaks kasutamiseks. Sellest tulenevalt on kalandussektori innovatsiooni osas oluline välja selgitada sinise majanduskasvu võimalused sinises biotehnoloogias nii inimtoiduna (nt. funktsionaalne toit) kui ka muuks otstarbeks (nt. kalasööt, farmaatsia, tervisetooted), vesiviljeluses (sh merevesiviljelus ja merevesiviljelus koostoimes tuuleparkidega), ranniku-turismis ning jätkata enim potentsiaali omavate valdkondade arendamist koostöös teadus-arendusasutuste ja ettevõtetega.

8. Koostööhuvi kasv.

Tegevusgrupp on riigile oluliseks sotsiaalpartneriks ning tegevusgruppide töö tulemusena on suurenenud piirkondadesisene ja-vaheline ning rahvusvaheline koostöö, mida on oluline perioodil 2014-2020 jätkata ja edasi arendada. Koostöö tulemusel suureneb piirkondade teadlikkus: vahetatakse teadmisi ja kogemusi, parimaid praktikaid ja uusi ideid. Koostöö laiendab silmaringi ja suurendab võimalusi uute ideede ja tegevuste kasutuselevõtmiseks piirkonnas.

Koos- ja ühistöö edendamiseks ning kalanduskogukondade kaasamiseks piirkonna ja sektori arendamisse on oluline piirkondlike kalanduse tegevusgruppide tegevuse jätkamine ning toetamine. Tegevusgrupi näol on tegemist tugeva organisatsiooniga, kuhu on koondunud vajalikud teadmised piirkonna kalandussektori arengust ja vajadustest.

Tegevusgrupil on kogemused piirkonna arendamisest ja kohaliku strateegia elluviimisest perioodist 2007-2013.

9. Sektori teadlikkuse kasv.

Elukestvas õppes osalemise määr on Eestis pidevalt kasvav ja see annab tunnistust täiskasvanute enesetäiendamise jätkuvalt tõusvast trendist (EL 2020- 15%, Eesti 2011- 12%).

Kõige vähem osalevad elukestvas õppes madalama haridustasemega, vanemaealised ja muust rahvusest inimesed, samuti osalevad elukestvas õppes vähem aktiivsemalt mehed[8].

Rannapiirkondade ja sealse kalandussektori jätkusuutlikkus sõltub kohalikest kaluritest ja kalandusega seotud elanikest, nende teadmistest ja oskustest. Seetõttu on oluline ka nende erialase hariduse ning teadlikkuse tõstmine, kogemuste ja praktikate vahetamine ning innovaatiliste ideede elluviimine.

[1] Kala ja kalatoodete turg Eestis, 2014, Eesti Konjukturiinstituut

[2] Eesti riiklik turismi arengukava 2014-2020

[3] Tööjõu kompetentside ja oskuste taseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris, 2012, Eesti Uuringukeskus OÜ

[4] Kala ja kalatoodete turg Eestis, 2014, Eesti Konjukturiinstituut

[5] Eesti Inimvara Raport (IVAR): võtmeprobleemis ja lahendused

[6] Tööjõu kompetentside ja oskuste taseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris, 2012, Eesti Uuringukeskus OÜ

[7] Eesti riiklik turismi arengukava 2014-2020

[8] Eesti järgneva kümne aasta arenguvajadused, 2012

Threats

1. Jätkuv linnastumine ja demograafilised protsessid, millega kaasneb teenuste, inimeste (sh noorte), teadmiste ja oskuste lahkumine piirkondadest.

Kalanduspiirkondade probleemiks on rahvastiku väljaränne, kõrge töötuse tase ja kalapüügi hooajalisusest tingitud ebastabiilsed sissetulekud. Aktiivsem ja tootlikum majandustegevus koondub suurematesse linnapiirkondadesse. 12 maakonnas on aastatel 2000–2011 rahvastik vähenenud enam kui kümme protsenti. Kiiremini rahvaarvu kahanemine on siserände arvelt toimunud maakondade äärealadel ning maakonniti Hiiu-, Ida-Viru- ja Järvamaal ning Kagu-Eestis (15–19%). [1].

2. Kalatoiduliste liikide ebaproportsionaalne suurenemine (kormoranid, hülged), mis vähendab majanduslikult olulisi kalavarusid.

Hüljeste[2] ja kormoranide[3] suur arvukus aeglustab varude taastumist ja vähendab kalurite väljapüüke.

3. Võõrliikide suurenemine ja mõju kohalikele liikidele.

Viimastel aastatel on laienenud mitmete võõrliikide levikuareaal ja arvukus[4].

4. Keskkonnaseisundi halvenemine.

Kalandus sõltub veekogude ja ökosüsteemi seisundist. Läänemere ja siseveekogude üheks põhiprobleemiks on eutrofeerumine ehk toitainete rohkus ning sellest tingitud fütoplanktoni vohamine[5]. Vastavalt Eesti rannikumere operatiiv- ja ülevaateseire andmetele ning kirjeldatud Eestis kehtivale klassifikatsioonisüsteemile on suur osa Eesti rannikuveekogumeid üldlammastiku- ja üldfosforisisalduse põhjal kesises ökoloogilises seisundis[6].

[1] Eesti regionaalarengu strateegia 2014-2020

[2] Riikliku keskkonnaseire programmi allprogrammi „Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire“ 2011. aasta seiretöö „Hülged – hallhüljeste lennuloenduse andmed“

[3] Kormorani levik ja arvukus Eestis 2012, Eesti Ornitoloogiaühing

[4] Rannikumere operatiivseire 2012, TÜ Eesti Mereinstituut

[5] Looduskaitse arengukava aastani 2020, www.envir.ee

[6] Eesti mereala keskkonnaseisundi esialgne hindamine. Aruanne EL-i merestrateegia raamdirektiivi artikkel 8-st tulenevate riiklike kohustuste täitmiseks. TÜ Eesti Mereinstituut 2012

Identification of needs on basis of the SWOT analysis

Vajaduste kindlaksmääramine SWOT-analüüsi põhjal

1. Peamiste lossimiskohtade (sadamad) varustamine kaasaegse infrastruktuuri ja seadmetega, et luua heas tehnilises seisukorras sadamad kala vastuvõtmiseks ja säilitamiseks. Sadamaseaduse nõuetele ja mereohutuse tingimustele vastavad sadamad. Eesmärk on lõpetada pooleliolevad investeeringud ja viia lõpuni eelmisel perioodil alustatu, kuivõrd kõiki vajalikke investeeringuid olulistest lossimiskohtades ei jõutud teha. (N5, Võ1)
2. Püütud kala jm mere bioressursi väärimine ja ümbertöötlemine. (N3, V3)
3. Arendada ja toetada ühistegevust, sünergia loomist, sh otse- ja ühisturustamisvõimalusi sissetulekute suurendamiseks. (Võ4, Võ5, Võ8)
4. Tegevuste mitmekesistamine -ettevõtluse, uute oskuste ja tegevuste loomise ning olemasolevate töökohtade säilitamise toetamine ja soodustamine. (N2, Võ5, Võ6)
5. Kala elupaikade ja koelmualade taastamine. (N1, N2, Võ1, Võ2)
6. Koostöö soodustamine. (Võ8)
7. Teadmiste ja oskuste tõstmine, elukestev õpe. (N6, N7, Võ7, Võ9)

SWOT analysis consistency with the Multiannual National Strategic Plan for aquaculture

SWOT analysis consistency with the progress to achieve good environmental status through the development and implementation of MSFD

SWOT-analüüsi kooskõla edusammudega hea keskkonnaseisundi saavutamisel merestrateegia väljatöötamise ja rakendamise abil

Kohaliku arengu toetamise peamiseks eesmärgiks on piirkonnas parandada tööhõivet ja majanduskasvu. Merestrateegia raamdirektiivi eesmärgiks on merekeskkonna hea seisundi saavutamine, et hoida ära inimtegevusest põhjustatud negatiivne keskkonnamõju. Selleks, et saavutada keskkonna ja – varude hea seisund tuleb kokku sobitada kalavarude kasutamine ning keskkonnakaitse eesmärgid. Seetõttu on tähelepanu pööratud ka käesolevas prioriteedis keskkonnaseisundi parendamisele.

Läbi kohalike kogukondade strateegiate elluviimise paraneb kohaliku tähtsusega vooluveekogude seisukord, millega hoitakse ära jõgede eutrofeerumine ning parandatakse siirdeliste kalade ligipääsu elupaikadele.

Specific needs concerning jobs, the environment, climate change mitigation and adaptation and promotion of innovation

Töökohtade, keskkonna, kliimamuutuste leevendamise ja kohandamise ning innovatsiooni edendamise seotud erivajadused

1. Kala kude- ja elupaikade taastamine, koelmu- ja elupaikadele ligipääsuteede parandamine, ohustatud kalavarude taastamiseks kalakasvatustlik taastootmine.
2. Energia- ja keskkonnasäästlikud lahendused.

Union priority	5 - Fostering marketing and processing
-----------------------	---

Strengths

1. Traditsioonide ja kogemuste olemasolu kalatoodete valmistamisel.

Eesti ettevõtted omavad pikaajalisi traditsioone, oskusteavet ja kogemusi kalatoodete valmistamisel[1]. Kalatoodete sortiment on lai[2] ning muuhulgas on pikaajaliselt toodetud hinnatuid tooteid, mis seonduvad vaid meie regiooniga (vürtsikilu, sprotid jne).

2. Tooraine olemasolu (kodumaine, imporditud ja kasvatatud), (varude olemasolu kirjeldatud püügi/vesiviljeluse all).

Eesti kalatöötlemisettevõtete tooraine kohalikest Läänemere kalaliikidest on räim ja kilu. Koha ja ahven pärinevad nii Peipsi ja Lämmijärvest kui ka Läänemerest. Imporditakse forelli, lõhet, heeringat, makrell jt pelaagilisi kalaliike. Koorikloomadest imporditakse enim süvameregarneele (krevetti), üheks harvaesinevaks töötlemisviisiks on nende käsitsi koorimine.

Viimase viie aasta jooksul on nii sisevete kui Läänemere kvootide osas kõikumisi toimunud, kuid 2009. aastal alanud räimekvoodi langustrend lõppenud: võrreldes 2013. aastaga suurenes 2014. aastal räimekvoot 25%[3]. Seejuures nii kilu- kui ka räimevarude kasutamine toimub jätkusuutlikul tasemel.

3. Olemasolevad töötlemisüksused ja toimivad tootjaorganisatsioonid.

Kala töödeldakse ja kalatooteid valmistatakse ligikaudu 90 töötlemisüksuses.

Pelaagiliste liikide osas on perioodil 2007-2013 keskendunud tootjate ühistegevuse toetamisele, mille tulemusena on loodud kolm kalapüügi tootjaorganisatsiooni ning on toimunud tootmise ja töötlemise kontsentreerumine. Toetatud on investeeringuid kolme suure külma- ja laohoone rajamiseks ning sisustamiseks kaasaegse tehnoloogiaga.

Tootjaorganisatsioonide poolt rajatud külma- ja laohoonetes toimub kilu ja räime sorteerimine ja külmutamine kõrgel tehnoloogilisel tasemel, millega tagatakse tooraine ühtlane kvaliteet. Lisaks Eesti püügivõimalustele on tootjaorganisatsioonidel ligipääs ka teiste Läänemere äärsete riikide kilu- ja räimevarudele (läbi investeeringute püügiettevõtetesse) ning osa saagist imporditakse Eestisse töötlemise ja turustamise eesmärgil.

Enne tootjaorganisatsioonide teket jõudis kala töötlemisettevõtetesse läbi mitme vahendaja, mille tõttu kannatas kalurite sissetulek. Tootjaorganisatsioonide tekkimisega on püük ja töötlemine kontsentreerunud.

Perioodil 2007-2013 investeeriti EKF meetmest 2.3 nii uutesse seadmetesse, mis seonduvad kalakülmutamise (17,2% meetmest), pakendamise (7,8%), fileerimise ja jäätmete töötlemise protsessiga (1,9%) kui ka ehitati päris uusi tootmishooneid ja külmladusid (meetme 3.1.1 "Ühisinvesteeringud"). Samuti on panustatud parema logistika ning külmaahela tagamise nimel külmveokite ostmisse (meede 3.1.1). Perioodil 2007-2013 loodi vesiviljelussektoris kalakasvatavate tootjaorganisatsioon ning 2013. aastal alustati nende logistika- ja töötlemiskeskuse ehitusega. Keskuse ehitamist finantseeritakse EKF-i meetmest 3.1.1. Kalatöötlemisega planeeritakse alustada 2014. aasta keskel, plaanitav ühisturunduse maht on 1000 tonni ümarkala aastas.

4. Toodangu sortimendi mitmekesisus (külmutamine, konservide ja preservide valmistamine, fileerimine, suitsutamine, kulinaartoodete valmistamine jne).

Põhitegevusalad Eesti kalatöötlemises on kala külmutamine (kilu ja räim), fileerimine (mageveeliigid ja imporditud forell ja lõhe), kalakonservide ja –preservide ning valmistoitude tootmine. Eesti kalatöötlemisettevõtted valmistavad üle 700 erineva kalatoote[4]. Kalatoodete kogusortiment, mis hõlmab sama toote eri kaaluga valikuid, on märksa suurem.

Aastatel 2004-2012 on eksporditavate kala ja kalatoodete kogused värske ja külmutatud kala osas peaaegu kahekordistunud, preserve ja konserve eksporditakse võrreldes 2004. aastaga 39% vähem. Külmutatud kala (kilu ja räim) moodustab ekspordist koguseliselt suurima osa (65%). Imporditavate toodete osas on konservid ja preservid langustendentsis, seevastu aga värske ja külmutatud toodete osas on import võrreldes 2011. aastaga 36% kasvanud. Sellise tõusu on põhjustanud jahutatud ja külmutatud kilu ning räime import Soomest.

5. Väljakujunenud müügikanalid olemasolevate toodete osas (külmutatud kilu ja räim itta, jahutatud ja külmutatud mageveekala tooted läände – üldiselt lai, aga kilu/räime osas ühekülgne.

2012. aastal jäi 25% Eesti kala kogutoodangust (püük + vesiviljelus) riigisiseseks tarbimiseks, eksporditi 75%. Kilu ja räim moodustasid kogutoodangust 74%. Kala ja kalatooteid eksporditi 54 erinevasse sihtriiki, kaubavahetust peeti kokku 64 riigiga (2004. aastal toimus kaubavahetusi kalatoodete osas 73 riigiga). Selgelt on välja kujunenud sihtturud kilule ja räimele (Venemaa, Ukraina) ning mageveekalale (Soome, Rootsi, Saksamaa, Šveits).

Ekspordi koguseline osakaal ületab importi 51%.[5]

Aastatel 2004-2012 on eksporditavate kala ja kalatoodete koguväärtus tõusnud 53%: 94 miljonilt eurolt 176 miljoni euroni.[6] Tõus on põhjustatud peaaesjalikult külmutatud kala kaubagrupi toodete poolt, mille eksporditava ühiku väärtus on viimase kolme aasta jooksul tõusnud ca 50%. Mageveekala ja punase kala filee väärtus moodustab koguekspordist 19%, fileede eksporditavad kogused on suhteliselt stabiilsed, moodustades ca 4% koguekspordist. Ekspordi väärtuseline osakaal ületab importi 37%. Viimase kolme aasta jooksul on ekspordiväärtus Venemaa ja Ukraina suunal langenud. Venemaale eksportimisel on olnud läbivaks probleemiks ajutised majanduspoliitilised tõkked. Ukraina turu probleem on nn indikatiivhinnad, mis tõstavad kalatoodete hinda ligikaudu 30%. Mõnevõrra leevendab idaturu ebakindlust tootjaorganisatsioonidele rakendatavad turustamismeetmed (ülekangetoetus). Aastatel 2007-2012 sekkuti suurusjärgus 10% tootjaorganisatsioonide väljapüügist, so7% kogu Eesti väljapüügist[7].

Ekspordiväärtus on tõusnud Euroopa Liidu maade suunal. Eksporditakse väärtuseliselt enim mageveekalast, forellist ja lõhest valmistatud tooteid. EKF-i vahendite abiga on panustatud viimastel aastatel uute sihtturgude leidmisele, kuid toiduainete turul on konkurents suur ja seda ka kolmandate riikide turgudel.

6. Majanduslikult jätkusuutlikud ettevõtted.

Viimastel aastatel on töötlemisüksuste arv olnud suhteliselt stabiilne: 2007. aastal 90, 2013. aastal 87 üksust. Paljud kalatöötlemisettevõtted omavad püügiõigust ja laevu, mis lihtsustab töötlemisüksuste varustamist toorainega. Toodetele on välja kujunenud kindlad turud. Need on peamised põhjused, mis on teinud ettevõtted jätkusuutlikuks.

[1] Veterinaar- ja Toiduameti koduleht „Tunnustatud kalaettevõtete loetelu“ seisuga 10.10.2013

[2] Eesti Konjunktuuriinstituudi 2011. aasta uuring „Kala ja kalatoodete turg Eestis“

[3] Põllumajandusministeeriumi andmed

[4] Eesti Konjunktuuriinstituudi 2011. aasta uuring „Kala ja kalatoodete turg Eestis“

[5] Statistikaamet www.stat.ee

[6] Statistikaamet www.stat.ee

[7] Kalanduse Infosüsteemi ja põllumajandusministeeriumi kalamajandusosakonna kaubanduse ja turukorralduse büroo andmed

Weaknesses

1. Töötlemise sesoonsus ja sellest tulenev töötlemisvõimsuste alakasutus.

Kalapüügi eripärast tingituna on tööstuste varustatus toorainega küllaltki sesoonne.

Kalaliikide püük on lähtuvalt konkreetsest kalaliigist, püügivahendist või kudemisajast reguleeritud kvootide, keeluaegade ja teiste püügipiirangutega[1]. Magevee kalaliikide püük on lähtuvalt konkreetsest kalaliigist, püügivahendist või kudemisajast reguleeritud kvootide, keeluaegade ja teiste püügipiirangutega. See asjaolu raskendab töötlemisüksuste stabiilset tööd. Magevee kalaliikide importi (va lõhe ja forell) töötlemise eesmärgil suures mahus ei toimu.

2. Liigne sõltuvus kilu ja räime osas Euraasia tolliliidu maadest ja nõrk turundus kolmandatesse riikidesse.

Venemaale ja Ukrainasse läheb 79% kogu kilu- ja räimetoodete ekspordi kogusest.

3. Vähene ressurss tootearenduseks (kirjeldatud kalapüügi analüüsis).

Innovaatilisi tooteid, millega uusi turgusid võita ja olemasolevat kala väärindada, ei ole palju. Tootmisjäätmete väärindamisega suurem osa ettevõtetest ei tegele.

Kala külmutamise protsessis tekib kõige rohkem jäätmeid kala sorteerimisel (kõige väiksema fraktsiooni näol), mida ei ole võimalik inimtoiduks turustada. Kala fileerimisel tekkinud jäätmed realiseeritakse kas loomafarmides, kalajahutehastes või supikogudena. Perioodil 2007-2013 investeeriti EKF meetmest 2.3 uutesse seadmetesse, mis seonduvad jäätmete töötlemise protsessiga 1,9% meetme eelarvest.

Kõnealuse perioodi jooksul investeeriti meetme 2.3 raames töötlemisse ja turustamisse 11,7 mln eurot.

4. Töötlemise madal energiatõhusus.

Aastatel 2007-2012 on kala külmutamise hind tootjaorganisatsioonides tõusnud ca 100% (1 tonni räime külmutamiseks kulus 2007. aastal 11,18 €, 2012. aastal juba 22,32 €). Tarbitud kütuse ja energia keskmine maksumus on kalatöötlemissektoris aastatel 2004–2012 tõusnud

55%[2]: 2004. aastal maksis ettevõtetes tarbitud MWh keskmiselt 49,90 eurot, 2012. aastal juba 77,15 eurot. Perioodil 2007-2013 ei loetud prioriteetseks investeerida energeetikasüsteemidesse ning piiratud vahendite tõttu seda ei tehtud: 23.10.2013 seisuga vaid 0,41% EKF meetme 2.3 "Investeeringud töötlemisse ja turustamisse" raames määratud toetuse kogusummast suunati energeetikasüsteemide kaasajastamisse. Valdav enamus töötlemisüksustest on rajatud rohkem kui 10 aastat tagasi, mil enamus investeeringuid töötlemisüksustesse olid suunatud Euroopa Liidu toiduohutusnõuetega vastavusse viimisele ning energiatõhusus ei olnud esmatähtis.

5. Tööstustes on kvalifitseeritud nooremaelise oskustööjõu puudus ja personalivoolavus lihttöölise hulgas.

Tööhõive on kalatöötlemissektoris alates 2004. aastast vähenenud ja seda ligikaudu poole võrra. 2004. aastal oli tööga hõivatuid keskmiselt 3378, 2012. aastal ainult 1874.[3] Olulist rolli on siinkohal mänginud nii tehnoloogia areng kui ka konservtoodete valmistamise vähenemine (2004 – 14,6 tuh. t, 2012 – 3,7 tuh. t).[4] Sektorit iseloomustab hooajaline tööhõive, personali voolavus, raskete töötingimuste kõrval suhteliselt madal töötasu ning sageli vajalikku kvalifikatsiooni mitteomav personal. Töötajate vanuselisest koosseisust moodustab kalatöötlejate osas 59% 25 kuni 49-aastased, 34% 50 kuni 65-aastased, tehnoloogide osas 37% 25 kuni 49-aastased, 34% 50 kuni 65-aastased. Nooremaelised töötajad on enamasti madala kvalifikatsiooniga. Ettevõtetes makstav keskmine palk oli 572 eurot (2011. a andmed), mis moodustab toiduainetetööstuse keskmisest palgast 85% ja Eesti keskmisest palgast 72%[5].

[1] VV 09.05.2003 määrus nr 144 Kalapüügieeskiri

[2] Statistikaamet www.stat.ee

[3] Statistikaamet www.stat.ee

[4] Statistikaamet www.stat.ee

[5] Eesti Uuringukeskuse OÜ 2012. aasta uuring "Tööjõukompetentside ja oskuste taseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris"

Opportunities

1. Teadusarendusasutuste potentsiaal panustada tootearendusse.

Perioodil 2007-2013 tehti investeeringuid töötlemisse ja turustamisse, külma- ja lahoonete rajamiseks, tehnoloogilistesse liinidesse, külmakäitlemisseadmetesse, vesiviljelustoodete töötlemistehhi, külmikveokite, -haagiste ja termokonteinerite soetamiseks. Tooraine parema ärakasutamise osas peab perioodil 2014-2020 keskenduma lisandväärtuse andmisele, aga ka jäätmete käitlemisele, kaassaaduste ning mittekaubanduslike liikide töötlemisele. Sellist mitmekülgset tootearendust ei ole kalatöötlemisettevõtted võimelised oma oskusteabe ja finantsvahenditega teostama.

Tootearendus kalatöötlemisettevõttes võib esineda nii energiasäästu, pakendamise, jäätmete töötlemise, töötlemisprotsessis tekkinud kõrvaltoodete töötlemise või mis tahes parendatud toote või protsessi näol. Kuna eelnimetatud valdkondades on seni teadusarendusasutuste potentsiaali vähe kasutatud, siis vaid koostöös teadusarendusasutustega (*hetkeseisuga toetatav kalapüügile suunatud meetmete raames*) on võimalik suurendada ettevõtete tootearenduslikku ja tehnoloogilist võimekust. Eduka tootearenduse tulemusena tekivad parendatud tooted ja protsessid, lihtsustub uute turgude leidmine ning väheneb sõltuvus idaturust.

2. Alternatiivenergia ja energiasäästlikumad tehnoloogiad.

Energia kallinemisest tulenevate mõjude (toodete hinnatõus, kulude kasvust tingitud madal investeerimisvõimekus tootearendusse, tööjõudu jne) leevendamiseks on mõistlik teha investeringuid energia efektiivsuse suurendamiseks töötlemisettevõtetes ning võtta kasutusele keskkonnasäästlikumaid tehnoloogiaid. Energiatõhususe suurendamiseks tuleb kasutada hakata alternatiivenergiat. Selleks tuleb kaasata töötlemisetappidele parimate lahenduste väljatöötamise protsessi ka teadlasi, et muuta töötlemissektorit innovaatilisemaks, keskkonnasäästlikumaks ning konkurentsivõimelisemaks olemasolevatel ning võimalikel uutel turgudel.

3. Importtooraine kättesaadavus.

Püügi sesoonsusest tingituna on töötlemisettevõtetel aeg-ajalt töötlemisvõimsuste alakasutus. Üheks võimaluseks on importida toorainet mõnest lähiriigist.

4. Välisinvestorite huvi Eesti kalatöötlemise sektorisse investeerimise vastu.

Eesti kalatöötlemissektori vaieldamatuteks eelisteks on tooraine olemasolu, edendatud logistika ning eksportturgude lähedus. Samuti on töötlemissektori struktureeritus (töötlemisettevõtted omavad püügialuseid ja kvoote, töötlemisüksustesse on järjepidevalt investeeritud) see, mille tõttu võiks tekkida huvi väliskapitali investeringuteks.

5. Soodne geograafiline asukoht, püügipiirkondade ning turgude lähedus.

Eesti kalatöötlemissektori eelised on püügipiirkondade ning turgude lähedus.

Kättesaadavuse probleemi võimalikeks leevendajateks on koostöö parandamine jaekaubandusega (tarnekindluse küsimused), e-turundamine, aga ka parema logistika väljatöötamine. Tehes seda rannapiirkondades ühistegevusena saavutatakse paremad võimalused tagada stabiilsemaid tarneid ning ka toodete hindu. Kalanduse tegevusgrupid 8 erinevas Eesti rannapiirkonnas võiksid eelnimetatud tegevuste osas aktiivselt kaasatud olla (organiseerides koolitusi tarbija teavitamiseks kala tervislikkusest või valmistamisviisidest), panustades sellega olulisel määral piirkonna sidustamisele. Samuti on otseturustamisel kala hind madalam, mis oleks oluliseks mõjuteguriks ostuotsuse langetamisel kala kasuks.

6. Kasutamata mereelusressursid.

Üheks võimalikuks arengusuunaks on ka sinine majanduskasv. Üha enam areneva biotehnoloogia abiga saab kasutada taastuvaid loodusvarasid (nt vetikad) ja töötlemisjätmeid, tootes neist uusi innovaatilisi tooteid või andes toorainet edasiseks töötlemiseks teiste töötlemisettevõtete (ravimitööstus) jaoks.

Üheks võimalikuks töötlemisüksuste ülevõimsuse ärakasutamiseks oleks töödelda seni veel kasutamata vee-elusressursse või väh püütud liike. Võib kaaluda väheväärtuslike ja mittekaubanduslike kalaliikide (ümarmudil, kilu-räime väiksem fraktsioon jt) töötlemisvõimalusi, kuid selleks on vaja teha tootearendust.

7. Globaalse nõudluse tõus ja kalatoodete hindade kasv.

Ülemaailmset kalatoodete tarbimise kasvu ennustatakse peamiselt arengumaade arvelt. Arenenud riikides lähiaastail kala tarbimise tõusutrend aeglustub, tulenevalt kala hinnatõusust ja elanikkonna vähenemisest. Püütud kala keskmine hind peaks tõusma lähiaastail kiiremini kui kasvatatud kala oma (39% vs 33%)[1].

8. Tarbijate teadlikkus kalast kui tervislikust toiduainest.

Tarbija teadlikkus kalatarbimise positiivsetest külgedest on võrreldes 2003. aastaga tõusnud. 42%[2] elanikest ei ole oma kalatoodete söömise sagedusega rahul, sagedasemat tarbimist takistavad toodete kõrge hind, piiratud valik ja kättesaadavus.

9. Ostujõu kasv.

Viimaste aastate ostujõu ja kalatoodete hindade kasv ei ole omavahel korrelatsioonis. Võrreldes 2007. aastaga on räime ja koha hind kasvanud 50%, ahvena ja lõhe hind 25%[3]. Elanike keskmine bruto kuupalk on 2007. aastast tõusnud 28%[4]. Vaatamata brutopalka kasvule on Eestis ostujõud hetkel võrreldes majanduskriisi algusega 3% väiksem[5]. Toidukaupade hinnatõus on 2013. aastal aeglustunud[6], mis peaks soodustama tarbimise kasvu, sh kalatoodete tarbimiskasvu.

10. Elukestva õppe olemasolu.

Selleks, et leevendada kalatöötlemissektoris tööhõive puudujääke kvalifikatsiooni ja tööjõu voolavuse osas, tuleks panustada elukestvasse õppesse. Tööjõu hooajaline hõivatus on tingitud kalapüügi sesoonsusest ja seda leevendaks täiendava tooraine leidmine. Töötajate vanuseline struktuur muutub nooremaks, kui töötlemisettevõtetes parandada töötingimusi ning tõsta töötasu.

[1] OECD-FAO Agricultural Outlook 2013-2022

[2] Eesti Konjunkturiinstituudi turuvaatluse andmed

[3] Eesti Konjunkturiinstituudi turuvaatluse andmed

[4] Statistikaamet www.stat.ee

[5] SEB Balti leibkondade majandusanalüüs www.seb.ee/BHO_oktoober_2013

[6] Eesti Konjunkturiinstituudi turuvaatluse andmed

Threats

1. Suured majanduspoliitilised riskid mahuliselt olulistel sihtturgudel.

Üheks tähtsamaks ja turustamist stabiliseerivamaks eesmärgiks on alternatiivsete turgude leidmine kilu- ja räimetoodetele. Liigne sõltuvus idaturust võib võimalike tagasilöökide (majanduspoliitilised tõkked jm) tõttu tootjaorganisatsioonide tootmis- ja turustamiskavad segi paisata ja kaasa tuua hinnalanguse tootjatele. Samuti mõjutab see kalatöötlemisettevõtteid. Kuna Lääne-Euroopa tarbija eelistab luudeta väherasvast valget kala (koha, ahven, tilapia, pangasius) ning kilu ja räime söömise harjumust tal ei ole, siis idaturu jaoks valmistatud tooteid läänes turustada on raske. Seetõttu peab arendama pelaagilise kala tootearendust, mille tulemusena tekivad uued ja innovaatilised tooted uute turgude jaoks (fileest valmistatud tooted, surimi jt).

2. Tooraine vähenemine (veekeskonna reostus).

Läänemeri on tiheda laevaliiklusega sisemeri, kus on suur tõenäosus laevaõnnetusteks. Õnnetused kütusetankeritega võivad katastroofiliselt mõjutada Läänemere kalavarusid.

3. Odavamad asendustooted.

Kala ja kalatoodete tarbimise suurendamiseks elanikkonna seas tuleb panustada kala kui tervisliku toidu tarbimise propageerimisse kui ka kala kättesaadavuse parandamisse. 2014. aastal läbi viidud uuringu[1] andmetel on peamisteks värsket ja jahutatud kala tarbimist takistavateks asjaoludeks toote hind ja kättesaadavus. Just kõrge hinna tõttu langetavad tarbijad poodides valikut tehes otsuse mõne odavamalt asendustootet (nt kana) kasuks.

4. Jaekettide poolt dikteeritav kalatoodete hind.

Eestis jaeturul on olulise turujõuga kaubandusettevõtted. Toidukaupade, sh kalatoodete jaeturu iseloomustab hinnasurve[2].

Üks oluline põhjus, miks hind on muutunud turul domineerivaks, on suurte jaekettide üha tugevnev mõjuvõim, mis suudavad tootjatelt (sh kalurilt) ja kaupade maaletootajatelt kaubelda üha madalamat hinda ja muuta see oluliseks konkurentsieeliseks. Tootjatel tuleb tihti valida, kas müüa kaup odavamalt ja olla suurtes jaekettides esindatud või mitte.

Kalatoodete vähenenud tarbimine on seotud elanikkonna madala ostujõuga ning kalatoodete hinna kasvuga (hinna dikteerimine jaemüüjate poolt). 2014. aastal Eesti Konjunktuuriinstituudi poolt läbi viidud uuringu[3] andmetel tarbiti elaniku kohta aastas kala ja kalatooteid vaid 11 kg (2003. aastal 16 kg, 2010. aastal 10.5 kg). Võrreldes 2010. aastaga võib täheldada mõningast kala tarbimise kasvu. Kui võrrelda värsket kala esmakokkuostuhindu[4] lõpphinnaga poodides[5], siis erineb see värsket räime puhul 10-14 korda, värsket koha ja ahvena puhul kuni 4 korda.

[1] Eesti Konjunktuuriinstituudi 2014. aasta uuring „Kala ja kalatoodete turg Eestis“

[2] TNS Emor, www.emor.ee

[3] Eesti Konjunktuuriinstituudi 2014. aasta uuring „Kala ja kalatoodete turg Eestis“

[4] Põllumajandusministri 08.01.2014 käskkiri nr 1 „2013. aasta keskmised kala esmakokkuostuhinnad“

[5] TNS EMOR Agriseire – turu- ja hinnainfo

Identification of needs on basis of the SWOT analysis

Vajaduste kindlaksmääramine SWOT-analüüsi põhjal

1. Alternatiivsete turgude leidmine. (N2, Võ5)
2. Toote- ja tootmistehnoloogiate arendus kala ja tootmisjäätmete suurema väärimise eesmärgil, kaasates teadusarendust. (N1, N3, Võ3, Võ4)
3. Sektoris hõivatute teadmiste, oskuste ja informeerituse tõstmine koolituste, uuringute ja teadlastega koostöö abil „fookusega innovatsioonile. (N5, Võ1, Võ6, Võ10)
4. Alternatiivenergia ja energiasäästlike tehnoloogiate kasutusele võtmine. (N4, Võ2)
5. Eksporditurgude mitmekesistamise stimuleerimine (Vene ja Ukraina turgude asemel toetada uutele turgudele sisenemist Kesk- ja Ida-Euroopas, Aasias, ja Põhja-Euroopas). (N2, Võ4)

SWOT analysis consistency with the Multiannual National Strategic Plan for aquaculture

SWOT analysis consistency with the progress to achieve good environmental status through the development and implementation of MSFD

SWOT analüüsi kooskõla edusammudega hea keskkonnaseisundi saavutamisel merestrateegia väljatöötamise ja rakendamise abil

Kala töötlemise ja turustamise tegevusel puudub oluline mõju hea ökoloogilise staatuse saavutamiseks. Lähtutakse samadest põhimõtetest, mida rakendatakse kalapüügi ja vesiviljeluse peatükis. Kaasaaegsete tehnoloogiliste lahenduste juurutamine kala ja vesiviljelussaaduste töötlemisel ning taastuenergia kasutusele võtmine panustavad kaudselt ka keskkonna seisundi parandamisse.

Specific needs concerning jobs, the environment, climate change mitigation and adaptation and promotion of innovation

Töökohtade, keskkonna, kliimamuutuste leevendamise ja kohandamise ning innovatsiooni edendamise seotud erivajadused

1. Sektoris hõivatute teadlikkuse tõstmine läbi koolituste, uuringute ja teadlastega koostöö, fookusega innovatsioonile tootearenduse ja tehnoloogiate vallas.
2. Tootmiskulude ja nende kasvu vähendamine energiasäästlike tehnoloogiate kasutusele võtmise läbi (alternatiivenergia).

Union priority	6 - Fostering the implementation of the Integrated Maritime Policy
----------------	--

Strengths

1. Toimiv koostöö Läänemere riikide vahel, nt. HELCOM.

Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse konventsioon (Helsingi konventsioon) võeti vastu 1974. a ning ajakohastati Helsingis 9. aprillil 1992. aastal. Konventsiooni raames on Läänemere rannikuriigid tegelenud mere ja rannikuala elukeskkonna hoiu ja kaitse korraldamisega 40 aastat. Seda tööd tunnustatakse maailmas ning Läänemere piirkonda peetakse merekeskkonna kaitse lipulaevaks.

Konventsiooni tegevust korraldab Helsingi merekeskkonna kaitse komisjon HELCOM, kujundades Läänemere piirkonna merekeskkonna kasutuse, hoiu ja kaitse alaseid poliitikaid, töötades välja regiooniuüleseid keskkonnakaitse eesmärke ja tegevusi.

Helsingi Komisjon on tugev rahvusvahelise keskkonna kasutuse, hoiu ja kaitse küsimusi arutav ning ranniku ja mere elukeskkonna kestlikkuse eest seisev ümarlaud. Sellisena on HELCOM hea mere ja merenduse valitsemiskorralduse näide, mis tegeleb sisuliselt regionaalse rannikuala tervikmajandamisega, seda keskkonna teemade kaudu, samuti nii majanduse kui ka sotsiaalsete teemadega. 15. novembril 2007. a kiitsid konventsiooni osapooled heaks HELCOMi Läänemere Tegevuskava (HELCOM Baltic Sea Action Plan), mis näeb ette kõigi suuremate merekeskkonna probleemide lahendamise- või leevendamismeetmete rakendamise 2021. aastaks. Tegevuskava eesmärkideks on muuhulgas: eutrofeerumise vähendamine, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, reostuste ärahoidmine, ohtlike ainete kasutamise vähendamine[1].

Eesti kuulumine Euroopa Liitu ja Euroopa Liidu Komisjoni ning Euroopa Meresõiduohutuse Ameti (EMSA) järjest suurenev tegevus analüüsi ja seadusandlikul alal aitab Eesti ametnikel tutvuda paremate ja ülevaatlikumate uuringutega ning osaleda koolitustel.

2. Läänemere bioloogiline mitmekesisus.

Bioloogilise mitmekesisuse poolest on Läänemeri rikkalik, kuna meie riimveelistes tingimustes on kohanenud nii mere- kui ka mageveeliigid.

3. Väikeriigi eelised

Eesti merendust korraldavad väikesed ametkonnad on mobiilsed ning see võimaldab kiirete muutustega kohaneda. Seda näiteks olukordades, kui on vaja teha kiireid otsuseid ja reageerida olukordadele paindlikumalt.

[1] Eesti merenduspoliitika 2012-2020

Weaknesses

1. Mere ja merendusala riigihalduse võimekuse mittevastavus mere ja merenduse vajadusele ning potentsiaalile.

Mere ja merendusajadega tegelemine on jaotatud praktiliselt kõikide ministeeriumide vahel. See on kohati problemaatiline, kuna merenduses saavad kokku erinevate ministeeriumide hallatavad teemad. Kuus ministeeriumit, kellel on kõige suurem roll merenduse arengu tagamisel, on:

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium vastutab merendusega seotud ettevõtluse, veeliikluse, mereside ning sadamate eest,

Keskkonnaministeerium vastutab merekeskkonna kasutuse, kaitse (sh kalavarude kaitse) ja hoiu eest, Põllumajandusministeerium vastutab kalamajanduse jätkusuutliku arengu eest,

Siseministeerium vastutab mereseire, merepääste, reostustõrje ja merealade ruumilise planeerimise eest,

Haridusministeerium vastutab mere ja merenduse hariduse eest ja

Kultuuriministeerium vastutab mere, sh veealuse kultuuripärandi kaitse eest.

2. Mereseire nõrk koordineeritus.

Hetkel on Eestis viis ministeeriumi, mille valitsemisalas olevad asutused korraldavad merealal toimuva tegevuse seiret[1].

Politsei- ja Piirivalveamet vastutab merepiiri valvamise ja üldise õiguskorra tagamise eest Eesti merealadel, samuti ohtu sattunud inimeste otsingute ja pääste eest Eesti vastutusosalal ning merereostuse avastamise, lokaliseerimise ja likvideerimise eest.

Veeteede Amet vastutab ohutu ja turvalise laevaliikluse eest Eesti merealadel.

Eesti merevägi täidab Eesti merealadel riigikaitse ülesandeid, mille raames viiakse läbi mitmesuguseid tegevusi, mis mõjutavad meresõiduohutust (sh demineerimistööd, laskeharjutused jpt).

Keskkonnainspektsiooni ülesandeks on jälgida Eesti merealadel kala- ja kaubalaevade merekeskkonnakaitse reeglite ja kalapüüginõuete täitmist.

Kultuuriministeeriumi valitsemisalas asuv Muinsuskaitseamet korraldab veealuste mälestiste kaitset ja järelevalvet.

Kõik mainitud asutused koguvad neile vajalikku spetsiifilist teavet. Mainitud asutused (va Muinsuskaitseamet) omavad ka tehnilisi seiresüsteeme.

[1] Eesti merenduspoliitika 2012-2020

Opportunities

1. Tõhusam mereseire.

Olemasolevaid seire- ja jälgimissüsteeme täiustades on võimalik luua integreeritud mereseirepilt (integreeritud mereseire infosüsteem), mis annab täieliku ülevaate ujuvvahendite liikumisest ja tegevusest merealadel.

Integreeritud mereseire infosüsteemi loomiseks peavad kõik asjast huvitatud asutused omavahel ka vastavat informatsiooni jagama.

Käesoleval ajal ei sisalda mereseirepilt eri asutuste kasutajatele merealadel toimuvast täielikku teavet, kuna asutuste vahel puudub ühtne teabevahetuse süsteem.

Vajaliku teabevahetuse süsteemi olemasolu suurendaks asjast huvitatud asutuste informeeritust merealadel toimuvast. Parem informeeritus suurendaks ka asjast huvitatud asutuste tegevuse tõhusust ja parandaks kulutasuvust.

2. Olemasolevad teadus- ja arendusasutused kalavarude täiendavaks hindamiseks ning rakendusuuringute teostamiseks.

Kalavarude majandamine eeldab spetsiifilisi teadmisi ökosüsteemist kui tervikust ja kõikidest mõjudest kalavarudele. Erinevate teadusasutuste poolt teostatavatest merekeskkonna uuringutest saadava informatsiooni integreerimine ja koostöö andmete kogumisel võimaldab süvendada teadmisi kalavarude seisundis toimuvate muutuste ja nende põhjuste kohta.

3. Avalikkuse ja sektorishõivatute teadlikkuse kasv mere keskkonnast.

Mere keskkonna nõudeid järgiva avalikkuse ja sektoris hõivatute arendamiseks tuleb tõsta teadlikkust. Võimalikud vahendid selleks on koolitused/teavituskampaaniad, samuti mere keskkonnaga seonduva teabe avalikkusele kättesaadavaks tegemine.

Threats

1. Sõltuvus välisriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide otsustest.

Kuigi Eesti osaleb erinevate välisriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide töös siis riigi väiksusest tulenevalt on Eesti võimekus mõjutada neis tehtavaid otsuseid madal.

Eesti on mitmete rahvusvaheliste organisatsioonide liige ning osaleb erinevate foorumite töös. Põhitähelepanu on koondunud Läänemerega seotud teemadele, sealhulgas eriti meresõiduohutusele, merekeskkonnale, meretranspordile, kalandussektori konkurentsivõimele jne.

Eesti mere- ja merendusasju korraldav ametnikkond peab igapäevaselt tegema valikuid, milliste rahvusvaheliste töögruppide või rühmade töös aktiivselt osaleda ja millised vahele jätta. On oluline tõdeda, et ehkki enamus ning olulisemad valdkondlikud koostöövormid on Eesti poolt inimestega nõ mehitatud ning osalemine nendes on regulaarne ja järjepidev, on tegevuste koordineerimine erinevate ametiasutuste vahel siiski episoodiline.

Samuti on nt rahvusvaheliste mere- ja merendustegevusi käsitlevate konventsioonide kohustused ja pädevus mitmel puhul erinevate riigiasutuste vahel jaotamata.

Mitmed mere- ja merendustegevust puudutavad konventsioonid, millega Eesti riik on ühinenud, on seni seadustamata.

2. Keskkonnareostus, mere bioloogilise mitmekesisuse vähenemine.

Merekeskkonna kaitse eesmärgiks on tagada mere ökosüsteemide kestlikkus. Selleks tuleb piirata inimtegevusest tulenevaid surveid, mis võivad põhjustada eutrofeerumist, bioloogilise mitmekesisuse vähenemist ning ohtlike ainete sattumist organismidesse.

Eesti EL liikmelisusega kaasnevad ülesanded, mille täitmiseks vajab riik eelarvelisi vahendeid. Liikmelisuse lühike aeg tingib paljude valdkondade analüüsi ja vajadusel ümberkorralduse vajaduse. Paljudel puhkudel napib eelarvelisi vahendeid, mistõttu ei pruugi tulemus aja nõuetele vastav olla. Merestrateegia raamdirektiivist tulenevalt on vaja välja selgitada nt mereprügi ja meremüra seire mahu ja perioodilisuse vajadus. Mereprügi, sh hüljatud, kaduma läinud kalapüügivahendid ning meremüra geograafiline jaotumus, võimalik mõju ja mahud on teadmata.

3. Elupaikade hävimine.

Merealade keskkonda ohustavad peamiselt eutrofeerumine, ohtlike ainete kõrge kontsentratsioon meretoiduahelas ning mere- ja rannikumaastike ning nende liikide elupaikade kahjustumine, meres leiduvate liikide populatsioonide kadumine või nende elujõulisuse vähenemine, taime- ja loomakoosluste tasakaalust väljaviimine ning lõpptulemusena mere bioloogilise mitmekesisuse vähenemine[1].

[1] Looduskaitse arengukava aastani 2020, www.envir.ee

Identification of needs on basis of the SWOT analysis

Vajaduste kindlaksmääramine SWOT-analüüsi põhjal

1. Ministeeriumite vahelise infovahetuse ja koostöö parendamine. (N1, Võ3)
2. Olemasolevate seire- ja jälgimissüsteemide integreerimine. (N2, Võ1)
3. Teadusuuringud vastavalt vajadusele merekeskkonna seisundi, merestrateegia raamdirektiivi tunnuste seire ning mere bioloogilise mitmekesisuse kohta. (Võ2, Võ3)
4. Kalavarude hea seisundi taastamine ja hoidmine. (võ2)

SWOT analysis consistency with the Multiannual National Strategic Plan for aquaculture

SWOT analysis consistency with the progress to achieve good environmental status through the development and implementation of MSFD

SWOT-analüüsi kooskõla edusammudega hea keskkonnaseisundi saavutamisel merestrateegia väljatöötamise ja rakendamise abil

Merekeskkond ja merekultuur ja nende kaitse, samuti merendusega tegelevate ettevõtete elujõulisus on oluline Eestile tervikuna kui ka eestlastele endile. Selleks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi eestvedamisel välja töötanud ning kehtestatud Eesti „Merenduspoliitika 2012- 2020“[1] ning Rakendusplaani 2014-2017[2]. Keskkonnaministeerium on koostamas Eesti mereala keskkonnaseisundi hindamist, sotsiaalmajanduslikku analüüsi, mereala hea keskkonnaseisundi määratlust ning seatud sihte aastaks 2020 mereala hea keskkonnaseisundi saavutamiseks.

Mereseire eesmärgiks on koguda andmeid Eesti merealade keskkonnaseisundi perioodiliseks hindamiseks, sh Merestrateegia Raamdirektiivi (MSRD) alusel kehtestatud keskkonnaalaste sihtide saavutamise või mittesaavutamise ja kehtestatava meetmekava tõhususe hindamiseks. Käesolev versioon mereseire programmi peab eelkõige tagama piisava andmestiku aastaks 2018 koostatava Eesti merealade keskkonnaseisundi järjekordseks hindamiseks, mis hõlmab kõiki hea keskkonnaseisundi (HKS) kirjeldamiseks kokkulepitud indikaatoreid.

Mereseire programm ühendab kõik siiani Eesti seadustest ja varasematest rahvusvahelistest regulatsioonidest tulenevate seirekohustuste täitmiseks teostatavad seiretegevused merekeskkonna seisundi ja selle survegurite hindamiseks. Oluliseks osaks mereseire programmis on seiretegevused, mida teostatakse Veepoliitika Raamdirektiivi (VPRD) nõuetele vastavaks rannikumere veekogumite seisundi hindamiseks – riikliku keskkonnaseire allprogrammi „rannikumere seire“ raames alates 2007. aastast läbiviidavad „rannikumere operatiivseire“ ja „rannikumere ülevaateseire“ ning teiste EL direktiividega (Loodusdirektiiv, Linnudirektiiv) ettenähtud seisundi hindamisteks. Lisaks on mereseire programmis kirjeldatud projektipõhised seiretegevused, mis on olulised andmete allikad aastaks 2018 valmiva Eesti merealade keskkonnaseisundi hinnangu jaoks.

Riiklikult kehtestatud eesmärgid Merenduspoliitika arendamiseks aitavad panustada Euroopa Merestrateegia raamdirektiivi eesmärkidele.

Fondi rahalise toetuse abil on Eestil võimalus rakendada ja ellu viia Merestrateegia raamdirektiivi eesmärgid, milleks on merekeskkonna heaseisukorra saavutamine.

Merestrateegia rakendamisel integreeritud merenduspoliitika elluviimisel panustatakse merenduse andmebaaside ühendamisse, mis annab ülevaatliskuma teabe keskkonna- ja varude

seisundi kohta, samuti panustatakse mere- ja rannikuressursside säästvale kasutamisele ning merekeskkonna mitmekesisusele ja ka teadmiste parandamise, mille eesmärgiks on läbi viia erinevaid merealaseid uuringuid.

[1] Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium,
<https://www.mkm.ee/sites/default/files/merenduspoliitika.pdf>

[2] Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium,
https://www.mkm.ee/sites/default/files/merenduspoliitika_rakendusplaan.xlsx

Specific needs concerning jobs, the environment, climate change mitigation and adaptation and promotion of innovation

Töökohtade, keskkonna, kliimamuutuste leevendamise ja kohandamise ning innovatsiooni edendamise seotud erivajadused

1. Kalavarude hea seisundi taastamine ja hoidmine.
2. Teadusuuringud vastavalt vajadusele merekeskkonna seisundi, eelkõige bioloogilise mitmekesisuse kohta.

2.2 Context indicators presenting the initial situation

Union priority	1 - Promoting environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based fisheries
-----------------------	---

Context indicator presenting the initial situation	Baseline year	Value	Measurement unit	Source of information	Comment / Justification
1.1.a - Fishing fleet (number of vessels)	2013	1,445.00	number of vessels	Põllumajandusministeerium	Ei hõlma sisevete laevade andmeid. Hõlmab kaupüügi laevade andmeid.
1.1.b - Fishing fleet (kW)	2013	43,993.00	kW	Põllumajandusministeerium	Eelpool toodud andmed kajastavad Kalalaevade riikliku registri seisuga 31.12.2013.a seisuga. Ei hõlma sisevete laevade andmeid. Hõlmab kaupüügi laevade andmeid. Püügivõimsuse sihttase 31.12.2013.a seisuga on 48 655 kW.
1.1.c - Fishing fleet (GT)	2013	13,388.00	GT	Põllumajandusministeerium	Eelpool toodud andmed kajastavad Kalalaevade riikliku registri seisuga 31.12.2013.a seisuga. Ei hõlma sisevete laevade andmeid. Hõlmab kaupüügi laevade andmeid. Püügivõimsuse sihttase 31.12.2013.a seisuga 19 906 GT.
1.2 - Gross value added per FTE employee	2012	14.20	thousand Euros per FTE employee	DCF (Andmekogumise raamistik)	Ei hõlma kaupüügi andmeid
1.3 - Net profit	2012	2,100.00	thousand Euros	DCF (Andmekogumise raamistik)	Ei hõlma kaupüügi andmeid

Context indicator presenting the initial situation	Baseline year	Value	Measurement unit	Source of information	Comment / Justification
				raamistik)	
1.4 - Return on investment of fixed tangible assets	2011	7.43	%	Põllumajandusministeerium	Indikaatori arvutamisel on kasutatud uute suuniste arvutusvalemit, "interest rate" on 5% nagu varasematel aastatelgi, kuna Komisjoni suunistes nõutud näitajat Eestil olemas ei ole.
1.5.a - Indicators of biological sustainability - sustainable harvest indicator	2012	1.00	number	JRC	Sustainable Harvest Indicator (SHI)
1.5.b - Indicators of biological sustainability - stocks-at-risk indicator	2012	1.00	number	JRC	Stock At Risk indicator (SAR)
1.6 - Fuel efficiency of fish capture	2012	59.00	litres fuel/ tonnes landed catch	DCF (Andmekogumise raamistik)	Kütusekulu ühe tonni saagi kohta on 59 liitrit.
1.7.a - Extent of the seabed significantly affected by human activities for the different substrate types	2012	0.00	%	Keskonna ministerium	Antud HKSi (hea keskkonna seisund) saavutamist või mittesaavutamist ei ole võimalik määrata (puudub võimalus määrata taustatingimused või puuduvad andmed)
1.7.b - Rates of incidental catches of cetaceans in fisheries	2012	0.00	by-catch per unit effort	Keskonna ministerium; EMI, MSFD	Eesti kalanduses ei ole 2013 aasta jooksul registreeritud ühtegi vaalalise püüki Läänemeres.
1.8.a - Number of employed (FTE) including male and female	2012	540.00	FTE	DCF (Andmekogumise raamistik)	
1.8.b - Number of employed (FTE) female	2012	0.00	FTE	DCF (Andmekogumise raamistik)	Andmed soolise jaotuse osas puuduvad
1.9.a - Number of work-related injuries and accidents	2013	4.00	number	Keskonna ministerium	

Context indicator presenting the initial situation	Baseline year	Value	Measurement unit	Source of information	Comment / Justification
				m Tööinspektion	
1.9.b - % of work-related injuries and accidents to total fishers	2013	0.17	%	Keskkonna ministeerium	Õnnetuste või vigastustega seotud kalurite osakaal kogu kalurkonnast. 2013.aasta seisuga oli 2383 kalurit ja tööga seotud õnnetusi 4. Kogu kalurkonnast oli seotud õnnetuste või vigastustega 0,17%.
1.10.a - Coverage of Natura 2000 areas designated under the Birds and Habitats directives	2013	14,831.00	Km ²	Keskkonna ministeerium	
1.10.b - Coverage of other spatial protection measures under Art. 13.4 of the Directive 2008/56/EC	2013	3.50	Km ²	Keskkonna ministeerium	Alad, kus kohaldatakse direktiivi 2008/56/EÜ artikli 13 lõike 4 kohaseid muid ruumilisi kaitsemeetmeid - pindalaga 3,5 km ²

Union priority	2 - Fostering environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based aquaculture
-----------------------	---

Context indicator presenting the initial situation	Baseline year	Value	Measurement unit	Source of information	Comment / Justification
2.1 - Volume of aquaculture production	2013	733.00	tonnes	Statistikaamet	Vesiviljelustoodangu müügi maht
2.2 - Value of aquaculture production	2013	3,200.00	thousand Euros	Statistikaamet	Vesiviljelustoodangu müügiväärtus
2.3 - Net profit	2012	17.00	thousand Euros	DCF (Andmekog)	

Context indicator presenting the initial situation	Baseline year	Value	Measurement unit	Source of information	Comment / Justification
				umise raamistik)	
2.4 - Volume of production organic aquaculture	2013	0.00	tonnes	Põllumajandusministeerium	Eestis puuduvad 31.12.2013 seisuga mahevesiviljelusega tegelevad kasvandused
2.5 - Volume of production recirculation system	2011	12.00	tonnes	Statistikaamet	
2.6.a - Number of employed (FTE) including male and female	2012	17.00	FTE	DCF (Andmekogumise raamistik) Statistikaamet	DCF-i andmetel on vesiviljeluses hõivatute arv 17 inimest (täistööaeg), peategevusena ainult vikerforelli kasvatavad ettevõtted. Statistikaameti andmetel on hõivatute arv vesiviljeluses 100 inimest (nii osaline kui ka täistööaeg)
2.6.b - Number of employed (FTE) female	2012	4.00	FTE	DCF (Andmekogumise Raamistik)	DCF-s on peategevusena vikerforelli kasvatavad ettevõtted. Statistikaamet ei kogu andmeid soolise jaotuse alusel.

Union priority	3 - Fostering the implementation of the CFP
----------------	---

Context indicator presenting the initial situation	Baseline year	Value	Measurement unit	Source of information	Comment / Justification
3.A.1 - Total number of serious infringements in the MS in the last 7 years	2014	61.00	number	Keskonnainnspeksioon	Tõsised rikkumised merel toimuva kutselisel kalapüügil. Rikkumiste andmed on esitatud perioodi 2008-2014 kohta: 2008 – 11 rikkumist 2009 – 7 rikkumist

Context indicator presenting the initial situation	Baseline year	Value	Measurement unit	Source of information	Comment / Justification
					2010 – 7 rikkumist 2011 – 11 rikkumist 2012 – 15 rikkumist 2013 – 6 rikkumist 2014 – 4 rikkumist Kokku: 61 rikkumist
3.A.2 - Landings that are subject to physical control	2014	10.00	%	Keskkonnain-spektsioon	
3.A.3.a - Existing resources available for control - Control vessels and aircrafts available	2014	12.00	number	Keskkonnain-spektsioon	10 väikelaeva (5-11 m), 1 patrull-laev ja 1 helikopter.
3.A.3.b - Existing resources available for control - Number of employed (FTE)	2014	29.00	FTE	Keskkonnain-spektsioon	
3.A.3.c - Existing resources available for control - Budgetary allocation (evolution last 5 years)	2014	5,895.00	thousand Euros	Keskkonnain-spektsioon	Andmed on esitatud perioodi 2010-2014 kohta (eelarve kokku 5895 eurot). 2010. aasta eelarve 1132 tuhat/EUR 2011. aasta eelarve 1173 tuhat/EUR 2012. aasta eelarve 1173 tuhat/EUR 2013. aasta eelarve 1209 tuhat/EUR 2014. aasta eelarve 1208 tuhat/EUR
3.A.3.d - Existing resources available for control - Vessels equipped with ERS and/or VMS	2014	43.00	number	Keskkonnain-spektsioon	
3.B.1 - Data Collection Measures - Fulfilment of data calls under DCF	2013	100.00	%	DCF (Andmekogumise Raamistik)	Andmed esitatud perioodi 2012-2013 kohta.

Union priority	4 - Increasing employment and territorial cohesion
----------------	--

Context indicator presenting the initial situation	Baseline year	Value	Measurement unit	Source of information	Comment / Justification
4.1.a - Extent of coastline	2013	3,793.00	Km	Eesti Entsüklopeedia	
4.1.b - Extent of main waterways	2013	399.00	Km	Statistikaamet	
4.1.c - Extent of main water bodies	2014	1,800.00	Km ²	Eesti. Arve ja fakte 2014, Statistikaamet	Peipsi järv 1529 km ² Võrtsjärv 271 km ² Kokku: 1800 km ²

Union priority	5 - Fostering marketing and processing
-----------------------	---

Context indicator presenting the initial situation	Baseline year	Value	Measurement unit	Source of information	Comment / Justification
5.1.a - N° of Pos	2013	4.00	number	Põllumajandusministeerium	31.12.2013.a seisuga on tunnustatud 3 kalapüügi tootjaorganisatsiooni ja 1 vesiviljeluse tootjaorganisatsioon.
5.1.b - N° of associations of POs	2013	0.00	number	Põllumajandusministeerium	Eestis ei tegutse 31.12.2013 seisuga ühtegi tootjaorganisatsioonide assotsiatsiooni ega harudevahelist organisatsiooni (IBO).
5.1.c - N° of IBOs	2013	0.00	number	Põllumajandusministeerium	Eestis ei tegutse 31.12.2013 seisuga ühtegi tootjaorganisatsioonide assotsiatsiooni ega harudevahelist organisatsiooni (IBO).

Context indicator presenting the initial situation	Baseline year	Value	Measurement unit	Source of information	Comment / Justification
5.1.d - N° of producers or operators per PO	2013	6.00	number	Põllumajandusministeerium	Tootjate või käitajate arv ühe tootjaorganisatsiooni kohta - 6 (keskmine) Eestis on 4 tootjaorganisatsiooni ning tootjate või käitajate arv ühe tootjaorganisatsiooni kohta: 6/5/5/8
5.1.e - N° of producers or operators per association of POs	2013	0.00	number	Põllumajandusministeerium	Eestis ei tegutse 31.12.2013 seisuga ühtegi tootjaorganisatsioonid e assotsiatsiooni ega harudevahelist organisatsiooni (IBO).
5.1.f - N° of producers or operators per IBO	2013	0.00	number	Põllumajandusministeerium	Eestis ei tegutse 31.12.2013 seisuga ühtegi tootjaorganisatsioonid e assotsiatsiooni ega harudevahelist organisatsiooni (IBO).
5.1.g - % of producers or operators member of PO	2013	50.00	%	Põllumajandusministeerium	Ülaltoodud väärtus on keskmine ehk 50%. Traalisektoris 15 ettevõtet 25-st, ehk 60% traalpüügis tegutsevatest ettevõtetest; kalakasvatuses 8 ettevõtet 17-st, ehk 40% kalakasvatuses angerja ja vikerforelli osas tegutsevatest ettevõtetest.
5.1.h - % of producers or operators member of association of POs	2013	0.00	%	Põllumajandusministeerium	Eestis ei tegutse 31.12.2013 seisuga ühtegi tootjaorganisatsioonid e assotsiatsiooni ega harudevahelist organisatsiooni (IBO).

Context indicator presenting the initial situation	Baseline year	Value	Measurement unit	Source of information	Comment / Justification
5.1.i - % of producers or operators member of IBO	2013	0.00	%	Põllumajandusministeerium	Eestis ei tegutse 31.12.2013 seisuga ühtegi tootjaorganisatsioonide assotsiatsiooni ega harudevahelist organisatsiooni (IBO).
5.2.a - Annual value of turnover of EU marketed production	2013	2,500.00	thousand Euros	Põllumajandusministeerium	Ülaltoodu on kogutoodangu aastakäive, mis hõlmab ka turustamist kolmandates riikides.
5.2.b - % of production placed on the market (value) by POs	2013	75.80	%	Põllumajandusministeerium	Esmakokkuostu andmed
5.2.c - % of production placed on the market (value) by association of POs	2013	0.00	%	Põllumajandusministeerium	Eestis ei tegutse 31.12.2013 seisuga ühtegi tootjaorganisatsioonide assotsiatsiooni ega harudevahelist organisatsiooni (IBO).
5.2.d - % of production placed on the market (value) by IBOs	2013	0.00	%	Põllumajandusministeerium	Eestis ei tegutse 31.12.2013 seisuga ühtegi tootjaorganisatsioonide assotsiatsiooni ega harudevahelist organisatsiooni (IBO).
5.2.e - % of production placed on the market (volume) by POs	2013	79.90	%	Põllumajandusministeerium	Esmakokkuostu andmed
5.2.f - % of production placed on the market (volume) by association of POs	2013	0.00	%	Põllumajandusministeerium	Eestis ei tegutse 31.12.2013 seisuga ühtegi tootjaorganisatsioonide assotsiatsiooni ega harudevahelist organisatsiooni (IBO).
5.2.g - % of production placed on the market (volume) by IBOs	2013	0.00	%	Põllumajandusministeerium	Eestis ei tegutse 31.12.2013 seisuga ühtegi tootjaorganisatsioonide

Context indicator presenting the initial situation	Baseline year	Value	Measurement unit	Source of information	Comment / Justification
					e assotsiatsiooni ega harudevahelist organisatsiooni (IBO).
5.2.h - Lisandväärtus töötaja kohta	2013	15,628.00	euro	Statistikaamet	

Union priority	6 - Fostering the implementation of the Integrated Maritime Policy
-----------------------	---

Context indicator presenting the initial situation	Baseline year	Value	Measurement unit	Source of information	Comment / Justification
6.1 - Common Information Sharing Environment (CISE) for the surveillance of the EU maritime domain	2013	0.00	%	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Keskkonna ministeerium	
6.2.a - Coverage of Natura 2000 areas designated under the Birds and Habitats directives	2012	14,831.00	Km ²	Keskkonna ministeerium	
6.2.b - Coverage of other spatial protection measures under Art. 13.4 of the Directive 2008/56/EC	2012	3.50	Km ²	Keskkonna ministeerium	Alad, kus kohaldatakse direktiivi 2008/56/EÜ artikli 13 lõike 4 kohaseid muid ruumilisi kaitsemeetmeid - pindala 3,5 km ²

3. DESCRIPTION OF THE STRATEGY

3.1 Description of the strategy of the Operational Programme

3.1. ÜLEVAADE RAKENDUSKAVAS ESITATUD STRATEEGIAST

Läbi rakendatavate meetmete on eesmärgiks luua konkurentsivõimeline, jätkusuutlik, ressursitõhus ja innovaatiline majanduskeskkond. Programmi eesmärk on tagada kalavarude jätkusuutlikkus ja mitmekesisus kus tähelepanu on suunatud looduslike kalavarude taastootmist soodustamist ning edendades veesüsteemide hea looduslik seisund. Kalanduse, veekasutuse ning keskkonnakaitse eesmärkide koordineerimise edendamiseks ning konstruktiivse dialoogi arendamiseks jätkatakse muuhulgas kalanduse teabekeskuse toetamisega, mis on väga hea praktika eelmisest programmeerimisperiodist 2007-2013.

Tegevused on suunatud eelkõige 4 eesmärgi ellu viimisele: ressursitõhusus, innovaativsus, konkurentsivõimelisus ning efektiivne majandamine. Toetused on suunatud eelkõige energiaefektiivsuse ja innovaativsuse edendamiseks esmatöötlemisel ning sinise biomajanduse valdkonnas. Toetatavad tegevused aitavad kaasa Euroopa 2020 eesmärkide saavutamisele – aruka, jätkusuutliku majanduskasvu edendamisele.

Seire ja hindamine toimuvad läbi perioodi pidevalt, eesmärgiga tagada asjakohaste andmete olemasolu. Läbi seire ja hindamise on tagatud programmi läbipaistvus ja dialoog erinevate sidusrühmade vahel, mis samas annab võimaluse vajadusel reageerida muutustele ning vastavalt teha rakenduskavas korrektuurid.

Prioriteet 1 – Jätkusuutlik kalanduse areng

Kalanduse edendamiseks panustatakse sel perioodil enam keskkonnaalastesse tegevustesse. Samuti on eesmärgiks püügitegevuse konkurentsivõime ja majandustulemuste suurendamiseks oluline ergutada ja toetada investeeringuid innovatsiooni säilitamiseks jätkusuutliku kalapüüki ja sinist kasvu.

1. Kalanduse mõju vähendamine merekeskkonnale, sealhulgas soovimatu püügi vältimine ja vähendamine nii palju kui võimalik. Püügivahendite suurema vastupidavuse, töökindluse ja selektiivsuse (V3) saavutamiseks on kavas ellu viia artiklis 38.1.a,d, millega toetatakse investeeringuid varustusse, millega parandatakse püügivahendite silmasuuruse selektiivsust või liikide selektiivsust ning varustust, millega kaitstakse püügivahendeid ja saaki imetajate ja lindude eest. Selleks on ettenähtud ellu viia perioodi jooksul 65 projekti.

2. Veeorganismide mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitsmine ja taastamine. Kalamajanduse konkurentsivõimelise ja jätkusuutlikkuse arenguks on üheks võimaluseks toetada koelmute taastamist ning koelmutele ja elupaikadele ligipääsu tagamise näol, milleks rakendatakse artikkel 40.1.b-g, millega soovitakse leida viise kuidas kaasata sektorit hindamise protsessi, et võimaldada sektoril teadlikkust tõsta kalavarude majandamisest. Kunstkoelmute kasutamine on olnud tõhus, täiendamaks looduslike kudemispaikasid Pärnu lahes. Kunstkoelmute kasutamise abiga on loodud võimalus aidata kaasa koha edukaks paljunemiseks ja ressursi kasvuks.

Merekeskkonna bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitseks ja taastamiseks on eesmärgiks ellu viia 5 projekti.

4. Kalandusettevõtete, sealhulgas väikesemahulise rannikupüügilaevastiku konkurentsivõime ja elujõulisuse suurendamine ning ohutuse ja töötingimuste parandamine. Kalapüügisektori efektiivsust ja kvaliteeti mõjutab püügiks vajaliku kaasaegse infrastruktuuri olemasolu, kuna infrastruktuur sadamate näol on suures mahus erastatud ning vahendite olemasolu vajalike investeeringute tegemiseks napib võrreldes teiste liikmesriikidega on oluline jätkata infrastruktuuri ja tootmisvahendite kaasajastamisega (V4) läbi artikkel 43.1 rakendamisega. Antud meetme raames toetatakse olulisemate Läänemere traalpüügil kasutatavate sadamate rekonstrueerimist.

5. Tehnoloogilise arengu, innovatsiooni, sealhulgas energiatõhususe suurendamise ja teadmiste tõhustamise toetamine. Samavõrd oluline on kala tarneahela – püügist töötlemiseni – etappide maksimaalne optimeerimine, keskendudes innovatsioonile, kala kvaliteedi tagamisele ja ressursside kokkuhoiule (V5). Lisandväärtuse saamiseks on ühtlasi vajalik ka teiste bioloogiliste ressursside innovaatiline ja efektiivne kasutamine (V6). Selleks rakendatakse artikleid 26, 41.1.a ja 41.2. Innovatsiooni meetme projekte viiakse eeldatavalt ellu 23, energiaefektiivsuse puhul on oodatavaks väljundiks 20 projekti ning mootoreid on plaanis moderniseerida 140 projekti ulatuses. Prioriteedi eesmärgi saavutamiseks on vaja suurendada koostööd sektori, administratsiooni ning teadusasutuste vahel (V2). Samuti tuleb läbi koolituste, uuringute, teadlastega koostöö ja tasemeõppe tõsta sektoris hõivatute ja uute valdkonnas alustavate ettevõtjate teadlikkust (V7). Selliselt panustatakse tehnoloogilise arengu, innovatsiooni, sealhulgas energiatõhususe suurendamise ja teadmiste edasiandmise tõhustamise toetamise erieesmärki. Ühe peamise vahendina kasutatakse selleks artiklis 28 kirjeldatud teadlaste ja kalurite partnerlust. Järgides perioodi 2007-2013 parimaid praktikaid on kavas jätkata kalanduse teabekeskuse tegevuse toetamisega. Seega viiakse ellu 1 projekt. Lisaks elukestva õppe pakkumisele ja teadmiste levitamisele koordineerib teabekeskus ka rannapüügi- ja sisevete kalapüügi organisatsioonide (sh kohalike tegevusgruppide) koostööd.

Prioriteet II – Jätkusuutlik vesiviljeluse areng

Kooskõlas Vesiviljeluse mitmeaastase riikliku tegevuskavaga 2014-2020 on jätkusuutliku vesiviljeluse arenguks oluline koduturu eeliste kasutamine ja varustamine kohalike vesiviljelustoodetega (V1). Perioodi peamine prioriteet on arendada juba rajatud tootmiste konkurentsivõimet ja investeerida turul edukate ettevõtete laiendustesse. Vesiviljeluse ettevõtte laiendamiseks või uue rajamiseks on vajalik veerikasutuseloa olemasolu. Selle loa väljastamisel pädeva asutuse poolt, kelleks on Keskkonnaamet, hinnatakse projekti mõju keskkonnale arvestades keskkonnanõudeid ning HELCOM'i ja MSFD nõudeid.

1. Tehnoloogilise arengu, innovatsiooni ja teadmiste edasiandmise tõhustamise toetamine.

Vesiviljelustoodangu mitmekesistamine uute liikide kasvatamise kaudu (V3) panustab tehnoloogilise arengu, innovatsiooni ja teadmiste edendamise tõhustamise toetamise erieesmärki. See on kavas saavutada artikkel 47 sätestatud innovatsiooni meetme rakendamise kaudu. Eeldatavalt viiakse ellu vähemalt 5 projekti, mis toetavad vesiviljeluses innovatsiooni ja konkurentsivõimet.

2. Vesiviljelusega seotud ettevõtete, eelkõige VKEde, konkurentsivõime ja elujõulisuse tugevdamine, sealhulgas ohutuse ja töötingimuste parandamine. Parema keskkonna loomiseks tuleb kaasa aidata suuremate koguste pakkumiseks ja stabiilsema tarne tagamiseks (V2). Selleks on kavas toetada artiklis 48 a-d, f kirjeldatud tegevusi. Kuna antud tegevusi on kavas toetada rahastamisvahendite raames, siis oodatav projektide arv 1.

3. Veeorganismide mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitsmine ja taastamine ning vesiviljelusega seotud ökosüsteemide arvukuse suurendamine ja ressursitõhusa vesiviljeluse edendamine. Jätkusuutliku vesiviljeluse arengule aitab kaasa alternatiivenergia ja energiasäästlikumate tehnoloogiate kasutuselevõtt (V5). Jätkusuutlikud tootmislahendused, millega vähendada negatiivset mõju keskkonnale, parandada loomade heaolu ja soodustada ressursside säästvat kasutamist annavad võimaluse vesiviljeluse arengu soodustamiseks. See saavutatakse toetades artiklites 48.1.k, 48.1.e ja 51.1.b kirjeldatud investeringuid. Esimese puhul on oodata 10 projekti ellu viimist, teise puhul samuti 10 ning artikkel 51.1.b puhul on kavas ellu viia 1 projekt.

5. Kutsealase koolituse, uute kutseoskuste ja elukestva õppe arendamine. Samavõrd oluline on aga ka haridus- ja teadustöö arendamine vesiviljelussektoris (V4). Vesiviljeluse arengu soodustamiseks on oluline kaasata teadlasi ning tuua sektorisse erialaste teadmistega spetsialiste, kes omakorda avaldaksid mõju oskusteabe laialdasele kättesaadavusele tehnoloogiliste lahenduste rakendamisel ning elukestvate õppele. Selleks on kavas rakendada artiklit 50. Kasutades eelneva perioodi parimaid praktikaid on kavas kasutada juba toimivat kalanduse teabekeskuse tegevuse toetamisega, seega viiakse ellu 1 projekt.

Prioriteet III – ÜKP elluviimise soodustamine

ÜKP soodustamiseks on eesmärgiks muuta andmete kogumine sujuvamaks, leides võimalused asendada järjepidevalt käsitsi tehtav andmetöötlus infotehnoloogiliste lahendustega ning siduda omavahel eraldiseisvad andmebaasid. See lahendus võimaldaks parandada info liikumist ja vähendaks inimfaktorist tekkida võivaid eksimusi, mis aitaks vältida ka liigset administratiivkoormust.

1. Teaduslike teadmiste parandamine ja nendega varustamine nagu ka andmete kogumise ja haldamise parandamine. Sektor on vähe motiveeritud andmekogumisprogrammi tegevustes osalemisel, eelkõige vähene motiveeritus esineb vabatahtlike küsitluste tagasisideme saamisel ning ka laevaomanikud pole motiveeritud lisakohustuse ega ka vastutuse võtmisest, mis kaasneb vaatlejate pardale võtmisega. Oluline on andmete vajaduse kaardistamine ja vajadusel vastavate õigusaktide muutmine (V2), olemasolevate andmekogude ühildamine ja ristkontroll (V4), andmete sisestamine kooskõlas Euroopa Liidu ja siseriiklike andmekogumise ja järelevalve nõuete ja vajadustega (V5) ning sektori motiveerimine andmekogumisprogrammis osalemiseks (V7). Selliselt panustatakse teaduslike teadmiste parandamise ja nendega varustamise, nagu ka andmete kogumise ja haldamise parandamise erieesmärki. Kirjeldatud vajadusi on võimalik katta artiklis 77 kirjeldatud meetmete rakendamisega. Siingi on kavas ellu viia vähemalt 5 projekti. Kuna juba praegu täidetakse 100 % andmepäringutest siis selles osas muutusi ette näha ei ole.

2. Seire, kontrolli ja õigus- ja haldusnormide täitmise tagamise toetamine, suurendades sealjuures institutsiooni suutlikkust ja avaliku halduse tulemuslikkust täiendavat halduskoormat tõstmata. Käesoleval hetkel on kalanduse järelevalvega seotud tegevused killustunud mitmete asutuste vahel, mistõttu on see koormav ka ettevõtjatele. Seetõttu on oluline erinevate ametkondade operatiivsuse ka koostöö kasv, koolitamine ning infotehnoloogiliste vahenditega varustamine. ÜKP soodustamiseks on eelkõige oluline nõudeid järgiva kalanduskultuuri edendamine, kalurite ja avalikkuse teadlikkuse tõstmine ning koostöövalmiduse tõstmine (V1) ning kalanduse järelevalve töötajate koolitamine ja arendamine (V8). Samuti on jätkuvalt vaja tõsta järelevalve võimekust ja efektiivsust (sh tehnika kaasajastamine) (V3) ning kalanduse järelevalveks vajalike ning järelevalvetegevuse käigus loodavate andmete operatiivselt kasutatavaks muutmise (V6). Selleks on kavas rakendada artiklis 76 kirjeldatud meetmeid. Plaanis on teostada 10 projekti.

Kõik need vajadused panustavad seire, kontrolli ja õigus- ja haldusnormide täitmise tagamise toetamise eesmärgi, mille tulemusena peaks perioodi vältel vähenema avastatud tõsiste rikkumiste arv 595-ni. Füüsilise kontrolli läbinud lossitud koguste maht peaks moodustama 10 % lossitavast kalast.

Prioriteet IV – Tööhõive ja territoriaalne ühtekuuluvus

Tööhõive ja territoriaalse ühtekuuluvuse suurendamiseks on oluline peamiste lossimiskohtade varustamine kaasaegse infrastruktuuri ja seadmetega (V1), püütud kala jm mere bioressursi väärimine ja ümbertöötlemine (V2), ühistegevuse arendamine ja toetamine (V3), tegevuste mitmekesistamine (V4), kala elupaikade ja koelmualade taastamine (V5), teadmiste ja oskuste tõstmine (V7), valdkonna tutvustamine ja populariseerimine koorte seas (V8) ning koostöö soodustamine (V6). Selliselt panustatakse ühtlasi majanduskasvu, sotsiaalse kaasatuse, töökohtade loomise edendamise ning tööalase konkurentsivõime ja tööjõu liikuvuse toetamise ranniku- ja siseveekogukondades, mis sõltuvad kalapüügist ja vesiviljelusest, sealhulgas tegevuse mitmekesistamise kalanduse ja selle laiendamise meremajanduse muudesse sektoritesse eesmärgi. Kõiki neid eesmärke on kavas täita läbi kogukonna juhitud kohaliku arengu ning artiklis 63 ja 64 kirjeldatud meetme. Kohalikes arengu strateegiates nähakse ette täpsemad tegevused vajaduste adresseerimiseks vastavas piirkonnas. Kohalike arengustrateegiate kooskõla rakenduskavaga on tagatud läbi kohalike algatusrühmade varasema kaasamise rakenduskava koostamise protsessi. Eestis on 8 kalanduspiirkonda, see tähendab, et ellu viidavate projektide arv ehk strateegiaid artikkel 63 raames on 8. Artikli 64 rakendamise vahetu eesmärk on koostöö soodustamine, kuid tekitades sünergiat aitavad erinevad koostööprojektid kahtlemata kaasa ka kõikide teiste eesmärkide saavutamisele, eeldatav projektide arv selles meetmes on 45 projekti.

Prioriteet V – Turustus ja töötlemine

Turustuse ja töötlemise edendamiseks suurendatakse ettevõtete tootearenduslikku ja tehnoloogilist võimekust ning pööratakse tähelepanu koostööle teadus- ja arendusasutustega. Selle tulemusena paraneksid tooted ja protsessid, samuti aitaksid leevendada sõltuvust idaturust. Sarnaselt vesiviljelusega on plaanitud toetada tootlikke investeeringuid läbi finantsinstrumendi.

1. Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turu parem korraldus. Turustamise ja töötlemise soodustamiseks on Eesti tootjatele olulisim alternatiivsete turgude leidmine ning toote- ja

tootmistehnoloogiate arendus kala ja tootmisjäätmete suurema väärindamise eesmärgil, kaasates teadusarendust (V2). Kala puhul on tegemist sesoonse toorainega ning sellest tulenevalt ka töötlimisvõimsuse alakasutusega. Kalaliikide püük lähtuvalt konkreetsest kalaliigist, püügivahendist või kudemisajast on reguleeritud kvootide, keeluaegade ja teiste püügipiirangutega. Ettevõtted ei panusta piisavalt tootearenduseks, ei leita vahendeid innovaatiliste toodete väljatöötamiseks, millega uusi turgusid võita ja olemasolevat kala väärindada. Suurem osa ettevõtetest tootmisjäätmete väärindamisega ei tegele üldse. Toote- ja tootmistehnoloogiate arendust toetatakse läbi artikli 66 rakendamise, mille puhul on oodata 4 projekti elluviimist. Tootmiskavade toetamine aitab kaasa ka alternatiivsete turgude leidmisele (V1). Lisaks toetavad seda eesmärki artikkel 68 (c)ii, d, g kirjeldatud tegevustesse panustamine ning ladustamisabi (artikkel 67). TO-de tootmiskavade ja turustamiseplaanide tegevused sätestavad TO-d ise võttes arvesse antud valdkonna juhend dokumendis sätestatut. Nendeks võivad olla erinevad tegevused nagu messide külastused, tarbijainfo edastamine ja teised tegevused. Artikkel 68 on plaanis toetada teavitus- ja reklaamikampaaniaid, sertifitseerimist ja kalandus- ja vesiviljelustoodete edendamist, samuti tootjate ja töötajate osalemist erinevatel messidel, nagu näiteks Seafood Expo Global, Jaapan Seafood Expo, SIAL Paris, World Food Usbekistan jms. Esimese puhul on oodatavaks väljundiks 10 projekti, ladustamisabi puhul 15.

2. Investeeringute töötlemis- ja turustussektorisse soodustamise erieesmärki panustatakse alternatiivenergia ja energiasäästlike tehnoloogiate kasutusele võtmisega (V4). See on kavas saavutada artiklis 69.1.a,c,f kirjeldatud töötlemise meetme rakendamisega, kus oodatavaks väljundiks on 65 projekti. Artikkel 69.1.f tegevusi on plaanis ellu viia läbi finantsinstrumendi. Valdav enamus töötlemisüksustest on rajatud enam kui 10 aastat tagasi, mil energia tõhusus ei olnud tähtis siis oli pööratud tähelepanu Euroopa Liidu toiduohutusnõuetega vastavusse viimisele.

Turustamise ja töötlemise soodustamisele aitab kaasa ka sektoris hõivatute teadmiste, oskuste ja informeerituse tõstmine koolituste, uuringute ja teadlastega koostöö abil - fookusega innovatsioonile (V3). Sellega tegeletakse artikkel 28 raames I prioriteedi alt.

Prioriteet VI – IMP elluviimise soodustamine

Integreeritud merenduspoliitika rakendamine on uus valdkond, mis on liidetud kalandusega. Mere ja merendusajadega tegelemine on jaotatud praktiliselt kõikide ministriumite vahel, mistõttu teemade ühtne haldamine on komplitseeritud näiteks, mereseire haldamist iseloomustab nõrk koordineerimine. Bioloogilist mitmekeskusust käsitleb Partnerluslepe punkt 1.3.6. Erinevad fondid panustavad bioloogilise mitmekesisuse säilitamisse ja eelkõige inimtegevuse negatiivse keskkonnamõju vähendamisse. Meremajanduse arendamisvõimaluste kaardistamiseks viidi läbi uuring, mis on kättesaadav lingilt:

http://www.kalateave.ee/images/pdf/Meremajanduse_l6pparuanne_20.01.2015.pdf

Läbi ministriumite vahelise infovahetuse ja koostöö parendamise (V1), olemasolevate seire- ja jälgimissüsteemide integreerimise (V2), merekeskkonna seisundi, eelkõige bioloogilise mitmekesisuse kohta teadusuuringute läbiviimise (V3), s.h välja selgitada nt mereprügi ja meremüra seire mahu ja perioodilisuse vajadus (mereprügi, sh hüljatud, kaduma läinud kalapüügivahendid ning meremüra geograafiline jaotumus, võimalik mõju ja mahud) ning kalavarude hea seisundi taastamise ja hoidmise panustatakse integreeritud merenduspoliitika elluviimise soodustamise erieesmärki. Selleks on kavas rakendada artiklis 80 kirjeldatud

tegevusi. CISE eesmärkide saavutamiseks on oodata 2 projekti elluviimist, merekeskkonna kaitse osas on oodata 5 projekti elluviimist ning merekeskkonna seisundi kohta teadmiste parandamiseks 2 projekti elluviimist. EMKF vahendeid on kavas kasutada olemasolevate merendusalaaste andmebaaside (riiklikud ja üle-euroopalised) ühildamiseks.

Eesti merendussektori arendamise aluseks on Eesti merenduspoliitika strateegia 2012-2020 (<https://www.mkm.ee/sites/default/files/merenduspoliitika.pdf>). Tegevuste detailne kirjeldus on välja toodud Eesti merenduspoliitika 2012-2020" rakendusplaanis https://www.mkm.ee/sites/default/files/merenduspoliitika_rakendusplaan.xlsx

Merestrateegia raamdirektiivi artikli 5 kohaselt peab iga liikmesriik oma mereakvatooriumi jaoks välja töötama merestrateegia. Eesti merestrateegia välja töötamisega on alustanud Keskkonnaministeerium. Merestrateegia esimene etapp on valminud ning on leitav kodulehelt: <http://www.envir.ee/et/merestrateegia>

Struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamiseks on Eesti koostanud Partnerluslepingu http://www.struktuurifondid.ee/public/PA_EE_20062014_EN.pdf, kus on kirjeldatud kõik teemavaldkonnad sealhulgas Eesti merenduspoliitika aspektid, millega tegeletakse struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamise raames. Ühtekuuluvuspoliitika raames planeeritavad tegevused on detailselt kirjeldatud asjakohases rakenduskavas <http://www.struktuurifondid.ee/rakenduskava/>

Meetmete vaheline sünergia

Läbi teadlaste ja kalurite partnerluse toetatakse I prioriteedi puhul kaudselt ka innovatsiooni. Läbi teadmiste ja kogemuste vahetuse ning koolituste saavad ettevõtjad ideid kuidas oma tootmist muuta keskkonna säästlikumaks ja energiaefektiivsemaks. Kunstkoelmute paigaldamine ja selektiivsemate püügivahendite kasutuselevõtt aitab omakorda kaasa jätkusuutliku kalanduse arengule.

Läbi energia efektiivsust ja keskkonna säästlikust tõstvate investeeringute vesiviljeluses toetatakse tootmise efektiivsuse tõstmist. Läbi tootlike investeeringute, mis viiakse ellu läbi rahastamisvahendite paraneb kapitali kättesaadavus investeeringuteks. Seeläbi saavutatakse jätkusuutliku vesiviljeluse areng.

Olulisima lisandväärtuse kõikide meetmete rakendamisele annab kogukonna juhitud kohaliku arengu rakendamine. Rannapiirkondades toetatavad tegevused on küll väiksemahulisemad, kuid kohalike arengustrateegiate raames käsitletakse piirkonda kui tervikut ning toetatavate tegevuste loetelu on väga lai. Seega panustatakse kaudselt ka väga erinevatesse eesmärkidesse. Näiteks on võimalik kohaliku tähtsusega kudealade taastamisega seotud tegevused, mis toetavad meetme 40.1.b rakendamist ja eesmärki ning kaudselt panustavad ka veeorganismide mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitsmise ja taastamise erieesmärki. Samuti on kogukonna juhitud kohaliku arengu raames toetatavaid töötlemise ja turustamisega seotud tegevusi, mis aitavad kaasa kalapüügi- ja vesiviljelussektori konkurentsivõime kasvule. Omakorda annab kogukonna juhitud kohaliku arengu raames rakendatav koostöö meede

lisandväärtust ja täiendavat sisendit kõikidele ülejäänud kogukonna juhitud kohaliku arengu raames rakendatavatele tegevustele.

Keskendudes kalatootmise väärtusahelale, tekib sünergia ühelt poolt I ja II prioriteedi alla kuuluvate meetmete vahel, panustades tooraine paremale kättesaadavusele ning toote kvaliteedi tõstmisele, ning teisalt V prioriteedi alla kuuluvate meetmete vahel, panustades säästlikesse tehnoloogiatesse töötlemisprotsessis ning edukamasse turustamisesse.

Ühise kalanduspoliitika edu sõltub tõhusast kontrolli, inspekteerimise ning õigus- ja haldusnormide täitmise tagamise süsteemist, samuti usaldusväärsete terviklike andmete olemasolus, seda nii teaduslike nõuannete tarvis kui ka rakendus- ja kontrollleesmärkidel. Ühise kalanduspoliitika elluviimise ja integreeritud merenduspoliitika edendamise seotud meetmed panustavad ühiselt kalanduse administratsiooni paremasse toimimisse. Täiendavalt ulatuvad teadmiste levitamise ja turustamisega seotud meetmed ka tarbijateni. Seega on kaetud kogu väärtusahel, mille ühes otsas on püüdnud ja teises otsas tarbijad ja laiem avalikkus ning kelle üleselt peab targalt ja ressursisäästlikult toimima ka administratsioon.

3.2 Specific objectives and result indicators

Union priority	1 - Promoting environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based fisheries
-----------------------	---

Specific objective	1 - Reduction of the impact of fisheries on the marine environment, including the avoidance and reduction, as far as possible, of unwanted catches		
Result indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Not applicable
1.4.a - Change in unwanted catches (tonnes)		tonnes	✓
1.4.b - Change in unwanted catches (%)		%	✓
1.5 - Change in fuel efficiency of fish capture		litres fuel/ tonnes landed catch	✓
1.1.4 - Selektiivsed (sh hülgekindlad) püügivahendid	65.00000	arv	

Specific objective	2 - Protection and restoration of aquatic biodiversity and ecosystems
---------------------------	--

Result indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Not applicable
1.5 - Change in fuel efficiency of fish capture		litres fuel/ tonnes landed catch	✓
1.10.a - Change in the coverage of Natura 2000 areas designated under the Birds and Habitats directives		Km ²	✓
1.10.b - Change in the coverage of other spatial protection measures under Art. 13.4 of the Directive 2008/56/EC		Km ²	✓
1.2.4 - Taastatud kudealad (sh kunstkoelmud)	10.00000	arv	

Specific objective	4 - Enhancement of the competitiveness and viability of fisheries enterprises, including of small scale coastal fleet, and the improvement of safety or working conditions		
Result indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Not applicable
1.1 - Change in the value of production		thousand Euros	✓
1.2 - Change in the volume of production		tonnes	✓
1.3 - Change in net profits		thousand Euros	✓
1.5 - Change in fuel efficiency of fish capture		litres fuel/ tonnes landed catch	✓
1.7 - Employment created (FTE) in the fisheries sector or complementary activities		FTE	✓
1.8 - Employment maintained (FTE) in the fisheries sector or complementary activities		FTE	✓
1.9.a - Change in the number of work-related injuries and accidents	-1.00000	number	
1.9.b - Change in the % of work-related injuries and accidents in relation to total fishers	-25.00000	%	

Specific objective	5 - Provision of support to strengthen technological development and innovation, including increasing energy efficiency, and knowledge transfer		
Result indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Not applicable

Specific objective	5 - Provision of support to strengthen technological development and innovation, including increasing energy efficiency, and knowledge transfer		
Result indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Not applicable
1.1 - Change in the value of production		thousand Euros	✓
1.2 - Change in the volume of production		tonnes	✓
1.3 - Change in net profits		thousand Euros	✓
1.5.4 - Muutus kalapüügi kütusesäästlikkuses	-2.95000	l/tonn	
1.5.5 - Partnerlusvõrgustiku tegevustes osalevad ettevõtjad	60.00000	arv	

Union priority	2 - Fostering environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based aquaculture
-----------------------	---

Specific objective	1 - Provision of support to strengthen technological development, innovation and knowledge transfer		
Result indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Not applicable
2.1 - Change in volume of aquaculture production		tonnes	✓
2.2 - Change in value of aquaculture production		thousand Euros	✓
2.3 - Change in net profit		thousand Euros	✓

Specific objective	2 - Enhancement of the competitiveness and viability of aquaculture enterprises, including improvement of safety or working conditions, in particular of SMEs		
Result indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Not applicable
2.1 - Change in volume of aquaculture production	650.00000	tonnes	
2.2 - Change in value of aquaculture production	2,600.00000	thousand Euros	
2.3 - Change in net profit	780.00000	thousand Euros	

Specific objective	3 - Protection and restoration of aquatic biodiversity and enhancement of ecosystems related to aquaculture and promotion of resource efficient aquaculture		
Result indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Not applicable
2.4 - Change in the volume of production organic aquaculture		tonnes	✓
2.5 - Change in the volume of production recirculation system	600.00000	tonnes	
2.6 - Change in the volume of aquaculture production certified under voluntary sustainability schemes		tonnes	✓
2.7 - Aquaculture farms providing environmental services		number	✓

Specific objective	5 - Development of professional training, new professional skills and lifelong learning		
Result indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Not applicable
2.8 - Employment created		FTE	✓
2.9 - Employment maintained		FTE	✓
2.5.3 - Partnerlusvõrgustiku tegevustes osalevad ettevõtjad	20.00000	arv	

Union priority	3 - Fostering the implementation of the CFP
-----------------------	--

Specific objective	1 - Improvement and supply of scientific knowledge and collection and management of data		
Result indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Not applicable
3.B.1 - Increase in the percentage of fulfilment of data calls	0.00000	%	

Specific objective	2 - Provision of support to monitoring, control and enforcement, enhancing institutional capacity and the efficiency of public administration, without increasing the administrative burden		
---------------------------	--	--	--

Result indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Not applicable
3.A.1 - Number of serious infringements detected	5.00000	number	
3.A.2 - Landings that have been the subject to physical control	4.00000	%	

Union priority	4 - Increasing employment and territorial cohesion
-----------------------	---

Specific objective	1 - Promotion of economic growth, social inclusion and job creation, and providing support to employability and labour mobility in coastal and inland communities which depend on fishing and aquaculture, including the diversification of activities within fisheries and into other sectors of maritime economy		
Result indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Not applicable
4.1 - Employment created (FTE)	24.00000	FTE	
4.2 - Employment maintained (FTE)	200.00000	FTE	
4.3 - Businesses created	10.00000	number	

Union priority	5 - Fostering marketing and processing
-----------------------	---

Specific objective	1 - Improvement of market organisation for fishery and aquaculture products		
Result indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Not applicable
5.1.a - Change in value of first sales in POs	400.00000	thousand Euros	
5.1.b - Change in volume of first sales in POs	2,000.00000	tonnes	
5.1.c - Change in value of first sales in non-POs		thousand Euros	✓
5.1.d - Change in volume of first sales in non-POs		tonnes	✓

Specific objective	2 - Encouragement of investment in the processing and marketing sectors		
Result indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Not applicable
5.1.a - Change in value of first sales in POs		thousand Euros	✓
5.1.b - Change in volume of first sales in POs		tonnes	✓
5.1.c - Change in value of first sales in non-POs		thousand Euros	✓
5.1.d - Change in volume of first sales in non-POs		tonnes	✓
5.2.5 - Lisandväärtus töötaja kohta	10.00000	%	

Union priority	6 - Fostering the implementation of the Integrated Maritime Policy
-----------------------	---

Specific objective	1 - Development and implementation of the Integrated Maritime Policy		
Result indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Not applicable
6.1 - Increase in the Common Information Sharing Environment (CISE) for the surveillance of the EU maritime domain	5.00000	%	
6.2.a - Change in the coverage of Natura 2000 areas designated under the Birds and Habitats directives		Km ²	✓
6.2.b - Change in the coverage of other spatial protection measures under Art. 13.4 of the Directive 2008/56/EC		Km ²	✓

3.3 Relevant measures and output indicators

Union priority	1 - Promoting environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based fisheries
-----------------------	---

Specific objective	1 - Reduction of the impact of fisheries on the marine environment, including the avoidance and reduction, as far as possible, of unwanted catches			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
02 - Article 38 Limiting the impact of fishing on the marine environment and adapting fishing to the protection of species (+ art. 44.1.c Inland fishing)	1.4 - N° of projects on conservation measures, reduction of the fishing impact on the marine environment and fishing adaptation to the protection of species	65.00	Number	✓

Justification for the combination of the EMFF measures (supported by the ex-ante evaluation and the SWOT analysis)

Kalapüügi mõju vähendamine merekeskkonnale ning mere bioloogiliste elusressursside säästva kasutuse edendamiseks on läbi viidud uuring „Püügivahendite parendamise võimalused kalapüügiga kaasneva negatiivse keskkonnamõju vähendamiseks“, mille tulemused saavad aluseks meetme välja töötamisel. Eelkõige pööratakse tähelepanu soovimatu kaaspüügi vähendamisele ning keskkonnasäästliku kalapüügi edendamisele.

Specific objective	2 - Protection and restoration of aquatic biodiversity and ecosystems			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
01 - Article 40.1.b-g, i Protection and restoration of marine biodiversity – contribution to a better management or conservation, construction, installation or modernisation of static or movable facilities, preparation of protection and management plans related to NATURA2000 sites and spatial protected areas, management,	1.6 - N° of projects on protection and restoration of marine biodiversity, ecosystems	5.00	Number	✓

Specific objective	2 - Protection and restoration of aquatic biodiversity and ecosystems			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
restoration and monitoring marine protected areas, including NATURA 2000 sites, environmental awareness, participation in other actions aimed at maintaining and enhancing biodiversity and ecosystem services (+ art. 44.6 Inland fishing)				

Justification for the combination of the EMFF measures (supported by the ex-ante evaluation and the SWOT analysis)

Kalamajanduse konkurentsivõimelise ja jätkusuutliku arengu eelduseks on varude ja merekeskkonna sh teiste veekogude hea seisund ning varude ja keskkonna säästlik kasutamine. Selleks on vajalik jätkata tegevusi veekogude eutrofeerumise ja saastatuse vähenemiseks.

Kalavarude olukorra parandamiseks nii rannikumeres kui ka sisevetes, mis tagaks sektorile stabiilse saagi ja sissetuleku, tuleb senisest rohkem pöörata tähelepanu ja eraldada ressursse koelmu- ja elupaikade taastamiseks, nt kunstkoelmute abil.

Specific objective	4 - Enhancement of the competitiveness and viability of fisheries enterprises, including of small scale coastal fleet, and the improvement of safety or working conditions			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
09 - Article 43.1 + 3 Fishing ports, landing sites, auction halls and shelters - investments improving fishing port and auctions halls infrastructure or landing sites and	1.3 - N° of projects on added value, quality, use of unwanted catches and fishing ports, landing sites, actions halls and shelters	1.00	Number	✓

Specific objective	4 - Enhancement of the competitiveness and viability of fisheries enterprises, including of small scale coastal fleet, and the improvement of safety or working conditions			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
shelters; construction of shelters to improve safety of fishermen (+ art. 44.1.f Inland fishing)				

Justification for the combination of the EMFF measures (supported by the ex-ante evaluation and the SWOT analysis)

Kala lossimise kvaliteedi tõstmiseks ja teenindamiseks on oluline sadamate hea infrastruktuur ja toetav tehnovõrk. Tulevikuperspektiivis on ette näha tootjaorganisatsioonide tegevuse rahvusvahelist laienemist, selleks on oluline tagada tervikliku tarneahela olemasolu kala lossimisest töötlemiseni. Lossimise ja muude sadamateenuste osutamiseks vajalike seadmete nagu näiteks sorteerimismasinate ja kaalude olemasolu sadamates loob võimaluse teenuseid pakkuda ka teiste liikmesriikide kalalaevadele. Tarneahela erinevaid etappe tuleb maksimaalselt optimeerida, tagades samaaegselt kvaliteeti ja ressursside kokkuhoidu.

Antud meetme raames moderniseeritakse Läänemere traalpüügile olulised sadamad. Kavas on toetada kõikide TO-de ühistaotlust, rannapüügi väikesadamate moderniseerimist toetatakse kogukonna juhitud kohaliku arengu raames.

Specific objective	5 - Provision of support to strengthen technological development and innovation, including increasing energy efficiency, and knowledge transfer			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
01 - Article 26 Innovation (+ art. 44.3 Inland fishing)	1.1 - N° of projects on innovation, advisory services and partnerships with scientists	23.00	Number	✓
02 - Article 28 Partnerships between fishermen and scientists (+ art. 44.3 Inland fishing)	1.1 - N° of projects on innovation, advisory services and partnerships with scientists	1.00	Number	✓

Specific objective	5 - Provision of support to strengthen technological development and innovation, including increasing energy efficiency, and knowledge transfer			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
03 - Article 41.1.a, b, c Energy efficiency and mitigation of climate change – on board investments; energy efficiency audits and schemes; studies to assess the contribution of alternative propulsion systems and hull designs (+ art. 44.1.d Inland fishing)	1.7 - N° of projects on energy efficiency, mitigation of climate change	20.00	Number	✓
04 - Article 41.2 Energy efficiency and mitigation of climate change - Replacement or modernisation of main or ancillary engines (+ art. 44.1.d Inland fishing)	1.8 - N° of projects on replacement or modernisation of engines	140.00	Number	✓

Justification for the combination of the EMFF measures (supported by the ex-ante evaluation and the SWOT analysis)

Ettevõtete tootarenduslikku ja tehnoloogilist võimekuse suurendamiseks on vajalik koostöö teadusarendus-asutustega. Arvestades sellega, et senised kasvuallikad majanduses on ammendumas, siis on täiendavalt vajalik otsida uusi kasvuallikaid kohalike bioloogiliste ressursside efektiivsemaks kasutamiseks, nt sinine biotehnoloogia, alternatiivenergia ja energiasäästlikumate tehnoloogiate kasutuselevõtt. Tähelepanu tuleb pöörata teadmussiirdele ning teaduse, ettevõtjate ja neid ühendavate lülide (nõustajad) võrgustumisele ning olemasolevate võrgustike toetamisele. Nõudeid järgiva kalanduskultuuri arendamiseks tuleb tösta kalandussektori ja avalikkuse teadlikkust (nt koolitused/teavituskampaaniad nii kutselistele kaluritele, kui harrastus-kalastajatele, samuti kalavarude kasutamisega seonduva teabe avalikkusele kättesaadavaks tegemine). Ranna- ja sisevete kalanduse prioriteediks on edendada säästvate ja energiaefektiivsete lahenduste elluviimist kalapüügis.

Union priority	2 - Fostering environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based aquaculture
-----------------------	---

Specific objective	1 - Provision of support to strengthen technological development, innovation and knowledge transfer			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
01 - Article 47 Innovation	2.1 - N° of projects on innovation, advisory services	5.00	Number	✓

Justification for the combination of the EMFF measures (supported by the ex-ante evaluation and the SWOT analysis)

Tähelepanu tuleb pöörata innovaatilistele jätkusuutlikele tootmislahendustele, millega vähendada negatiivset mõju keskkonnale, parandada loomade heaolu ja soodustada ressursside säästvat kasutamist. Läbi akvapoonika on võimalik mitmekesistada vesiviljelejate sissetulekuallikad.

Arvestades sellega, et senised kasvuallikad majanduses on ammendumas, siis on täiendavalt vajalik otsida uusi kasvuallikaid kohalike bioloogiliste ressursside efektiivsemaks kasutamiseks. Sellest tulenevalt on kalandussektori innovatsiooni osas oluline välja selgitada

sinise majanduskasvu võimalused sinises biotehnoloogias nii inimtoiduna (nt. funktsionaalne toit) kui ka muuks otstarbeks (nt. kalasööt, farmaatsia, tervisetooted), vesiviljeluses (sh merevesiviljelus ja merevesiviljelus koostoides tuuleparkidega), rannikuturismis ning jätkata enim potentsiaali omavate valdkondade arendamist koostöös teadus-arendusasutuste ja ettevõtetega.

Specific objective	2 - Enhancement of the competitiveness and viability of aquaculture enterprises, including improvement of safety or working conditions, in particular of SMEs			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
01 - Article 48.1.a-d, f-h Productive investments in aquaculture	2.2 - N° of projects on productive investments in aquaculture	1.00	Number	✓

Justification for the combination of the EMFF measures (supported by the ex-ante evaluation and the SWOT analysis)

Mitmes Eesti piirkonnas võib esineda looduslike kui ka tehnoloogilisi iseärasusi, mida võib vesiviljeluse arengu soodustamiseks ära kasutada. Seega saab juba vesiviljeluseks sobivate

kohtade planeerimisel arvestada Eesti tingimustega sobivate vesiviljelusliikide kasvatamise eripärana, kasutades selleks parimat võimalikku tehnoloogiat, sh taastuvaid energiaallikaid.

Tähelepanu tuleb pöörata jätkusuutlikele tootmislahendustele, millega vähendada negatiivset mõju keskkonnale, parandada loomade heaolu ja soodustada ressursside säästvat kasutamist.

Turunõudlusele vastavat stabiilset ja samas keskkonnasäästlikku tootmist võimaldavad tehnoloogiad nõuavad suuri investeeringuid ja samas investeeringu alustamisest esimese toodanguni kulub mitu aastat, nõudes seejuures ka mahukaid finantsvahendeid, mistõttu on valdkonna arendamiseks oluline teha koostööd ja pakkuda sektorile ka alternatiivseid rahastamisvahendeid.

Specific objective	3 - Protection and restoration of aquatic biodiversity and enhancement of ecosystems related to aquaculture and promotion of resource efficient aquaculture			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
01 - Article 48.1.k Productive investments in aquaculture - increasing energy efficiency, renewable energy	2.2 - N° of projects on productive investments in aquaculture	10.00	Number	✓
02 - Article 48.1.e, i, j Productive investments in aquaculture - resource efficiency, reducing usage of water and chemicals, recirculation systems minimising water use	2.2 - N° of projects on productive investments in aquaculture	10.00	Number	✓
03 - Article 51 Increasing the potential of aquaculture sites	2.4 - N° of projects on increasing potential of aquaculture sites and measures on public and animal health	1.00	Number	✓

Justification for the combination of the EMFF measures (supported by the ex-ante evaluation and the SWOT analysis)

Tähelepanu tuleb pöörata jätkusuutlikele tootmislahendustele, millega vähendada negatiivset mõju keskkonnale, parandada loomade heaolu ja soodustada ressursside säästvat kasutamist.

Vesiviljelussektori arendamiseks on Eestis head tingimused nii vee- kui maaressursi rohkuse mõttes.

Mitmes Eesti piirkonnas võib esineda looduslike kui ka tehnoloogilisi iseärasusi, mida võib vesiviljeluse arengu soodustamiseks ära kasutada. Seega saab juba vesiviljeluseks sobivate kohtade planeerimisel arvestada Eesti tingimustega sobivate vesiviljelusliikide kasvatamise eripäraga, kasutades selleks parimat võimalikku tehnoloogiat.

Vesiviljelusalade välja selgitamiseks on valmimas „Vesiviljelusalade kaardistamise, vajalike infrastruktuuride arendamise ja innovatsiooniliste tehnoloogiate elluviidavuse uuring“, mille tulemusi on oodata 2015. aasta kevadel. Lähtuvalt uuringu tulemustest on kavas investeerida prioriteetsemasse piirkonda arendamaks tehnoparki.

Specific objective	5 - Development of professional training, new professional skills and lifelong learning			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
01 - Article 50 Promoting human capital and networking	2.5 - N° of projects on promoting human capital of aquaculture in general and of new aquaculture farmers	1.00	Number	✓

Justification for the combination of the EMFF measures (supported by the ex-ante evaluation and the SWOT analysis)

Eesti vesiviljelust iseloomustab suur killustatus mitmete väikesemahuliste toodete ja tootmisviiside vahel, mille tõttu esineb sektoris usaldamatus ja huvide lahknevus. Vesiviljeluse arengu soodustamiseks tuleb kaasata teadlasi, tuua sektorisse erialaste teadmistega spetsialiste, kes omakorda avaldaksid mõju oskusteabe laialdasele kättesaadavusele tehnoloogiliste lahenduste rakendamisel ning elukestvate õppele. Eesmärgi saavutamiseks on kavas kasutada juba toimivat Kalanduse Teabekeskust, mille tulemusel on võimalik suurendada vesiviljeluse konkurentsivõimet nt läbi teadmiste ülekande ning teadus- ja arendustöö, mis arvestavad turu arengutega.

Union priority	3 - Fostering the implementation of the CFP
----------------	---

Specific objective	1 - Improvement and supply of scientific knowledge and collection and management of data			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework

Specific objective	1 - Improvement and supply of scientific knowledge and collection and management of data			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
01 - Article 77 Data collection	3.2 - N° of projects on supporting the collection, management and use of data	3.00	Number	✓

Justification for the combination of the EMFF measures (supported by the ex-ante evaluation and the SWOT analysis)

Oluline on kaardistada ja analüüsida andmete vajadus ning vajadusel täiendada õigusakte ning tulenevalt õigusaktide nõuetest täiendada ja arendada infosüsteeme. Lisaks leida võimalusi järjepidevate käsitsi tehtavate andmetöötlustööde asendamiseks infotehnoloogiliste lahendustega.

Vaja on leida parem alternatiiv andmete kogumisele küsitluste teel või vähemalt leida viisid küsitlusele vastamise kohustuslikuks muutmiseks.

Specific objective	2 - Provision of support to monitoring, control and enforcement, enhancing institutional capacity and the efficiency of public administration, without increasing the administrative burden			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
01 - Article 76 Control and enforcement	3.1 - N° of projects on implementing the Union's control, inspections and enforcement system	12.00	Number	✓

Justification for the combination of the EMFF measures (supported by the ex-ante evaluation and the SWOT analysis)

Efektive järelevalve eeldab kiiresti kättesaadavaid, usaldusväärseid andmeid ja riskianalüüsil põhinevat kontrollimist. Seega on kalanduse järelevalves tulevasel perioodil vajalik erinevad andmebaasid omavahel siduda ja arendada andmete kvaliteedi kontrollimise võimalusi. See parandaks info liikumist kalanduse järelevalvega tegelevate asutuste vahel, tugevdaks eri allikatest pärinevate andmete ristkontrolli ja soodustaks kiiret reageerimist.

Samuti tuleks laiendada elektrooniliselt andmeid esitavate isikute ringi ning lihtsustada andmete esitamise protseduure, vältimaks asjatut administratiivkoormust.

Kontrolli ja järelevalve meetme raames toetatavad tegevused võimaldavad neid eesmärke saavutada.

Union priority	4 - Increasing employment and territorial cohesion
-----------------------	---

Specific objective	1 - Promotion of economic growth, social inclusion and job creation, and providing support to employability and labour mobility in coastal and inland communities which depend on fishing and aquaculture, including the diversification of activities within fisheries and into other sectors of maritime economy			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
02 - Article 63 Implementation of local development strategies (incl. running costs and animation)	4.1 - N° of local development strategies selected	8.00	Number	✓
03 - Article 64 Cooperation activities	4.3 - N° of cooperation projects	45.00	Number	✓

Justification for the combination of the EMFF measures (supported by the ex-ante evaluation and the SWOT analysis)

Territoriaalse ühtekuuluvuse suurendamiseks: koos- ja ühistöö edendamiseks ning kalanduskogukondade kaasamiseks piirkonna ja sektori arendamiseks on oluline piirkondlike kalanduse kohalike algatusrühmade tegevuse jätkamine ning toetamine.

Piirkondade edasised arenguvajadused seotud eelkõige töötlemise, turustamise ja mitmekesistamise arendamise jätkamisega ning peamiste lossimiskohtade (sadamad) kaasajastamisega, mis tagab jätkusuutliku arengu tulevikus ja aitab lõpuni viia sektoris vajalikud struktuursed muudatused. Oluline on edendada innovaatiliste ideede ja lahenduste elluviimist, mis hõlmab uute tehnoloogiate kasutuselevõttu ja alternatiivenergia kasutamise soodustamist eesmärgiga tõhustada tootmisprotsesse ja suurendada keskkonnasäästlikust ning energiatõhusust. Tööhõive kontekstis on eelkõige oluline olemasolevate töökohtade säilitamine.

Union priority	5 - Fostering marketing and processing
-----------------------	---

Specific objective	1 - Improvement of market organisation for fishery and aquaculture products			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
01 - Article 66 Production and marketing plans	5.1 - N° of producers organisations or associations of producers organisations supported for production and marketing plans	4.00	Number	✓
02 - Article 67 Storage aid	5.2 - N° of projects on marketing measures and storage aid	15.00	Number	
03 - Article 68 Marketing measures	5.2 - N° of projects on marketing measures and storage aid	10.00	Number	✓

Justification for the combination of the EMFF measures (supported by the ex-ante evaluation and the SWOT analysis)

Liigne sõltuvus idaturust võib võimalike tagasilöökide (majanduspoliitilised tõkked jm) tõttu tootjaorganisatsioonide tootmis- ja turustamiskavad segi paisata. Läbi tootmis- ja turustamiskavade tootjaorganisatsioonid planeerivad aastases baasis nii tootmise (püük), kui sellele järgnevate etappide tegevusi, mis aitab arvesse võtta nõudluse ja pakkumise vahekorda. Samuti nähakse tootmis- ja turustuskavades ette võimalused muude EMKF meetmete kasutamiseks, mis tekitab sünergia tootjaorganisatsioonide ja muude ahelas toimijate ja toimivate protsesside vahel. Võimalikud tagasilöögid, majanduspoliitilised tõkked võivad kaasa tuua hinnalanguse tootjatele. Ladumisabi on ainuke operatiivselt rakendatav kriisimeede turutõrgete kontekstis. Eesti kalatöötlemissektori eelised on püügipiirkondade ning turgude lähedus. Kättesaadavuse probleemi võimalikeks leevendajateks on koostöö parandamine jaekaubandusega (tarnekindluse küsimused), e-turundamine, aga ka parema logistika väljatöötamine.

Specific objective	2 - Encouragement of investment in the processing and marketing sectors			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework

Specific objective	2 - Encouragement of investment in the processing and marketing sectors			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
01 - Article 69 Processing of fisheries and aquaculture products	5.3 - N° of projects on processing	65.00	Number	✓

Justification for the combination of the EMFF measures (supported by the ex-ante evaluation and the SWOT analysis)

Vajalik suurendada ettevõtete tootearenduslikku ja tehnoloogilist võimekust koostöös teadusarendusasutustega. Eduka tootearenduse tulemusena saaksid võimalikuks nii parendatud tooted ja protsessid, aga ka uute turgude leidmine ning idaturust sõltuvuse vähendamine.

Üheks võimalikuks töötlemisüksuste ülevõimsuse ärakasutamiseks oleks töödelda seni veel kasutamata vee-elusressursse või vähe püütud liike. Võib kaaluda väheväärtuslike ja mittekaubanduslike kalaliikide (ümarmudil, kilu-räime väiksem fraktsioon jt) töötlemisvõimalusi, selleks on vaja teha tootearendust.

Energiatõhususe suurendamiseks tuleb kasutama hakata alternatiivenergiat. Selleks tuleb kaasata töötlemisetappidele parimate lahenduste väljatöötamise protsessi ka teadlasi, et muuta töötlemissektorit innovaativsemaks, keskkonnasäästlikumaks ning konkurentsivõimelisemaks olemasolevatel ning võimalikel uutel turgudel.

Artikkel 69.1.f tegevusi on plaanis ellu viia läbi finantsinstrumendi.

Union priority	6 - Fostering the implementation of the Integrated Maritime Policy
-----------------------	---

Specific objective	1 - Development and implementation of the Integrated Maritime Policy			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
01 - Article 80.1.a Integrating Maritime Surveillance	6.1 - N° of projects on integrating maritime surveillance	2.00	Number	✓
02 - Article 80.1.b	6.2 - N° projects on the	5.00	Number	✓

Specific objective	1 - Development and implementation of the Integrated Maritime Policy			
EMFF measure	Output indicator	Target value for 2023	Measurement unit	Include in the Performance Framework
Promotion of the protection of marine environment, and the sustainable use of marine and coastal resources	protection and improvement of knowledge on marine environment			
03 - Article 80.1.c Improving the knowledge on the state of the marine environment	6.2 - N° projects on the protection and improvement of knowledge on marine environment	2.00	Number	✓

Justification for the combination of the EMFF measures (supported by the ex-ante evaluation and the SWOT analysis)

Olemasolevaid seire- ja jälgimissüsteeme täiustades on võimalik luua integreeritud mereseirepilt (integreeritud mereseire infosüsteem), mis annab täieliku ülevaate ujuvvahendite liikumisest ja tegevusest merealadel.

Erinevate teadusasutuste poolt teostatavatest merekeskkonna uuringutest saadava informatsiooni integreerimine ja koostöö andmete kogumisel võimaldab süvendada teadmisi kalavarude seisundis toimuvate muutuste ja nende põhjuste kohta, s.h välja selgitada nt mereprügi ja meremüra seire mahu ja perioodilisuse vajadus (mereprügi, sh hüljatud, kaduma läinud kalapüügi vahendid ning meremüra geograafiline jaotumus, võimalik mõju ja mahud).

Mere keskkonna nõuded järgiva avalikkuse ja sektorishõivatute arendamiseks tuleb tõsta avalikkuse ja sektorishõivatute teadlikkust. Võimalikud vahendid selleks on koolitused/teavituskampaaniad samuti mere keskkonnaga seonduva teabe avalikkusele kättesaadavaks tegemine.

3.4 Description of the programme's complementarity with other ESI Funds

3.4.1 Complementarity and coordination arrangements with other ESI Funds and other relevant Union and national funding instruments of the EMFF

Vastastikune täiendavus ja koordineerimine teiste ESI fondidega ning muude asjakohaste liidu ja riikide rahastamisvahenditega

EMKF rakenduskava panustab väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete konkurentsivõime suurendamise temaatilisse eesmärki. Samasse temaatilisse eesmärki panustavad Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD). Läbi vastavate valdkondlike meetmete panustatakse teineteist täiendavalt ka Eesti 2020

eesmärkide, tootlikkuse ja ekspordi mahtude tõstmine, saavutamisesse. Lisaks tagastatavale abile on tootlike investeeringute puhul kavas rakendada ka rahastamisvahendit, mis aitab suurendada ettevõtete ligipääsu kapitalile. Ettevõttel on seega olemas kõik võimalused kaasaegse tootmisüksuse loomiseks. Olenevalt valdkonnast on võimalik leida sobivaim fond ja meede ning olenevalt investeeringu sisust on võimalik kasutada erinevaid toetusvorme, mis on kõik omavahel ka kombineeritavad.

Täiendades ERF-i, Ühtekuuluvusfondi (ÜF) ja EAFRD-i panustab EMKF rakenduskava vähese CO₂-heitega majandusele ülemineku toetamise temaatilisse eesmärki. Läbi erinevate meetmete aidatakse kaasa EK 2013. a riigipõhise soovitus nr 4 „Parandada energiatõhusust, eelkõige transpordi- ja eluasemesektoris, ning suurendada keskkonnastiimuleid seoses sõidukite ja jäätmetega“. Kliimamuutuse leevendamiseks ja kalalaevade energiatõhususe parandamiseks toetatakse varustusse või kalalaevadesse tehtavaid investeeringuid, mille eesmärk on vähendada saasteainete või kasvuhoonegaaside heiteid ja suurendada kalalaevade energiatõhusust. Lisaks on kavas toetada kalalaevade mootorite vahetust.

Vastavalt partnerlusleppe punktile 1.3.5 rahastatakse kliimamuutuste leevendamisega seotud meetmeid eelkõige Ühtekuuluvusfondi raames.

Samuti panustab rakenduskava keskkonnakaitse ja ressursitõhususe edendamise temaatilisse eesmärki. Samasse temaatilisse eesmärki panustavad Ühtekuuluvusfond (ÜF) ja EAFRD. Läänemere bioloogiline mitmekesisus on kirjeldatud Partnerluslepingu punktis 1.3.6. Bioloogilise mitmekesisuse säilitamist toetavad erinevad fondid (CF, EAFRD, EMKF), muuhulgas seoses eutrofeerumisega, saastatuse ennetamisega ja ohtlike ainete kasutamise vähendamisega. EMKF alt finantseeritakse ka neid tegevusi, millele on tähelepanu pööranud HELCOM. Näiteks on planeeritud toetada tegevusi, mis säilitavad ja kaitsevad kalaliike, taastavad koelmualasid, aitavad monitoorida kalavarusid ja parandada teadmisi merekeskkonnast. Kavandatud sekkumised panustavad Euroopa 2020 ja konkurentsivõime kava „Eesti 2020“ alusel jätkusuutliku kasvu saavutamisesse, samuti Eesti 2020 keskkonnasõbraliku majanduse ja energeetika väljakutse lahendamisesse.

Läbi kogukonna juhitud kohaliku arengu panustab EMKF rakenduskava ka tööhõive edendamise ja tööjõu liikuvuse toetamise temaatilisse eesmärki. Samasse eesmärki panustavad veel Euroopa Sotsiaalfond (ESF), ERF ja EAFRD. Investeeringud panustavad hõive eesmärgi kõrval ka Euroopa 2020 ja konkurentsivõime kava „Eesti 2020“ vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamise ning tootlikkuse kasvu eesmärkidesse. Arvestades üldisi demograafilisi arenguid on EMKF rakenduskava eesmärgiks rannapiirkondades olemasoleva töökohtade hulga säilitamine. Sellele aitavad kaasa majandustegevuse mitmekesistamise investeeringud ning kalapüügi ja vesiviljelustoodete töötlemine ja turustamine. Kogukonna juhitud kohaliku arengu meede täiendab maapiirkondade arengu seisukohalt nii ERF kui ka EAFRD raames kavandatud vastavaid meetmeid, eelkõige EAFRD Leader meede.

Kogukonna juhitud kohaliku arengut puudutav koordineerimine on kirjeldatud Partnerlusleppe peatükis 3.1.1. Kogukondlikult juhitud arengut toetatakse üksnes EAFRD ja EMKF raames ning mõlema fondi korraldavaks asutuseks on Põllumajandusministeerium. Samuti on rakendusüksus sama. Täiendavalt on Rahandusministeerium (ERDF, ESF ja ÜF korraldusasutus) ning teised asjakohased ministeeriumid kaasatud EMKF seirekomisjoni. Kohalike strateegiate koostamisel peavad tegevusgrupid arvestama ka muude nende

piirkonnale kohalduvate strateegiatega ning seda arvestatakse strateegiatega hindamisel ekspertide poolt.

Partnerlusleppe[1] ja struktuurifondide rakenduskava väljatöötamist koordineerib Rahandusministeerium, kaasates kõiki ministeeriume ja Riigikantseleid. Maaelu arengukava 2014-2020 ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (EMKF) rakenduskava koostamist koordineerib Põllumajandusministeerium, kaasates kõiki asjaomaseid ministeeriume ja Riigikantseleid. Koordinatsioon ja dubleerimise vältimine erinevate meetmete, instrumentide ning rakenduskavade vahel tagatakse eelkõige läbi planeerimise ning eelarvestamisega seotud erinevate riiklike protsesside ühildamise: eelarveliste otsuste tegemisel vaadatakse kõiki vahendeid (sh erinevaid EL toetusi) koos ning vajadusel harmoneeritakse nende kasutamist. Meetmete ja erinevate instrumentide omavahelist täiendavust jälgitakse ja suunatakse riigi eelarvestrateegia ja aastaste riigieelarve seaduste väljatöötamise ja elluviimise seire raames. Vabariigi Valitsusele esitatakse regulaarselt ülevaateid kõikide Euroopa Liidu toetuste kasutamise kohta.

Nii riigi eelarvestrateegia kui ka rakenduskavade koostamise aluseks on valdkondlikud arengukavad, mis määratlevad arengusuunad ning eelisarendatavad tegevusvaldkonnad erinevate sektorite lõikes. Planeerimisel on EL vahendite kasutamise eesmärgid seotud teiste üleriigiliste ja valdkondlike strateegiliste algatustega. Selleks on paralleelselt partnerlusleppe koostamisega uuendatud valdkondlikke arengukavasid ja riigi eelarvestrateegiat.

Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF), Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) ja Ühtekuuluvusfondi (ÜF) korraldusametuse ülesandeid täidab Rahandusministeerium. Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (EMKF) korraldusametuse ülesandeid täidab Põllumajandusministeerium. Fondide kasutamisel toimub asjakohaste ministeeriumide (rakendusametuste) ja rakendusüksuste vahel infovahetus kattuvuse vältimiseks ja sünergia tagamiseks. Asjakohased ministeeriumid on esindatud ka EMKF seirekomisjonis.

Koostöö erinevaid EL toetusi administreerivate ametkondade vahel jätkub meetmete väljatöötamisel ning elluviimisel – meetmete koostamise protsessi kaasatakse kõik seotud asutused ning olulisemad partnerid. Lisaks igapäevasele kaasamisele, infovahetusele ning koostööle toetab koordinatsiooni rakendamise faasis ka juba olemasolev elektrooniline õigusaktide kooskõlastamise süsteem, mis võimaldab juurdepääsu teiste ametkondade poolt ettevalmistatud õigusaktidele.

EAFRD, EMKF ja ühtekuuluvuspoliitika fondide vahel on tihedad seosed toetatavate tegevuste osas. Kui ühtekuuluvuspoliitika vahendid on suunatud mitmetele valdkondadele nagu näiteks vähese CO₂-heitega transpordi süsteemid sealhulgas sisevete ühendused ja meretransport ja teised transpordi liigid vähendamaks meresaastet, siis EAFRD on suunatud põllumajanduse näiteks, täiendavad tegevused integreeritud merenduspoliitikale nagu põllumajanduse-keskkonna ja kliimakoostused, rannikute korrastamine) ja EMKF kalandussektori arengu toetamisele. Samas kavandatakse kõigi fondide vahenditest tegevusi tööhõive suurendamiseks, ettevõtluse arengu soodustamiseks, elukeskkonna parandamiseks. Samuti toetavad ühtekuuluvuspoliitika vahendite kaasabil teostatavad tegevused olukorra paranemist maapiirkondades (sh rannapiirkondades) ning vastupidi.

Erinevate fondide vahelise sünergia tekitamisele projekti tasandil aitab kaasa kõikide fondide teavituskavade elluviimine, ning potentsiaalsete taotlejate informeerimine erinevate meetmete võimalustest. Kalanduse kohalike algatusrühmade tasemel on olemas laiem teadmine erinevate fondide osas, mida taotlejatele läbi projektiideede nõustamise on võimalik jagada.

Integreeritud merenduspoliitika rakendamine toimub Vabariigi Valitsuse kinnitatud valdkondade ülese arengukava „Eesti merenduspoliitika 2012-2020“ kaudu. Riiklik arengukava „Eesti merenduspoliitika 2012-2020“ koondab strateegilised eesmärgid ja nende saavutamiseks vajalikud tegevused merenduse arengu soodustamiseks. Poliitikadokumenti täiendab rakendusplaan, mis sisaldab tegevusi aastateks 2014–2016. Tegevused on kajastatud viie prioriteedina ja toetavad eelkõige merendusega seotud ettevõtluse arengut, parandades laevaliikluse ja teiste merega seotud tegevuste ohutust ning kaitstes mere- ja rannakeskkonda ning merega seotud kultuuripärandit. Rakendusplaan viiakse valdavalt ellu riigieelarvelistest ning struktuurifondide vahenditest. Näiteks Ühtekuuluvusfondi raames on kavas toetada madala süsinikusisaldusega transporti, sadamaid ning merereostustõrje alase võimekuse suurendamist. Samuti on EAFRD raames kavas rakendada merenduspoliitika eesmärke toetavaid meetmeid, näiteks põllumajanduskeskkonna toetus, rannaalade hooldamine. Natura 2000 aladega puudutavaid tegevuste rahastamisi on kirjeldatud Partnerlusleppe punktis 1.3.6. Näiteks, on kavas EAFRD raames maksta spetsiaalseid Natura 2000 alaseid toetusi.

[1] http://www.struktuurifondid.ee/public/PA_EE_20062014_ET.pdf

3.4.2 Main actions planned to achieve a reduction in administrative burden

Halduskoormuse vähendamiseks kavandatud peamised meetmed

Euroopa Kalandusfondi 2007-2013 rakenduskava vahehindamise käigus leiti, et kaaluda tuleks lihtsustatud kulumeetodite kasutusele võttu. Seoses suurema hulga meetmetega ja täiendavate nõuetega nähakse ette pigem administratiivse koormuse suurenemist. Kalanduse kohalikele algatusrühmadele lisandub suurel hulgal nõudeid. Plaanis on neid toetada läbi koolituste ja muude tugitegevuste.

Seal kus on otstarbekas, kasutatakse lihtsustatud kuludokumentide skeeme – kindlasummalisi makseid ja standardiseeritud ühikuhindu.

3.5 Information on the macro-regional or sea-basin strategies (where relevant)

EL Teave makropiirkondlike või mere vesikonna strateegiate kohta

Üks 2014-2020 ELi vahendite planeerimise strateegilisi aluseid oli 2012. aastal uuendatud EL Läänemere strateegia, kuivõrd ESI fondid on väga oluline Läänemere strateegia prioriteetide elluviimise rahastusallikas. ESI fondide panustamist Läänemere Strateegia eesmärkidesse on käsitletud Partnerlusleppe punktis 3.1.4 ning vastavates rakenduskavades.

Ka EMKF-I on oluline roll Läänemere Strateegias. Olulisel kohal on kogemuste vahetamine ja koostöö tihendamine omavalitsuste vahel ning arvukate regionaalse koostöö organisatsioonide töö parem koordineerimine. Näiteks EMKFi partnerlus meede pakub hea võimaluse oma koostöövõrgustikke ja suhtlemiskanaleid rikastada ning kogemusi vahetada nii siseriiklikul, kui ka rahvusvahelisel tasandil. Teadlaste ja kalurite partnerluse meede toetab seminaride ning pilootprojektide kaudu kogemuste ja parimate praktikate vahetamist, soodustab koostööd kohalike ning rahvusvaheliste kalandusvaldkonnaga seotud organisatsioonide ja teadlaste vahel. Oluline on koostöö ja hea tava vahetamine ökoloogiaalase hariduse ja kliimamuutuste valdkonnas.

Merestrategia raamdirektiivi 2020. aastaks seatud eesmärk on saavutada mere hea keskkonnaseisund. Mereruumi planeerimisega kaasnev ökoloogiline, majanduslik ja sotsiaalne kasu on praeguseks põhjalikult dokumenteeritud ning seda ei ole põhimõtteliselt vaidlustatud. Läänemere tasandil täielikult toimiva planeerimissüsteemi tagamiseks on tähtis, et kõikides rannikuriikides oleks kehtestatud riiklikud planeerimismeetmed ning et riigid teeksid koostööd olulisemates piiriülestes küsimustes. Kõikides rannikuriikides mereruumi planeerimise rakendamise eesmärgi täitmiseks 2020. aastaks tehtavas töös juhindutakse HELCOM–VASABi töörühma tegevuskavast. Vastasel korral ei oleks võimalik riikidevahelist koostööd piiriülestes küsimustes täies ulatuses ellu viia. Seepärast on tähtis, et riiklikud süsteemid oleksid kehtestatud ja et katsesüsteemid/-meetmed käivitatakse võimalikult kiiresti. Selle valdkonna edasistele algatustele luuakse raamistik mereruumi planeerimist ja rannikuala tervikmajandamist käsitleva Euroopa Komisjoni tulevase poliitikavahendiga, mille võtavad vastu Euroopa Ülemkogu ja Euroopa Parlament.

Sinine majanduskasv on pikaajaline strateegia, et toetada säästvat majanduskasvu mere- ja merendussektoris tervikuna. Sinise kasvu põhimõtetest lähtuvad rannapiirkondade meetmes tegevuste mitmekesistamine ja rannaturismi arendamine. Vesiviljelussektoris on vaja keskenduda olemasolevate tootmismahdade ärakasutamisele. Samuti panustab kaudselt sinise kasvu eesmärkidesse EMKFi innovatsiooni meede.

Lähtudes EL Läänemere Strateegia uuendatud tegevuskavast panustab EMKF 2014-2020 strateegia eesmärkide saavutamisse järgmiste meetmetega:

- „Kalasadamad, lossimiskohad ja varjualused“;
- „Kalapüügi keskkonnamõjude vähendamine“;
- „Energia efektiivsus ning kliimamuutuste leevendamine“ ele;
- „Kalandustoodete töötlemine“;
- „Tootlikud investeeringud vesiviljelusse“;
- „Kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegiate rakendamine“;
- „Koostöö“;
- „Turustamise meetmed“;
- „Teadlaste ja kalurite partnerlus“;

„Innovatsioon“;

„Innovatsioon“;

„Inimkapitali ja võrgustike edendamine“.

EL Läänemere Strateegia eesmärgid on seotud EMKFi meetmetega läbivalt. Eraldi eelarvet EL Läänemere Strateegiale ettenähtud ei ole. EMKFi panust eesmärkidesse saab hinnata läbi panustavate EMKFi meetmete rahalise panuse hindamise.

4. REQUIREMENTS CONCERNING SPECIFIC EMFF MEASURES

4.1 Description of the specific needs of natura 2000 areas and the contribution of the programme to the establishment of a coherent network of fish stock recovery areas as laid out in Article 8 of the CFP Regulation

Kooskõlas Partnerluslepinguga rakendatakse Natura 2000 tegevuskava (PAF) meetmeid Ühtekuuluvusfondi ja EAFRD raames. Eesti ei planeeri rakendada Natura 2000 spetsiifilisi meetmeid läbi EMKF-i.

Kuigi EMKF ei ole planeeritud rakendada spetsiifilisi meetmeid Natura 2000 alade jaoks, panustavad osad EMKF raames planeeritavad tegevused kaudselt Natura 2000 tegevuskava eesmärkidesse – koolitused, kunstkoelmualade loomine, veetalade taastamine, jne.

Samuti on EMKF raames planeeritud jätkata hülgekindlate püügivahendite väljaarendamise toetamist ja vahendite, mis kaitsevad püüki kasutuselevõtu toetamist.

Muid tegevusi toetatakse teistest struktuuri- ja investermisfondidest (ÜF, ERF, EAFRD) ja muudest finantsinstrumentidest (LIFE, ETK, jne) või riigieelarvest. Näiteks Eesti Maaelu arengukava 2014-2020 näeb ette spetsiifiliste meetmete rakendamise Natura 2000 alade säilitamiseks. Natura 2000 alade säilitamine ja taastamine on samuti üks prioriteet Ühtekuuluvuspoliitika rakenduskavas.

Tegevused, mida planeeritakse muudest struktuuri- ja investermisfondidest on kirjeldatud Partnerluslepingus ja asjakohases rakenduskavas – Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava (<http://www.struktuurifondid.ee/rakenduskava/>), Eesti Maaelu arengukava 2014-2020 <http://www.agri.ee/sites/default/files/content/arengukavad/mak-2014/mak-2014-v14-2015-01-27.odt>

4.2 Description of the action plan for the development, competitiveness and sustainability of small-scale coastal fishing

Väikesemahulise rannapüügi arengu, konkurentsivõime ja jätkusuutlikkuse tegevuskava kirjeldus (määruse (EL) nr 508/2014 artikli 18 lõigu 1 punkt i)

Väikesemahulise rannapüügi arendamisel on peamiseks tegevuseks kogukonna juhitud kohaliku arengu rakendamine, millega tehti algust eelmisel perioodil. Välja on kujunenud kaheksa kalanduspiirkonda vastavalt piirkondlikele eripäradele ja püügipiirkondadele, kus tegutseb kohalik kalanduse kohalik algatusrühm. Kalanduse kohaliku algatusrühma on koondunud vähemalt 20% piirkonna väikesemahulise rannapüügi kalandussektorist. Iga kalanduspiirkond viib ellu kohaliku arengustrateegiat vastavalt piirkonna vajadustele ning kooskõlas Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi määrusega nr 508/2014 artiklile 63. Peamised planeeritavad tegevused väikesemahulise rannapüügi sektori arendamisel läbi kogukonna juhitud kohaliku arengu on:

- otse- ja ühisturustamise soodustamine;
- saagile lisandväärtuse andmine, kala väiketöötlemine;
- lossimiskohtade parendamine konkurentsivõime, töötingimuste ja kvaliteedi tõstmiseks;

- kalurite teadlikkuse tõstmine;
- koelmuualade taastamine eesmärgiga parandada ja suurendada kalavarusid;
- tegevuste mitmekesistamine;
- koostöö edendamine.

Lisaks kogukonna juhitud kohaliku arengu rakendamisele on kavas väikesemahulise rannapüügi arendamiseks ja konkurentsivõime tõstmiseks rakendada meetmeid vastavalt EL määruse 508/2014 artiklitele 28, 38, 40, 44, 41, 68.

4.3 Description of the method for the calculation of simplified costs in accordance with Article 67(1)(b) to (d) of CPR Regulation

Määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 67 lõike 1 punktidele b-d vastava lihtsustatud kulude arvutamise meetodika kirjeldus

Tegelike kulude arvestamise kõrval on meetmete rakendamisel võimalik kasutada lihtsustatud kulumeetodeid. Nendeks on ühikuhinna, kindlasummalised maksed ja ühtsed määrad.

Nende meetodite määratlemiseks on viis võimalust:

- 1) Tõendatud empiirilistel andmetel või toetuse saaja raamatupidamise praktikatele tuginev meetod;
- 2) Teiste EL poliitikate puhul sarnastele toetuse saajatele ja projektidele rakendatavad lihtsustatud kulud;
- 3) Riiklike skeemide puhul sarnastele toetuse saajatele ja projektidele rakendatavad lihtsustatud kulud;
- 4) EL tasandil fikseeritud lihtsustatud kulud;
- 5) Fondipõhistes määrustes fikseeritud meetodid.

Eelkõige planeeritakse rakendada juba olemasolevaid meetodeid lihtsustatud kulude arvutamiseks.

Lihtsustatud kulude meetodi kasutuselevõtmiseks viiakse läbi eelhindamine kasutades erapooletut, õiglast ja kontrollitavat meetodit.

Peamised meetodilised lähenemised põhinevad ühel või mitmel järgmisel meetodil:

- 1) varasemate andmete analüüs – see meetod põhineb nendel tegevuste andmetel, mida on toetatud eelmistel programm perioodidel kasutades korraldusasutuse sisemisi andmebaase. Seda meetodit saab kasutada juhtudel, kui sarnaseid meetmeid on varasemalt rakendatud;

2) võrdlev analüüs – see meetod tugineb korraldusasutusest väljaspool olevatel andmebaasidel: riiklikud institutsioonid, avalikud kontorid, kes pakuvad tööturu teenuseid, muud avalikud administratsioonid või eraorganisatsioonid, jne;

3) turu-uuringud või spetsiaalsed uuringud teenuste maksumuse väljaselgitamiseks – see meetod põhineb spetsiaalsel uuringul, et välja selgitada ühiku maksumust, kindlasummalist makset, jms. Hindamist saab läbi viia üksikisiku tasandil tuginedes kasusaaja raamatupidamisandmetele.

Lisaks eelhindamisele on võimalik kasutada juba olemasolevaid EL tasandil tunnustatud määrasid (sarnaste kasusaajate ja tegevuste puhul), olemasolevaid riiklikke määraid ja määrasid ja meetodeid, mis on välja toodud Ühissätete määruses ja teistes fondi määrustes. Lisaks õigusaktides sätestatule lähtutakse Euroopa Komisjoni poolt koostatud juhendist - http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/simpl_cost_en.pdf

4.4 Description of the method for the calculation of additional costs or income foregone in accordance with Article 97

Määruse (EL) nr 508/2014 artikli 96 vastava lisakulude ning saamata jäänud tulu arvutamise meetodi kirjeldus

Ei kohaldu.

4.5 Description of the method for the calculation of compensation according to relevant criteria identified for each of the activities deployed under Article 38(1), 53, 54, 55 and 70

Kirjeldus hüvitise arvutamise meetodist, mis on kooskõlas asjakohaste, mis on määruse (EL) nr 508/2014 artiklite 40 lõike 1, 53, 54, 55 ja 67 kohaselt algatatud tegevuste kohta kindlaks tehtud

Ei kohaldu.

4.6 As regards the measures for the permanent cessation of fishing activities under Article 33, such description shall include the targets and measures to be taken for the reduction of the fishing capacity in accordance with Article 22 of the CFP Regulation. A description of the method for the calculation of the premium to be granted under Articles 33 and 34 shall also be included

Ei kohaldu.

4.7 Mutual funds for adverse climatic events and environment incidents

4.7. ÜHISFONDID EBASOODSATE ILMASTIKUTINGIMUSTE JA KESKKONNAJUHTUMITE JAOKS (EMKF MÄÄRUSE ARTIKKEL 35)

Ei kohaldu.

4.8 Description on the use of technical assistance

4.8.1 Technical assistance at the initiative of the MS

Tehniline abi liikmesriigi algatusel

Tehnilist abi kasutatakse administratsiooni ülesehitamiseks ja tugevdamiseks Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava efektiivseks siseriiklikuks rakendamiseks. Tehnilist abi kasutatakse muuhulgas rakenduskava juhtimise ja rakendamise parendamiseks, rakendamisega seotud uuringute ja auditite läbi viimiseks, administratiivse tegevusvõimekuse arendamiseks ja tõstmiseks, rakendamisega seotud teavitamiseks ja avalikustamiseks. Tehnilise abi sihtgrupiks on auditeerimisasutus, sertifitseerimisasutus, korraldusasutus ja vahendusasutus.

4.8.2 Establishment of national networks

Ei kohaldu.

Elukestvat õpet, teadmiste levitamist ja võrgustumist toetatakse artiklite 28 ja 50 raames.

5. SPECIFIC INFORMATION ON INTEGRATED TERRITORIAL DEVELOPMENT

5.1 Information on the implementation of CLLD

5.1.1 A description of the strategy for CLLD

Ranna- ja sisevete kalanduse ja kalandusega seotud piirkondade majandusliku jätkusuutlikkuse arendamise ja Ühise kalanduspoliitika eesmärkide elluviimiseks viiakse osa kavandatavaid tegevusi ellu alt-üles põhimõttel läbi kogukonna juhitud kohaliku arengu rakendamise. Ranna- ja sisevete kalandusega hõlmatud piirkonnad on valdavalt maapiirkonnad, sh ääremaad, mida iseloomustab töökohtade vähesus ja rahvastiku väljaränne. Alt-üles lähenemise eesmärk kalanduspiirkondade arendamisel on kohaliku kalurkonna, kalandusega seotud ettevõtjate jt piirkonna ettevõtjate/organisatsioonide kaasamine otsustusprotsessi ja kalanduspiirkondade tasakaalustatud territoriaalsele arengule kaasaaitamine, samuti kohaliku teadmusbaasi kasutamine kalanduspiirkondade jaoks maksimaalsete tulemuste saavutamiseks. Kohalik kogukond teab oma piirkonna vajadusi kõige paremini: perioodil 2007-2013 loodud kalanduse kohalikel algatusrühmadel on kogemused ja teadmusbaas ranna- ja sisevete kalanduspiirkondade arendamisest ning ülevaade kalanduspiirkonna vajadustest. Kalandusega seotud piirkonnad on väga erinevad (rand- ja siseveed, püügikorraldus, erinevad kultuurid ja traditsioonid) ja sellest ka vajadused: kogukonna juhitud kohaliku arengu lähenemise meetod ja selle rakendamine annab parimaid tulemusi piirkondlike eripärade ja nende vajadustega arvestamisel ja Ühise kalanduspoliitika eesmärkide elluviimisel. LEADER-tegevusgruppide ja kalanduspiirkondade tegevusgruppide arengustrateegiate koostamisel võetakse üksteise arengudokumentide (kavandatavat) sisu vastastikku arvesse. Piirkonniti tehakse ka praktilist koostööd arengustrateegiate elluviimisel.

Kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegia kirjeldus (määruse (EL) nr 508/2014 artikkel 60)

Kalandus on oluline elu- ja tegevusala rannikualadel, sisevetel ja neid teenindavates piirkondades, mis on kujunenud eelkõige tänu soodsatele looduslikele tingimustele. Eestil on pikk rannajoon (3794 km) ja siseveekogude rohkus, kalavaru olemasolu, püügipiirkondadele lähedased lossimiskohad. Säilinud on traditsioonid ja piirkondlik teadmusbaas. Kalandusega seotud piirkonnad on väga erinevad (rand- ja siseveed, püügikorraldus, erinevad kultuurid ja traditsioonid). Kalanduspiirkondi iseloomustab rikkalik loodus- ja kultuuripärand, säilinud traditsioonilised kalapüügioskused ja kohalik teadmine paikkonna vajadustest ja võimalustest. Samal ajal on probleemiks rahvastiku väljaränne, kõrge töötuse tase ja kalapüügi hooajalisusest tingitud ebastabiilsed sisetulekud. Aktiivsem ja tootlikum majandustegevus koondub suurematesse linnapiirkondadesse, kus on ettevõtluse arenguks inimeste, institutsioonide ja kompetentside kriitiline mass. See põhjustab piirkondades ka madala investeerimissuutlikkuse.[1]

Rannapiirkondades on kolmanda haridustasemega hõivatute osakaal ligi poolteist korda väiksem Eesti keskmisest.[2] Ranna- ja sisevete püügis hõivatud kaluritest on ligikaudu pooled põhi- ja üldkeskharidusega, kellel puudub erialane kutseharidus.[3] Elukestvas õppes osalemise määr on Eestis pidevalt kasvav ja see annab tunnistust täiskasvanute enesetäiendamise jätkuvalt tõusvast trendist (EL 2020- 15%, Eesti 2011- 12%). Kõige vähem osalevad elukestvas õppes madalama haridustasemega, vanemaealised ja muust rahvusest inimesed, samuti osalevad elukestvas õppes vähemaktiivsemalt mehed.[4]

Eesti rannakalandusega seotud piirkonnad võib jagada kaheks: mereäärsed (Liivi laht, Väinameri ja Soome laht) ja siseveekogude äärsed (Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järv ning Võrtsjärv) piirkonnad. Püüki reguleeritakse püügivahendite arvu ja osaliselt nn blokk-kvoodi (lubatud saak) abil. Püügivõimalused jaotatakse kutseliste kalurite vahel ajaloolise püügiõiguse alusel püügivahendite piirarvudena. Blokk-kvoodi raames toimub püük Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel ja rannapüük tursa, räime ja lõhi osas. Püügikorralduste aluseks on teadlaste soovitusel püügivahendite arvu ja lubatud saakide kohta. Rannapüük merel toimub 12 meremiili ulatuses või kuni 20 m samasügavusjooneni.

Majanduslikult tähtsamad liigid, mida püütakse, on räim, ahven, koha, meritint, lest, tuulehaug, särg, hõbekoger ja vimb, ning olulisemad püügivahendid on mõrrad ja võrgud. Peale kalapüügi omab kutselises rannakalanduses olulist osa ka agariku varumine. Sisevete peamised püütavad liigid on ahven, koha, latikas, haug, jõesilm, luts, särg ja angerjas. Püügivahendid on mõrrad, võrgud, seisev- ja põhjanoodad. Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järve püügikorraldus ja –mahud lepitakse igal aastal kokku Vene Föderatsiooniga ja kehtestatakse Vabariigi Valitsuse määrusega.

Rannasadamaid oli 2012. aastal 136, sisevete sadamaid 36. Kala lossiti ranna- ja sisevete ääres 477 lossimiskohas[5]. Sadamate ja lossimiskohtade tehnilised tingimised vajavad parendamist, samuti ohutuse - ja töötingimised. Amortiseerunud on kaid ja tehnilised seadmed kala lossimiseks ja esmatöötlemiseks. Hooned, kus kala säilitada või hoida püügivarustust, on lagunened või puuduvad üldse. Palju on sadamaid, kus puuduvad elektri- ja veevarustussüsteemid. Euroopa Kalandusfondi toel alustati 2010. aastal kalasadamate uuendamist, mille tulemusena on 2015. aasta lõpuks planeeritud uuendada 60 kalasadamat ja lossimiskohta. Kohalikud kalanduse tegevusgrupid valisid oma strateegiates välja piirkonnale kõige olulisemad kalasadamad ja lossimiskohad (lisatud kaart). 2012.a lõpus oli Euroopa Kalandusfondi investeeringuid tehtud 41 kalasadamasse ja lossimiskohta, mille tulemusena on sadamate olukord hakanud paranema.

Kalalaevad on jaotatud alajaotustesse ehk segmentidesse. Laevad kantakse segmenti nende üldpikkuse ja püügipiirkonna järgi. Ühte segmenti kantakse laevad, mille üldpikkus jääb samasse vahemikku, kasutavad kalapüügil samasuguseid või sama tüüpi püügivahendeid või püüavad samas püügipiirkonnas. Rannapüügis kasutati 2013.a lõpu seisuga kokku 1402 alla 12 m pikkuseid laevu, mis kuuluvad segmenti 4S2. Sisevete laevu oli kokku 469, mis kuuluvad segmenti 4S4. Laevade keskmine vanus mõlemas segmentis on 20 aastat. Enamikul kutselistest kaluritest on kalapüük kujunenud täiendavaks sissetulekuallikaks muu teenistuse kõrval seoses lühikese püügihooajaga (väikesemahuline rannapüük).

Omalaadse tegevusena Euroopas teostatakse Eestis talvist jääalust püüki. Talvine püük võimaldab sisevete ja rannakaluritel sõltuvalt jääoludest pikendada 4-5 kuulist püügihooaega kuni paari kuu võrra.

Ranna- ja sisevete kalanduse arendamise peamine eesmärk on sektori restruktureerimine, millega tehti algust eelmisel perioodil. Restruktureerimise eesmärk ranna- ja sisevete kalanduses on korrastatud ja toimiv terviklik tarneahel, mis võimaldab kaluritel suurendada kalapüügist saadavat sissetulekut ning leida alternatiivseid tegevusi kalapüügi kõrval, mis aitaks toime tulla püügihooajavälisel ajal. Tarneahela esimesele poolele, milleks on kala toomine kvaliteetselt randa ehk sadamate ja lossimiskohtade uuendamine ja säilitamistingimuste loomine, on pööratud tähelepanu perioodil 2007-2013. Algust on tehtud

väiketöötlemise ja lisandväärtuse andmisega kalale ning ühisturustamise soodustamisega, et aastaks 2020 oleks tarneahel korrastatud ja seeläbi tagatud kaluritele piisav sissetulek ja töökohad kohapeal, mis aitavad kaasa kestliku rannakalanduse kogukonna säilimisele. Hetkel on struktuursete muudatustega jõutud poole peale, mistõttu on oluline nende tegevuste jätkamine ja perioodil 2007-2013 alustatu lõpule viimine perioodil 2014-2020.

Kalanduspiirkondadele on prioriteetsed eelkõige töötlemise, turustamise, mitmekesistamise ja innovatsiooni arendamine ja toetamine ning keskkonnaseisundi parendamine.

Kalanduspiirkondade algatusrühmad on kohalikul tasandil lüliks sinise majanduskasvu arendamisel piirkonnas. See tagab jätkusuutliku arengu tulevikus ja aitab lõpuni viia sektoris vajalikud struktuursed muudatused. Üheks prioriteediks on innovaatilise kalatöötlemise toetamine, mis hõlmab uute tehnoloogiate kasutuselevõttu ja alternatiivenergia kasutamise soodustamist, eesmärgiga tõhustada tootmisprotsesse ja suurendada keskkonnasäästlikust ning energiatõhusust. Oluline on edasi arendada otse- ja ühisturustamisvõimalusi, suurendada ja mitmekesistada turundustegevusi, sh leida turg nišitoodetele ja vähemväärtuslikele ning -tuntud liikidele.

Kalandusvaldkonnas sõltub sotsiaalmajanduslik heaolu otseselt püügihooajast ja kalavarudest. Olemasolevatest varudest ei piisa, et tagada küllaldane teenistus kõigile kalanduspiirkonnas hõivatud inimestele. Selletõttu on oluline soodustada sissetulekute suurendamist ja olemasolevate töökohtade säilitamist piirkonnas. Oluline on piirkonna elanike kaasamine kalanduse ja merendusega seotud tegevustesse, mida saab edendada läbi kalandusega seotud kultuuripärandi säilitamise. Antud tegevused loovad võimalusi suurendada kalapüügist saadavat tulu, luua uusi, täiendavaid ja kõrvaltegevusi püügihooaja ja -välisel perioodil, mis tõstavad sotsiaalset heaolu ja elukvaliteeti piirkonnas.

Erieesmärk. EL nr 508/2014 art 6 (4)

Tegevused:

1. Kohalikul juhitud kogukonna arengu strateegia rakendamine. Toetust võib anda järgmiste eesmärkide elluviimiseks (EL nr 508/2014 art 63) :

- Lisandväärtuse andmine, töökohtade loomine (sh säilitamine) ja innovatsiooni edendamine kogu kalanduse tarneahela etappides ja vesiviljeluse toodetes;
- Mitmekesistamise toetamine, elukestev õpe ja töökohtade loomine kalanduspiirkonnas;
- Keskkonnaressursside säästva kasutamise suurendamine ja kapitaliseerimine kalanduspiirkonnas, sh tegevused kliimamuutuste leevendamiseks;
- Sotsiaalse heaolu ja kalandusega ning merendusega seotud kultuuripärandi edendamine kalanduspiirkonnas;
- Kalandusega seotud kogukondade rolli tugevdamine kohalikus arengus.

2. Koostöö (EL nr 508/2014 art 64). Toetust antakse kalanduse tegevusgrupile koostööprojekti elluviimiseks. Samuti koostööprojekti ettevalmistamiseks, juhul kui

tõendatakse projekti elluviimine. Koostööprojektid võivad olla riigisisised või rahvusvahelised (Eesti ja ühe või mitme ELi riigi või muu riigi vahelised). Tegevusgrupi koostööpartner võib olla kohalik avalik-erasektori ühing, mis rakendab kohalikult juhitud kogukonna põhist strateegiat Liidu sees või väljaspool Liitu.

Potentsiaalsed koostöövaldkonnad kajastatakse kohalikus arengustrateegias. Koostööprojektide taotlused esitatakse vahendusametusele, kes teeb toetuse taotluse rahuldamise või mitterahuldamise otsuse. Koostööprojektide vastuvõtt toimub jooksvalt. Koostööprojektide toetuse rahuldamise või mitterahuldamise otsus tehakse hiljemalt neli kuud pärast projekti esitamist. Korraldusametust teavitab Euroopa Komisjoni heakskiidetud rahvusvahelistest koostööprojektidest.

3. Tegevusgrupi jooksevkulud ja elavdamine (EL nr 508/2014 Art 62 1d). Toetust antakse tegevusgrupi jooksevkulude katmiseks ja kohaliku arengustrateegia elavdamiseks. Jooksevkulud hõlmavad näiteks järgmiseid kulusid: tegevuskulud, personalikulud, tegevusgrupi töötajate ja juhatuse liikmete koolituskulud, avalike suhetega seotud kulud, finantskulud, seire ja hindamisega seotud kulud.

Strateegia elavdamise kulud hõlmavad näiteks teavitusega seotud kulusid eesmärgiga soodustada sidusrühmade teabevahetust, edendada strateegia elluviimist ning toetada potentsiaalseid toetuse saajaid tegevuste väljatöötamisel ja taotluste koostamisel.

Strateegia elavdamise kulud ning kohaliku tegevusgrupi jooksevkulud kokku võivad moodustada kuni 25% piirkonnale väljamakstud toetusest.

[1] Eesti regionaalarengu strateegia 2020, Siseministerium 2013, Tallinn

[2] Eesti Inimvara Raport (IVAR): võtmeprobleemid ja lahendused

[3] Tööjõu kompetentside ja oskuste taseme ning tööturu vajaduste väljaselgitamine kalandussektoris, 2012, Eesti Uuringukeskus OÜ

[4] Eesti järgneva kümne aasta arenguvajadused, 2012

[5] Põllumajandusministeriumi andmed

[6] Eesti rannakalanduse arengusuunad 2010

5.1.2 A list of criteria applied for selecting the fisheries areas

Kalanduspiirkondade valikukriteeriumite loetelu (määruse (EL) nr 508/2014 artikli 18 lõike 1 punkt g)

- Eesti kalandusega seotud piirkonnad on rannapiirkonnad, saared, Peipsi-, Pihkva ja Lämmijärve ning Võrtsjärve piirkond, kus tegutsevad kutselised ranna- ja sisevetekalurid jt kalandusega seotud isikud.
- Piirkonnad jagunevad vastavalt piirkondlikele vajadustele ja eripäradele tagades ühe piirkonna sees ühtse geograafilise, majandusliku ja sotsiaalse ühtsuse ja piisava inim-, finants- ja majandusressursi olemasolu elujõulise kohaliku arengu strateegia elluviimiseks.
- Kalanduspiirkondade elanike arv on vahemikus 10 000-150 000 elanikku, va Hiiumaa, kus elanike arv oli 2012.a seisuga 9984 inimest[1]. Arvestades paikkonna eripära ja saarelisust võib Hiiumaa moodustada iseseisva kalanduspiirkonna (EL nr 1303/2013 art 33 lg 6).

[1] Statistikaamet, <http://www.stat.ee>

5.1.3 A list of selection criteria for local development strategies

Kohaliku arengustrateegiade valiku kriteeriumide loetelu (määruse (EL) nr 508/2014 artikli 18 lõike 1 punkt h)

Kohalik arengustrateegia peab sisaldama vähemalt järgmisi elemente:

- strateegiaga hõlmatud piirkonna ja rahvastiku piiritlemine;
- piirkonna arenguvajaduste ja -potentsiaali analüüs, sealhulgas tugevuste, nõrkuste, võimaluste ning ohtude analüüs;
- strateegia ja selle eesmärkide kirjeldus, sidusus piirkonnas tuvastatud vajaduste ja võimalustega ning vastava ühenduse prioriteediga;
- strateegia integreeritud ja uuendusliku olemuse kirjeldus ning eesmärkide pingerida, sh mõõdetavad eesmärgid väljundite või tulemuste osas;
- kogukonna strateegia arendamise kaasamise protsessi kirjeldus;
- tegevuskava, milles näidatakse, kuidas meetmed aitavad eesmarke ellu viia;
- strateegia juhtimise ja seire korra kirjeldus, milles näidatakse strateegiat rakendava kohaliku algatusrühma suutlikkust;
- hindamiskorra kirjeldus;
- strateegia rahastamiskava.

Kohaliku arengustrateegia hindamiseks moodustatakse hindamiskomisjon. Strateegia hindamine toimub hindamiskriteeriumide alusel. Hindamiskomisjon koosneb korraldusasutuse, vahendusasutuse ja muude asjaomaste asutuste ning organisatsioonide esindajatest ja ekspertidest. Kohalik arengustrateegia kiidetakse heaks korraldusasutuse otsusena, milles muuhulgas sätestatakse ära strateegia elluviimise eelarve ja asjaomased juhtimis- ja kontrolliülesanded seoses kohaliku arengu strateegiaga. Tegevusgrupid alustavad strateegia (sh strateegia muudatuste) elluviimist peale heakskiitva otsuse saamist. Kohalike arengustrateegiade kinnitamine viiakse lõpule hiljemalt kahe aasta jooksul alates partnerluslepingu heakskiitmise kuupäevast. Vajadusel pikendatakse perioodi kuni 31.12.2017.a (EL nr 1303/2013 art 33 lg 4).

Vähendamaks kohalike algatusrühmade administratiivset koormust ja kuna rahvusvaheliste koostööprojektide koordineeritud menetlemine eeldab väga head koostööd erinevate liikmesriikide pädevate asutuste vahel, rakendatakse koostöö meetet tsentraalselt. Projektide hindamine toimub lävendipõhiselt. Valikukriteeriumid sätestatakse siseriiklikes õigusaktides. Nende kehtestamisel arvestatakse eelkõige projekti kooskõla Partnerlusleppega, Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskavaga ja kohaliku arengustrateegiaga. Samuti piirkonna kasusaajate hulka, uuenduslikkust, asjakohasust.

Valikukriteeriumide koostamisel ja rakendamisel kohaldatakse kriteeriume, mis tagavad selle, et projektid aitavad kaasa prioriteetse suuna eesmärkide täitmisele ja tulemuste saavutamisele ning on mittediskrimineerivad ja läbipaistvad.

Üldised põhimõtted, mida täpsemate valikukriteeriumide määratlemisel kohaldatakse:

1. Projekti mõju meetme eesmärkide saavutamisele. Kriteeriumi raames hinnatakse:
  - projekti panust meetme eesmärkidesse, sh projekti tulemuste eeldatavat ulatust ning vajadusel tulemuste kestlikkust pärast projekti lõppu;
  - projekti panust meetme väljundnäitaja(te) saavutamisse.
2. Projekti põhjendatus. Kriteeriumi raames hinnatakse, kas:
  - projekti eesmärgipüstitus on põhjendatud – on olemas probleem, kitsaskoht või kasutamata arenguvõimalus;
  - projekti sekkumisloogika on arusaadav ja mõjus – projektis ettenähtud tegevused võimaldavad saavutada planeeritud väljundid ja tulemused. Nende sidusus eesmärkidega ning mõjus on arusaadavad;
  - tegevuste ajakava on realistlik, arvestades muuhulgas tegevuste omavahelisi seoseid.
3. Projekti kuluefektiivsus. Kriteeriumi puhul hinnatakse, kas:
  - ettenähtud tegevused/lahendused on piisavalt kuluefektiivne viis planeeritud väljundite/tulemuste saavutamiseks;
  - planeeritud eelarve on realistlik ja mõistlik - on selge, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve kokku pandud ning planeeritud kulud on vajalikud ja mõistlikud.
4. Toetuse taotleja/saaja (ja partnerite) suutlikkus projekti ellu viia - antud kriteerium võib olla nii vastavuskriteerium kui ka valikukriteerium, mille rakendamisel kontrollitakse, kas toetuse taotlejal/saajal (ja partneritel kokku) on kvalifikatsioon, kogemus, õiguslik, organisatsioonilised või tehnilised eeldused projekti elluviimiseks kavandatud viisil.
5. Projekti mõju läbivatele teemadele (regionaalsele arengule, keskkonnahoiule, kodanikuühiskonna arengule, võrdsete võimaluste tagamisele, ühtsele riigivalitsemisele või infoühiskonna edendamisele).

5.1.4 A clear description of the respective roles of the FLAGs, the managing authority or designated body for all implementation tasks relating to the strategy

Kalanduse kohalike algatusrühmade, korraldusasutuste või määratud asutuste vastavate rollide täpne kirjeldus kõikide strateegiaga seotud rakendamisülesannete osas (määruse (EL) nr 508/2014 artikli 18 lõike 1 punkt m (ii))

Algatusrühma ülesanded hõlmavad järgmist:

- kohaliku arengustrateegia ettepaneku esitamine, mis põhineb määruse (EL) nr 508/2014 artikli 60 elementidel, vastutamine selle elluviimise eest;
- strateegia põhifookuse ja piirkonna sotsiaal-majandusliku koosseisu kajastamine läbi tegevusgrupi liikmete tasakaalustatud esindatuse. Kooskõlas EL määruse nr 1303/2013 art 32 lg 2(b) kuuluvad kohaliku algatusrühma avaliku ja erasektori kohalike sotsiaal-majanduslike huvide esindajad ning otsustamistasandil ei esinda riiklikke eeskirjade alusel määratletud riigiasutused ega ükski huvirühm (füüsilisest isikust ettevõtjad, mittetulundusorganisatsioonid, ettevõtted, kohalikud omavalitsused) üle 49% hääleõigusest;
- piirkonna kalandussektori märkimisväärse esindatuse tagamine algatusrühma liikmeskonnas;
- kohalike osalejate suutlikkuse suurendamine tegevuste väljatöötamisel ja rakendamisel, sealhulgas nende projektijuhtimise suutlikkuse edendamine;
- mittediskrimineeriva ja läbipaistva valikumenetluse ning projektide objektiivsete valikukriteeriumide koostamine, millega välditakse huvide konflikte ning tagatakse, et valikuotsuste tegemisel tuleb vähemalt 50 % häälest partneritelt, kes ei ole riigiasutused ja võimaldatakse kasutada kirjalikku valikuprotseduuri;
- projektide valikul kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegiaga sidususe tagamine, seades projektid prioriteetideks vastavalt nende panusele strateegia eesmärkide ja sihtide täitmisel;
- projektikonkursside esitamise korra ettevalmistamine ja avaldamine, sealhulgas valikukriteeriumide määratlemine;
- toetusetaotluste vastuvõtmine ja hindamine;
- projektide valimine ja toetuse summa kindlaksmääramine ning projektide paremusjärjestuse suunamine otsuse tegemiseks vastutavale asutusele;
- kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegia rakendamise ja toetust saanud projektide seire ning kõnealuse strateegiaga seotud eriomane hindamistegevus.

Juhtimis- ja kontrollisüsteemi rakendamisel lähtutakse määruse (EL) nr 1303/2013 artiklite 72, 73 ja 74 üldpõhimõtetest ja kohustustest. Korraldusasutuse ülesanne on juhtida rakenduskava vastavalt usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttele. Kooskõlas määruse (EL) nr 1303/2013 artikliga 125, määruse (EL) nr 508/2014 artikliga 97 sätestatakse täpsed juhtimise ja kontrolliga seotud ülesanded siseriiklikus õigusraamistikus vastavalt CLLD rakendamise spetsiifikale. Osa korraldusasutuse ülesannetest delegeeritakse vahendusasutusele. Kohalike algatusrühmade esindatud on kaasatud seirekomisjoni töösse, eduaruannetesse.

Vahendite eesmärgipärase ja eduka rakendamise eelduseks on hästi toimivaks kujundatud struktuurid ja protsessid, mida aitavad luua selge ja üheselt arusaadav õigusraamistik, vahendite kasutuse korraldamise süsteemi (sh elektrooniliste andmevahetussüsteemide) ülevaatamine ja kohandamine vastavalt vajadustele, kaasamine poliitikakujundamisesse ning tegevused, mis aitavad tagada andmete usaldusväärsuse ja läbipaistvuse. Rakendussüsteemi loomisel on lähtutud põhimõttest, et üldine juhtimis- ja kontrollisüsteemi korraldus jääb sarnaseks perioodile 2007–2013. Senise kogemuse põhjal on vahendite kasutamise progress

olnud hea, mis näitab rakendussüsteemi üldist sobilikkust. Läänemaa Rannakalanduse Seltsi tegevust auditeeriti perioodil 2009-2013 8 korral, ühing läbis kõik auditeerimised oluliste märkusteta. Oluline on efektiivne koordinatsioon vahendite administreerimisega seotud asutuste vahel nii toetuse planeerimisel, rakendamisel, seires kui ka hindamisel. Euroopa Kalandusfondi 2007-2013 rakenduskava vahehindamise käigus tuvastati, et seiresüsteem toimib ja et asutustevahelised ülesanded on jaotatud selgelt.

Vahendite kasutamise edukus sõltub eelkõige vahendeid nii haldava administratsiooni, taotlejate kui ka toetuse saajate haldussuutlikkusest, seetõttu on oluline jätkata administreerimise tõhustamist eelkõige seiret ja hindamist puudutavatel tasanditel, mis on kalanduse kohalike algatusrühmade jaoks ka üks uus kohustus. Selleks sätestatakse siseriiklikes õigusaktides täpsemad tingimused ja korrad.

5.1.5 Information on advance payments to FLAGs

Teave kalanduse kohalikele algatusrühmadele tehtavate ettemaksete kohta (määruse (EL) nr 508/2014 artikli 18 lõige 2) Kalanduse kohalike algatusrühmade riiklike võrgustike kohta vt punkt 4.8.2 (tehniline abi)

Kooskõlas määruse (EL) nr 508/2014 artikliga 62 on kohalikel algatusrühmadel võimalik taotleda korraldusasutuselt ettemakset. Ettemakse saamise täpsemad tingimused ja kord täpsustatakse ministri määrusega. Ettemakse summa ei tohi ületada 50 % jooksevkulude ja elavdamisega seotud riiklikust toetusest.

5.2 Information on integrated territorial investments

	EMFF measures covered
	Article 38 Limiting the impact of fishing on the marine environment and adapting fishing to the protection of species (+ art. 44.1.c Inland fishing)
	Article 47 Innovation
	Article 77 Data collection
	Article 63 Implementation of local development strategies (incl. running costs and animation)
	Article 64 Cooperation activities
	Article 66 Production and marketing plans
	Article 67 Storage aid
	Article 68 Marketing measures
	Article 80.1.a Integrating Maritime Surveillance
	Article 80.1.b Promotion of the protection of marine environment, and the sustainable use of marine and coastal resources
	Article 80.1.c Improving the knowledge on the state of the marine environment
	Article 40.1.b-g, i Protection and restoration of marine biodiversity – contribution to a better management or conservation, construction, installation or modernisation of static or movable facilities, preparation of protection and management plans related to NATURA2000 sites and spatial protected areas, management, restoration and monitoring marine protected areas, including NATURA 2000 sites, environmental awareness, participation in other actions aimed at maintaining and enhancing biodiversity and ecosystem services (+ art. 44.6 Inland fishing)
	Article 48.1.a-d, f-h Productive investments in aquaculture
	Article 76 Control and enforcement
	Article 69 Processing of fisheries and aquaculture products
	Article 48.1.k Productive investments in aquaculture - increasing energy efficiency, renewable energy
	Article 48.1.e, i, j Productive investments in aquaculture - resource efficiency, reducing usage of water and chemicals, recirculation systems minimising water use
	Article 51 Increasing the potential of aquaculture sites
	Article 43.1 + 3 Fishing ports, landing sites, auction halls and shelters - investments improving fishing port and auctions halls infrastructure or landing sites and shelters; construction of shelters to improve safety of fishermen (+ art. 44.1.f Inland fishing)
	Article 26 Innovation (+ art. 44.3 Inland fishing)
	Article 28 Partnerships between fishermen and scientists (+ art. 44.3 Inland fishing)
	Article 41.1.a, b, c Energy efficiency and mitigation of climate change – on board investments; energy efficiency audits and schemes; studies to assess the contribution of alternative propulsion systems and hull designs (+ art. 44.1.d Inland fishing)
	Article 41.2 Energy efficiency and mitigation of climate change - Replacement or modernisation of main or ancillary engines (+ art. 44.1.d Inland fishing)

	EMFF measures covered
	Article 50 Promoting human capital and networking

Indicative financial allocation from EMFF (€) 0.00

6. FULFILMENT OF EX-ANTE CONDITIONALITIES

6.1 Identification of applicable ex-ante conditionalities and assessment of their fulfilment

6.1.1 Applicable EMFF specific ex-ante conditionalities

Ex-ante conditionality	Union priorities to which conditionality applies	Fulfilled
1 - Report on fishing capacity has been submitted in accordance with Article 22(2) of Regulation (EU) No 1380/2013	1	Yes
2 - The establishment of a multiannual national strategic plan on aquaculture, as referred to in Article 34 of Regulation (EU) No 1380/2013, by 2014	2	Yes
3 - Administrative capacity: administrative capacity is available to comply with the data requirements for fisheries management set out in Article 25 of Regulation (EU) No 1380/2013 and Article 4 of Regulation (EC) No 199/2008	3	Yes
4 - Administrative capacity: administrative capacity is available to comply with the implementation of a Union control, inspection and enforcement system as provided for in Article 36 of Regulation (EU) No 1380/2013 and further specified in Regulation (EC) No 1224/2009	3	Yes

6.1.1 Criteria and assessment of their fulfilment

Ex-ante conditionality	Criterion	Fulfilled	Reference	Explanation
1 - Report on fishing capacity has been submitted in accordance with Article 22(2) of Regulation (EU) No 1380/2013	1 - The report is made in accordance with common guidelines issued by the Commission	Yes	<p>Kriteerium1 viide:</p> <p>2012 a kohta: 10.4-2/1026 (30.04.2013)</p> <p>Täiendati kirjaga 27.12.2013 10.4-2/ 7412-3 Keskkonnaministeeriumilt saabunud DCF andmete põhjal.</p> <p>2011.a kohta: 10.4-2/8585 (02.05.2012)</p>	Aruande koostamise aluseks on komisjoni juhendmaterjal.

			<p>2010.a kohta: 10.4-2/693 (04.05.2011)</p> <p>2009. a kohta: 10.4-2/3884-1 (30.04.2010)</p> <p>2008.a kohta: 10.4-2/814 (15.05.2008)</p> <p><i>Märkus: aastaruanne esitatakse järgneva aasta 30.aprilliks – kehtis kuni 31.12.2013 (määrus 1438/2003), alates 01.01.2014 kehtiva 1380/2013 kohaselt 31.maiks.</i></p>	
1 - Report on fishing capacity has been submitted in accordance with Article 22(2) of Regulation (EU) No 1380/2013	2 - Fishing capacity does not exceed the fishing capacity ceiling set up in Annex II to Regulation (EU) No 1380/2013	Yes	<p>Kriteerium2 viide:</p> <p>01.01.14 seisuga oli Eesti püügivõimsus 43 994 kW ja 13 388 GT, püügivõimsuse lagi (vastavalt 1380/2013 II lisale) 52 566 kW ja 21 677 GT.</p> <p>Eeltoodud aruannetes</p>	Eesti ei ületa ega ole ületanud püügivõimsuse lage.

			eelnevate aastate kohta on toodud kalalaevaregistri püügivõimsuse tasemed ja vastavad püügivõimsuse laed.	
2 - The establishment of a multiannual national strategic plan on aquaculture, as referred to in Article 34 of Regulation (EU) No 1380/2013, by 2014	1 - A multiannual national strategic plan on aquaculture is transmitted to the Commission at the latest by the day of transmission of the operational programme	Yes	Kriteerium1 viide: Põllumajandus ministri käskkiri 30. juuni 2014. a 1-3/1-97 http://www.agri.ee/et/eesmargid-tegevused/euroopa-merendus-ja-kalandusfond-emkf-2014-2020/rakendus-kava	Mitmeaastane riiklik strateegiakava vesiviljeluse kohta on koostatud ning esitatud komisjonile SFC kaudu tähtaegselt, 30. juuni 2014.a.
2 - The establishment of a multiannual national strategic plan on aquaculture, as referred to in Article 34 of Regulation (EU) No 1380/2013, by 2014	2 - The operational programme includes information on the complementarities with the multiannual national strategic plan on aquaculture	Yes	Kriteerium2 viide: Rakenduskava punkt 2.1 SWOT analüüs, vesiviljeluse osa.	Koostatud rakenduskava sisaldab teavet vesiviljeluse mitmeaastase riikliku strateegiakava kohta.
3 - Administrative capacity: administrative capacity is available to comply with the data requirements for fisheries	1 - A description of the administrative capacity to prepare and apply a multiannual programme for data collection, to be	Yes	Kriteerium 1 viide: Programm 2009-2010 –	Programmid on komisjonile esitatud ja heaks kiidetud. Programm

management set out in Article 25 of Regulation (EU) No 1380/2013 and Article 4 of Regulation (EC) No 199/2008	reviewed by STECF and accepted by the Commission		heaks kiidetus EÜ KOM otsusega 03.09.2009. http://www.envir.ee/2110 ; Programm 2011-2013 – saadeti KOM- le 05.04.2010, teade nõuetele vastavuse ning programmi STECFi ülevaatamiseks saatmise kohta laekus 13.10.2010 https://www.envir.ee/2110-13-5.2/10/2517 ; 05.04.2010)	aastateks 2011-2013 esitati viivitusega, kuna selle koostamine võttis oodatust kauem aega, järeldused on tehtud.
3 - Administrative capacity: administrative capacity is available to comply with the data requirements for fisheries management set out in Article 25 of Regulation (EU) No 1380/2013 and Article 4 of Regulation (EC) No 199/2008	2 - A description of the administrative capacity to prepare and implement work plans for data collection, to be reviewed by STECF and accepted by the Commission	Yes	Kriteerium 2 viide: 2009 – 31.05.2010; 2010-31.05.2011 (13-5.2/11/4247); 2011 – 31.05.2012 (13-5.2/12/4749); 2012 – 11.06.2013 (13.-5.2/12/5153).	Aastane tööplan on esitatud viivitusega aga selleks on tehtud täiendused töölepingus, mis võimaldab hilinemist edaspidi vältida. Andmete päringutele on vastatud kalanduse harrastuspüügi infosüsteemis https://kala.envir.ee
3 - Administrative capacity: administrative capacity is available to	3 - A description of the capacity in human resources allocation to	Yes	Kriteerium3 viide:	Lepinguid pole sõlmitud, kuna

<p>comply with the data requirements for fisheries management set out in Article 25 of Regulation (EU) No 1380/2013 and Article 4 of Regulation (EC) No 199/2008</p>	<p>undertake bilateral or multilateral agreements with other Member States if the work to implement the data collection obligations is shared</p>		<p>Pole asjakohane.</p>	<p>tegemist pole asjakohase nõudega.</p> <p>Läänemere regionaalse kohtumise käigus nähti ette tursaproovide kogumiseks kahepoolse kokkulepe Poolaga. Leping pole siiani allkirjastatud, kuna puudub Poola valmisolek.</p> <p>Jätkuvad läbirääkimised Poola riikliku korrespondendi ja teadlastega kokkuleppe sõlmimiseks.</p>
<p>4 - Administrative capacity: administrative capacity is available to comply with the implementation of a Union control, inspection and enforcement system as provided for in Article 36 of Regulation (EU) No 1380/2013 and further specified in Regulation (EC) No 1224/2009</p>	<p>1 - A description of the administrative capacity to prepare and implement the section of the operational programme pertaining to the 2014-2020 national control financing programme as referred to in point (o) of Article 18(1)</p>	<p>Yes</p>	<p>Kriteerium1 viide:</p> <p>Peadirektori 03.02.2012.a käskkiri nr 1-3/13.</p> <p>Peadirektori 03.02.2012.a käskkiri nr 1-3/13 ning asjaajamiskorrale 08.03.2010 käskkirjaga 1-3/14.</p> <p>Peadirektori 03.06.2008.a käskkiri nr 1-</p>	<p>Riigihanked viiakse läbi lähtudes siseriiklikest õigusaktidest ning Keskkonnainspektsiooni lepingute ja riigihangete menetlemise korrast.</p> <p>Lepingute menetlemine toimub vastavuses Keskkonnainspektsiooni lepingute ja riigihangete menetlemise</p>

			3/44.	korrale. Koolitused toimuvad vastavuses Keskkonnainspektsiooni täiendkoolituse põhimõtetele.
4 - Administrative capacity: administrative capacity is available to comply with the implementation of a Union control, inspection and enforcement system as provided for in Article 36 of Regulation (EU) No 1380/2013 and further specified in Regulation (EC) No 1224/2009	2 - A description of the administrative capacity to prepare and implement the national control action programme for multiannual plans, as provided for in Article 46 of Regulation (EC) No 1224/2009	Yes	Kriteerium2 viide: http://kki.ee/esit/?part=html&iid=18	Riiklik kontrollikava programm on saadaval Keskkonnainspektsiooni veebisaidil ja Eesti ametliku veebisaidi turvalises osas.
4 - Administrative capacity: administrative capacity is available to comply with the implementation of a Union control, inspection and enforcement system as provided for in Article 36 of Regulation (EU) No 1380/2013 and further specified in Regulation (EC) No 1224/2009	3 - A description of the administrative capacity to prepare and implement a common control programme that may be developed with other Member States, as provided for in Article 94 of Regulation (EC) No 1224/2009	Yes	Kriteerium3 viide: Pole asjakohane.	Keskkonnainspektsioonil ei ole ühiseid kontrolliprogramme teiste liikmesriikidega.
4 - Administrative capacity: administrative capacity is available to comply with the implementation of a Union control, inspection and enforcement system as provided for in Article 36 of Regulation (EU) No 1380/2013 and further specified in Regulation (EC) No 1224/2009	4 - A description of the administrative capacity to prepare and implement the specific control and inspection programmes, as provided for in Article 95 of Regulation (EC) No 1224/2009	Yes	Kriteerium4 viide: 2014 aasta tegevused vastavalt kokku lepitud ühiskasutuskavale, mille kinnitab EFCA ametliku otsusega.	Eesti osaleb iga aastast ühiskasutuskavade koostamisel ja läbiviimisel. Osaletakse nii inspektoritega kui patrull-laevaga. Toimib igapäevane andmevahetus ja kokkulepitud mahus täidetakse ka ühiskava

				koordinatsiooni
4 - Administrative capacity: administrative capacity is available to comply with the implementation of a Union control, inspection and enforcement system as provided for in Article 36 of Regulation (EU) No 1380/2013 and further specified in Regulation (EC) No 1224/2009	5 - A description of the administrative capacity to apply a system of effective, proportionate and dissuasive sanctions for serious infringements, as provided for in Article 90 of Regulation (EC) No 1224/2009	Yes	Kriteerium5 viide: Kalapüügiseadus §23	Karistuse määramisel lähtutakse Kalapüügiseaduse § 23-st ning kõik määratud trahvid kantakse Väärteomenetluse portaali. Karistuspunktid kantakse Põllumajandusministeeriumi Kalanduse infosüsteemi.
4 - Administrative capacity: administrative capacity is available to comply with the implementation of a Union control, inspection and enforcement system as provided for in Article 36 of Regulation (EU) No 1380/2013 and further specified in Regulation (EC) No 1224/2009	6 - A description of the administrative capacity to apply the point system for serious infringements, as provided for in Article 92 of Regulation (EC) No 1224/2009	Yes	Kriteerium6 viide: Kalapüügiga seotud tõsiste rikkumiste punktide määramise ja kustutamise kord J-1-3/12/124	Vastu on võetud Kalapüügiga seotud tõsiste rikkumiste punktide määramise ja kustutamise kord.

6.1.2 Applicable general ex-ante conditionalities and assessment of their fulfilment

Kohaldatavad üldised eeltingimused ja nende täitmise hindamine

Üldised eeltingimused ning nende täitmise hindamine liikmesriigis on toodud Partnerlusleppe punktis 2.3, https://www.struktuurfondid.ee/public/PA_EE_20062014_ET.pdf

6.2 Description of the actions to be taken, the bodies responsible and the timetable for their implementation

6.2.1 Actions envisaged to achieve the fulfilment of the EMFF specific ex-ante conditionalities

Ex-ante conditionality	Criterion	Actions to be taken	Deadline	Bodies responsible for fulfillment
------------------------	-----------	---------------------	----------	------------------------------------

6.2.2 Actions envisaged to achieve the fulfilment of the general ex-ante conditionalities
Ei kohaldu.

7. DESCRIPTION OF THE PERFORMANCE FRAMEWORK

7.1 Table: Performance framework

Union priority	1 - Promoting environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based fisheries
-----------------------	--

Indicator and measurement unit, where appropriate	Milestone for 2018	Targets for 2023
Financial indicator	5,797,500.00	19,325,000.00
1.1 - N° of projects on innovation, advisory services and partnerships with scientists	2.00	24.00
1.3 - N° of projects on added value, quality, use of unwanted catches and fishing ports, landing sites, actions halls and shelters	0.00	1.00
1.4 - N° of projects on conservation measures, reduction of the fishing impact on the marine environment and fishing adaptation to the protection of species	19.00	65.00
1.6 - N° of projects on protection and restoration of marine biodiversity, ecosystems	1.00	5.00
1.7 - N° of projects on energy efficiency, mitigation of climate change	6.00	20.00
1.8 - N° of projects on replacement or modernisation of engines	42.00	140.00

Union priority	2 - Fostering environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based aquaculture
-----------------------	--

Indicator and measurement unit, where appropriate	Milestone for 2018	Targets for 2023
Financial indicator	3,908,224.00	13,027,413.00
2.1 - N° of projects on innovation, advisory services	1.00	5.00
2.2 - N° of projects on productive investments in aquaculture	6.00	21.00
2.4 - N° of projects on increasing potential of aquaculture sites and measures on public and animal health	0.00	1.00
2.5 - N° of projects on promoting human capital of aquaculture in general and of new aquaculture farmers	0.00	1.00

Union priority	3 - Fostering the implementation of the CFP
-----------------------	---

Indicator and measurement unit, where appropriate	Milestone for 2018	Targets for 2023
Financial indicator	3,496,453.00	11,654,842.00
3.1 - N° of projects on implementing the Union's control, inspections and enforcement system	6.00	12.00
3.2 - N° of projects on supporting the collection, management and use of data	2.00	3.00

Union priority	4 - Increasing employment and territorial cohesion
-----------------------	--

Indicator and measurement unit, where appropriate	Milestone for 2018	Targets for 2023
Financial indicator	7,080,000.00	23,600,000.00
4.1 - N° of local development strategies selected	8.00	8.00
4.3 - N° of cooperation projects	13.00	45.00

Union priority	5 - Fostering marketing and processing
-----------------------	--

Indicator and measurement unit, where appropriate	Milestone for 2018	Targets for 2023
Financial indicator	7,511,723.00	25,039,076.00
5.1 - N° of producers organisations or associations of producers organisations supported for production and marketing plans	4.00	4.00
5.2 - N° of projects on marketing measures and storage aid	3.00	10.00
5.3 - N° of projects on processing	19.00	65.00

Union priority	6 - Fostering the implementation of the Integrated Maritime Policy
-----------------------	--

Indicator and measurement unit, where appropriate	Milestone for 2018	Targets for 2023
Financial indicator	750,000.00	2,500,000.00

6.1 - N° of projects on integrating maritime surveillance	0.00	2.00
6.2 - N° projects on the protection and improvement of knowledge on marine environment	1.00	7.00

7.2 Table: justification for the choice of output indicators to be included in the performance framework

Union priority	1 - Promoting environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based fisheries
-----------------------	--

Rationale for the selection of output indicators included in the performance framework , including an explanation of the share of financial allocation represented by operations, which will produce the outputs, as well the method applied to calculate the share, which must exceed 50% of the financial allocation to the priority	Tulemusraamistiku kujundamisel tugineti EMKF prioriteetidele ja indikaatoritele ning väljundnäitajate valik katab kõik meetmed, mida Eesti plaanib rakendada. Kuna Fondi avanemine on sedavõrd hilineunud ning ajamahukad on samuti siseriiklike õigusaktide kehtestamine siis vahe-eesmärgi tähtjaks, 2018 pole jõutud palju projekte ellu viia. Sellest tulenevalt oleme näinud ette vahe-eesmärgiks 30% projektide ellu viimise.
Data or evidence used to estimate the value of milestones and targets and the calculation method (e.g. unit costs, benchmarks, standard or past rate of implementation, expert advice, conclusions of ex-ante evaluation)	Vahe-eesmärkide ja eesmärkide sihttasemete määramise aluseks on sektori hetkeolukord, määratletud vajadused, kogemused eelmistest rakendusperioodidest ning konsultatsioonid partneritega.
Information on how the methodology and mechanisms to ensure consistency in the functioning of the performance framework have been applied in line with the provisions of the Partnership Agreement	Tulemusraamistiku tarvis fikseeritud sihttasemeid ja nende poole liikumist jälgitakse programmi seire raames. Iga-aastaselt koostatavas seirearuandes jälgitakse oodatavate tulemuste suunas liikumise edukust. Juhul, kui oodatavate tulemuste poole liikumine ei edene oodatud tempos, arutatakse seirekomisjoniga, kas ja kuidas eesmärkideni jõudmiseks vajalikke tegevusi

	<p>ümber korraldada. Samuti konsulteeritakse hindajatega indikaatorite sihttasemete elluviimise teemal ning hindajad saavad anda enda soovitusi sihttasemete saavutamise parendamiseks, vajadusel kaalutakse rakenduskava muutmise algatust.</p>
--	--

Union priority	2 - Fostering environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based aquaculture
-----------------------	--

<p>Rationale for the selection of output indicators included in the performance framework , including an explanation of the share of financial allocation represented by operations, which will produce the outputs, as well the method applied to calculate the share, which must exceed 50% of the financial allocation to the priority</p>	<p>Tulemusraamistiku kujundamisel tugineti EMKF prioriteetidele ja indikaatoritele ning väljundnäitajate valik katab kõik meetmed, mida Eesti plaanib rakendada.</p>
<p>Data or evidence used to estimate the value of milestones and targets and the calculation method (e.g. unit costs, benchmarks, standard or past rate of implementation, expert advice, conclusions of ex-ante evaluation)</p>	<p>Vahe-eesmärkide ja eesmärkide sihttasemete määramise aluseks on sektori hetkeolukord, määratletud vajadused, kogemused eelmistest rakendusperioodidest ning konsultatsioonid partneritega.</p>
<p>Information on how the methodology and mechanisms to ensure consistency in the functioning of the performance framework have been applied in line with the provisions of the Partnership Agreement</p>	<p>Tulemusraamistiku tarvis fikseeritud sihttasemeid ja nende poole liikumist jälgitakse programmi seire raames. Iga-aastaselt koostatavas seirearuandes jälgitakse oodatavate tulemuste suunas liikumise edukust. Juhul, kui oodatavate tulemuste poole liikumine ei edene oodatud tempos, arutatakse seirekomisjoniga, kas ja kuidas eesmärkideni jõudmiseks vajalikke tegevusi ümber korraldada. Samuti konsulteeritakse hindajatega indikaatorite sihttasemete elluviimise teemal ning hindajad saavad anda enda soovitusi sihttasemete saavutamise parendamiseks, vajadusel kaalutakse rakenduskava muutmise algatust.</p>

Union priority	3 - Fostering the implementation of the CFP
-----------------------	---

Rationale for the selection of output indicators included in the performance framework , including an explanation of the share of financial allocation represented by operations, which will produce the outputs, as well the method applied to calculate the share, which must exceed 50% of the financial allocation to the priority	Tulemusraamistiku kujundamisel tugineti EMKF prioriteetidele ja indikaatoritele ning väljundnäitajate valik katab kõik meetmed, mida Eesti plaanib rakendada.
Data or evidence used to estimate the value of milestones and targets and the calculation method (e.g. unit costs, benchmarks, standard or past rate of implementation, expert advice, conclusions of ex-ante evaluation)	Vahe-eesmärkide ja eesmärkide sihttasemete määramise aluseks on sektori hetkeolukord, määratletud vajadused, kogemused eelmistest rakendusperioodidest ning konsultatsioonid partneritega.
Information on how the methodology and mechanisms to ensure consistency in the functioning of the performance framework have been applied in line with the provisions of the Partnership Agreement	Tulemusraamistiku tarvis fikseeritud sihttasemeid ja nende poole liikumist jälgitakse programmi seire raames. Iga-aastaselt koostatavas seirearuandes jälgitakse oodatavate tulemuste suunas liikumise edukust. Juhul, kui oodatavate tulemuste poole liikumine ei edene oodatud tempos, arutatakse seirekomisjoniga, kas ja kuidas eesmärkideni jõudmiseks vajalikke tegevusi ümber korraldada. Samuti konsulteeritakse hindajatega indikaatorite sihttasemete elluviimise teemal ning hindajad saavad anda enda soovitusi sihttasemete saavutamise parendamiseks, vajadusel kaalutakse rakenduskava muutmise algatust.

Union priority	4 - Increasing employment and territorial cohesion
-----------------------	--

Rationale for the selection of output indicators included in the performance framework , including an explanation of the share of financial allocation represented by operations, which will produce the outputs, as well the method applied to calculate the	Tulemusraamistiku kujundamisel tugineti EMKF prioriteetidele ja indikaatoritele ning väljundnäitajate valik katab kõik meetmed, mida Eesti plaanib rakendada.
---	---

share, which must exceed 50% of the financial allocation to the priority	
Data or evidence used to estimate the value of milestones and targets and the calculation method (e.g. unit costs, benchmarks, standard or past rate of implementation, expert advice, conclusions of ex-ante evaluation)	Vahe-eesmärkide ja eesmärkide sihttasemete määramise aluseks on sektori hetkeolukord, määratletud vajadused, kogemused eelmistest rakendusperioodidest ning konsultatsioonid partneritega. Vaheeesmärgiks on alustatud 8 kohaliku arengu strateegia rakendamisega.
Information on how the methodology and mechanisms to ensure consistency in the functioning of the performance framework have been applied in line with the provisions of the Partnership Agreement	Tulemusraamistiku tarvis fikseeritud sihttasemeid ja nende poole liikumist jälgitakse programmi seire raames. Iga-aastaselt koostatavas seirearuandes jälgitakse oodatavate tulemuste suunas liikumise edukust. Juhul, kui oodatavate tulemuste poole liikumine ei edene oodatud tempos, arutatakse seirekomisjoniga, kas ja kuidas eesmärkideni jõudmiseks vajalikke tegevusi ümber korraldada. Samuti konsulteeritakse hindajatega indikaatorite sihttasemete elluviimise teemal ning hindajad saavad anda enda soovitusi sihttasemete saavutamise parendamiseks, vajadusel kaalutakse rakenduskava muutmise algatust.

Union priority	5 - Fostering marketing and processing
-----------------------	--

Rationale for the selection of output indicators included in the performance framework , including an explanation of the share of financial allocation represented by operations, which will produce the outputs, as well the method applied to calculate the share, which must exceed 50% of the financial allocation to the priority	Tulemusraamistiku kujundamisel tugineti EMKF prioriteetidele ja indikaatoritele ning väljundnäitajate valik katab kõik meetmed, mida Eesti plaanib rakendada.
Data or evidence used to estimate the value of milestones and targets and the calculation method (e.g. unit costs, benchmarks, standard or past rate of implementation, expert advice, conclusions of ex-ante evaluation)	Vahe-eesmärkide ja eesmärkide sihttasemete määramise aluseks on sektori hetkeolukord, määratletud vajadused, kogemused eelmistest rakendusperioodidest ning konsultatsioonid partneritega.
Information on how the methodology and	Tulemusraamistiku tarvis fikseeritud

<p>mechanisms to ensure consistency in the functioning of the performance framework have been applied in line with the provisions of the Partnership Agreement</p>	<p>sihttasemeid ja nende poole liikumist jälgitakse programmi seire raames. Iga-aastaselt koostatavas seirearuandes jälgitakse oodatavate tulemuste suunas liikumise edukust. Juhul, kui oodatavate tulemuste poole liikumine ei edene oodatud tempos, arutatakse seirekomisjoniga, kas ja kuidas eesmärkideni jõudmiseks vajalikke tegevusi ümber korraldada. Samuti konsulteeritakse hindajatega indikaatorite sihttasemete elluviimise teemal ning hindajad saavad anda enda soovitusi sihttasemete saavutamise parendamiseks, vajadusel kaalutakse rakenduskava muutmise algatust.</p>
--	--

<p>Union priority</p>	<p>6 - Fostering the implementation of the Integrated Maritime Policy</p>
------------------------------	---

<p>Rationale for the selection of output indicators included in the performance framework , including an explanation of the share of financial allocation represented by operations, which will produce the outputs, as well the method applied to calculate the share, which must exceed 50% of the financial allocation to the priority</p>	<p>Tulemusraamistiku kujundamisel tugineti EMKF prioriteetidele ja indikaatoritele ning väljundnäitajate valik katab kõik meetmed, mida Eesti plaanib rakendada.</p>
<p>Data or evidence used to estimate the value of milestones and targets and the calculation method (e.g. unit costs, benchmarks, standard or past rate of implementation, expert advice, conclusions of ex-ante evaluation)</p>	<p>Vahe-eesmärkide ja eesmärkide sihttasemete määramise aluseks on sektori hetkeolukord, määratletud vajadused, kogemused eelmistest rakendusperioodidest ning konsultatsioonid partneritega.</p>
<p>Information on how the methodology and mechanisms to ensure consistency in the functioning of the performance framework have been applied in line with the provisions of the Partnership Agreement</p>	<p>Tulemusraamistiku tarvis fikseeritud sihttasemeid ja nende poole liikumist jälgitakse programmi seire raames. Iga-aastaselt koostatavas seirearuandes jälgitakse oodatavate tulemuste suunas liikumise edukust. Juhul, kui oodatavate tulemuste poole liikumine ei edene oodatud tempos, arutatakse seirekomisjoniga, kas ja kuidas eesmärkideni jõudmiseks vajalikke tegevusi ümber korraldada. Samuti konsulteeritakse hindajatega indikaatorite sihttasemete elluviimise teemal ning hindajad saavad anda</p>

	enda soovitusi sihttasemete saavutamise parendamiseks, vajadusel kaalutakse rakenduskava muutmise algatust.
--	---

8. FINANCING PLAN

8.1 Total EMFF contribution planned for each year (€)

Year	EMFF main allocation	EMFF performance reserve
2014	0.00	0.00
2015	26,185,418.00	1,671,410.00
2016	13,296,249.00	848,697.00
2017	13,511,753.00	862,452.00
2018	13,826,158.00	882,521.00
2019	13,920,698.00	888,555.00
2020	14,171,917.00	904,590.00
Total	94,912,193.00	6,058,225.00

8.2 EMFF contribution and co-financing rate for the union priorities, technical assistance and other support (€)

Union priority	Measure under the Union Priority	Total support			Main allocation (total funding less performance reserve)		Performance reserve		Performance reserve amount as proportion of total Union support
		EMFF contribution (performance reserve included)	National counterpart (performance reserve included)	EMFF co-financing rate	EMFF support	National counterpart	EMFF Performance reserve	National counterpart	
		a	b	$c = a / (a + b) * 100$	$d = a - f$	$e = b - g$	f	$g = b * (f / a)$	$h = f / a * 100$
1 - Promoting environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based fisheries	1 - Article 33, Article 34 and Article 41(2) (Article 13(2) of the EMFF)	750,000.00	750,000.00	50.00%	705,000.00	705,000.00	45,000.00	45,000.00	6.92%
	2 - Financial allocation for the rest of the Union priority 1 (Article 13(2) of the EMFF)	18,575,000.00	6,191,668.00	75.00%	17,281,750.00	5,760,585.00	1,293,250.00	431,083.00	
2 - Fostering environmentally sustainable, resource efficient, innovative, competitive and knowledge based aquaculture	-	13,402,413.00	4,467,471.00	75.00%	12,530,244.00	4,176,748.00	872,169.00	290,723.00	6.51%
3 - Fostering the implementation of the CFP	1 - the improvement and supply of scientific knowledge and collection and management of data (Article 13(4) of the EMFF)	5,628,408.00	1,407,102.00	80.00%	5,234,420.00	1,308,605.00	393,988.00	98,497.00	7.00%
	2 - the support to monitoring, control and enforcement, enhancing institutional capacity and an efficient public administration without increasing the administrative burden (Article 76(2)(a) to (d) and (f) to (l)) (Article 13(3) of the EMFF)	4,901,434.00	544,604.00	90.00%	4,558,334.00	506,482.00	343,100.00	38,122.00	
	3 - the support to monitoring, control and enforcement, enhancing institutional capacity and an efficient public administration without increasing the administrative burden (Article 76(2)(e)) (Article 13(3) of the EMFF)	1,125,000.00	482,143.00	70.00%	1,046,250.00	448,393.00	78,750.00	33,750.00	
4 - Increasing employment and territorial cohesion	-	23,600,000.00	4,164,707.00	85.00%	22,151,627.00	3,909,112.00	1,448,373.00	255,595.00	6.14%
5 - Fostering marketing and processing	1 - Storage aid (Article 67) (Article 13(6) of the EMFF)	1,054,076.00	0.00	100.00%	1,054,076.00	0.00	0.00	0.00	5.71%
	2 - Compensation for outermost regions (Article 70) (Article 13(5) of the EMFF)								
	3 - Financial allocation for the rest of the Union priority 5 (Article 13(2) of the EMFF)	23,610,000.00	7,870,001.00	75.00%	22,201,405.00	7,400,469.00	1,408,595.00	469,532.00	

6 - Fostering the implementation of the Integrated Maritime Policy	-	2,500,000.00	833,334.00	75.00%	2,325,000.00	775,001.00	175,000.00	58,333.00	7.00%
7 - Technical assistance	-	5,824,087.00	1,941,363.00	75.00%	5,824,087.00	1,941,363.00			
Total		100,970,418.00	28,652,393.00	77.90%	94,912,193.00	26,931,758.00	6,058,225.00	1,720,635.00	6.00%

8.3 EMFF contribution to the thematic objectives of the ESI funds

Thematic objective	EMFF contribution (€)
03 - Enhancing the competitiveness of small and medium-sized enterprises, the agricultural sector (for the EAFRD) and the fisheries and aquaculture sector (for the EMFF)	40,664,076.00
04 - Supporting the shift towards a low-carbon economy in all sectors	5,275,000.00
06 - Preserving and protecting the environment and promoting resource efficiency	24,707,255.00
08 - Promoting sustainable and quality employment and supporting labour mobility	24,500,000.00

9. HORIZONTAL PRINCIPLES

9.1 Description of the actions to take into account the principles set out in articles 5*, 7 and 8 of the CPR

9.1.1 Promotion of equality between men and women and non- discrimination

Üldised põhimõtted horisontaalsete teemade käsitlemiseks, sh meeste ja naiste võrdõiguslikkus, mittediskrimineerimine ja juurdepääsu edendamine, on toodud Partnerlusleppes punktis 1.5.4

Meeste ja naiste võrdõiguslikkus ning mittediskrimineerimise edendamine (määruse (EL) nr 1303/2013 artikkel 7)

Eesti Vabariigi põhiseadusest tulenev sooline võrdne kohtlemine ning naiste ja meeste võrdõiguslikkuse edendamine on tagatud soolise võrdõiguslikkuse seadusega (RT I 2004, 27, 181). Seaduse eesmärk on tagada Eesti Vabariigi põhiseadusest tulenev sooline võrdne kohtlemine ning edendada naiste ja meeste võrdõiguslikkust kui üht põhilist inimõigust ja üldist hüve kõigis ühiskonnaelu valdkondades. Selleks on mitmed ametkonnad, kes vastutavad soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise edendamise eest, näiteks soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik. Võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise põhimõtet arvestatakse Eesti ühiskonnas kõikide tasandite otsuste tegemisel.

Kalandussektoris on domineeriv meeste osakaal just esmatootmise (primary production) tasandil. Samas töötavad ka naised kalurina ja selleks ei ole kehtestatud sool põhinevaid struktuurseid piiranguid. Naiste osakaal on kõrgem püügiettevõtete halduses ja raamatupidamises ning kalatööstustes.

Ühiskondliku kihistumise, ebavõrdsuse ja tõrjutuse vähendamiseks ning sotsiaalsete suhete ja sidemete tugevdamiseks tuleb kõigi poliitikate ja meetmete puhul lähtuda sotsiaalsete rühmade (sh naised ja mehed, puudega inimesed, vanemaealised, noored, eri rahvuste esindajad) vajadustest ja ühiskondlikust staatusest ning arvestada, kuidas kavandatavad meetmed võivad mõjutada nende gruppide liikmete olukorda ühiskonnas, seades eemärgiks võrdsete võimaluste ja võrdõiguslikkuse tagamise.

Rakenduskava koostamisel ja tegevuste planeerimisel pööratakse tähelepanu sihtgrupisestele rühmadele, nt mehed-naised, eestlased-mitte-eestlased, noored-vanemaealised jne. Neil demograafilistel ja sotsiaalsetel rühmadel võivad olla erinevad vajadused, võimalused ja ligipääs ressurssidele ning seetõttu avaldavad ka planeeritavad tegevused neile erinevat mõju.

Sihtgrupi heterogeensus ja sellest tulenev vajadus läbimõeldud ja kohandatud poliitikakujundamise järele ilmneb valdkondlikus statistikas ja analüüsid. Paremate tulemuste saavutamiseks konsulteeritakse ka huvigruppidega ning põhisuundade eesmärkide saavutamise tegevate mittetulundusühenduste ja teiste ekspertidega.

Eesmärgiks on ühiskonna sidususe ja jätkusuutlikkuse kasv võrdse kohtlemise ja võrdsete võimaluste tagamise ning ühiskondliku kihistumise ja tõrjutuse vähendamise kaudu.

Teatav piiratud ligipääs kalandussektorisse tuleneb selle sektori omapärast, kus ressursid on piiratud. Meetmete väljatöötamisel tuleb seda piiratust arvesse võtta. Samas jälgitakse, et EMKF konkreetsete meetmete rakendamine sektorisse ligipääsu piiratust ei süvenda, vaid pigem aitab kaasa selle probleemi pehmendamisele. Meetmete tingimuste väljatöötamisel lähtutakse ka Eesti põhiseadust tulenevatest põhimõtetest nagu diskrimineerimise keeld ja võrdõiguslikkus.

9.1.2 Sustainable development

Säästev areng

Raamdokument säästva arengu põhimõtete jälgimisel valdkonnaüleselt ja valdkondade arengu kavandamisel ning elluviimisel on strateegia „Säästev Eesti 21“. Strateegia kohaselt on Eesti arengu aluseks siinse kultuuriruumi elujõulisus, heaolu kasv, sidus ühiskond ja ökoloogiline tasakaal. Riigi säästva arengu tagamiseks on vajalik sotsiaal-, majandus- ja keskkonnavaldkonna sidus ning kooskõlas arendamine, kultuur loob eeldusi uute väärtuste tekkeks ning võimendab arenguid mitmetes seotud valdkondades. Elanikkonnale tuleb kindlustada kõrge elukvaliteet, turvaline ning puhas elukeskkond täna ja tulevikus, viies ellu riigi pikaajalisi arengueesmärke ja keskendudes loodusvarade läbimõeldud kasutamisele, inimeste tarbimisharjumuste kujundamisele väiksema negatiivse keskkonnamõju suunas, uute tehnoloogiate rakendamisele ja ühiskonna sotsiaalse sidususe suurendamisele.

Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava rakendamisel panustavad otseselt säästva arengu põhimõtete rakendamisse kõik Euroopa Liidu prioriteetsed suunad, eelkõige läbi keskkonnasõbralike tehnoloogiate, taastuv energia ning keskkonna ja elupaikade taastamise toetamise. Keskkonna parendamise ja negatiivse keskkonnamõju vähendamise seisukohast on olulise tähtsusega ka keskkonnateadlikkus, mistõttu pööratakse sellele eraldi tähelepanu teadlaste ja kalurite partnerluse toetamise meetmes ning turustamisemeetmes läbi teavitus- ja reklaamikampaaniate ellu viimise, et suurendada üldsuse teadlikkust ning samuti ka integreeritud merenduspoliitika meetme rakendamise raames, mis samuti käsitleb teavituse mehhanisme ning merekeskkonna, eelkõige selle bioloogilise mitmekesisuse kaitse edendamise.

Keskkonnakaitse nõuetega peavad kooskõlas olema kõik projektid. Keskkonna kaitset reguleerivad näiteks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus[1], keskkonnaseire seadus[2], keskkonnavastutuse seadus[3], sealhulgas HELCOM ja MSFD nõuded. Keskkonna kaitsele panustatakse läbi keskkonna kaitse ja ressursitõhususe edendamise temaatilise eesmärgi. Teiste fondide panust hea keskkonna seisundi saavutamisse on käsitletud Partnerlusleppe punktis 1.3.6 ja asjakohastes rakenduskavades.

Kooskõlas Partnerluslepinguga rakendatakse Natura 2000 tegevuskava (PAF) meetmeid Ühtekuuluvusfondi ja EAFRD raames. Eesti ei planeeri rakendada Natura 2000 spetsiifilisi meetmeid läbi EMKF-i ning neid tegevusi toetatakse teistest struktuuri- ja investeermisfondidest (ÜF, ERF, EAFRD), muudest finantsinstrumentidest (LIFE, ETK, jne) või riigieelarvest. Näiteks Eesti Maaelu arengukava 2014-2020 näeb ette spetsiifiliste meetmete rakendamise Natura 2000 alade säilitamiseks. Natura 2000 alade säilitamine ja taastamine on samuti üks prioriteet Ühtekuuluvuspoliitika rakenduskavas.

Tegevused, mida planeeritakse muudest struktuuri- ja investeermisfondidest on kirjeldatud Partnerluslepingus ja asjakohases rakenduskavas – Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava (<http://www.struktuurifondid.ee/rakenduskava/>), Eesti Maaelu arengukava 2014-2020 <http://www.agri.ee/sites/default/files/content/arengukavad/mak-2014/mak-2014-v14-2015-01-27.odt>

Ressursitõhususe saavutamisesse panustatakse läbi keskkonna kaitse ja ressursitõhususe edendamise temaatilise eesmärgi. Ressursitõhususe saavutamisesse kalandussektoris panustavad näiteks kalapüügi ja vesiviljelustoodete töötlemise meede aga ka innovatsiooni elementi sisaldavad meetmed.

Kliimamuutustega kohanemisesse panustatakse kliimamuutustega kohanemise ning riskiennetuse ja-juhtimise edendamise temaatilise eesmärgi kaudu.

[1] RT I 2005, 15, 87 <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122011015>

[2] RT I 1999, 10, 154 <https://www.riigiteataja.ee/akt/13315995>

[3] RT I 2007, 62, 396 <https://www.riigiteataja.ee/akt/116052013005>

9.2 Indication of the indicative amount of support to be used for climate change objectives

EMFF measures contributing to the climate change objectives	Coefficient %
02 - Article 38 Limiting the impact of fishing on the marine environment and adapting fishing to the protection of species (+ art. 44.1.c Inland fishing)	40.00
01 - Article 47 Innovation	
01 - Article 77 Data collection	
02 - Article 63 Implementation of local development strategies (incl. running costs and animation)	40.00

03 - Article 64 Cooperation activities	
01 - Article 66 Production and marketing plans	
02 - Article 67 Storage aid	0.00
03 - Article 68 Marketing measures	
01 - Article 80.1.a Integrating Maritime Surveillance	
02 - Article 80.1.b Promotion of the protection of marine environment, and the sustainable use of marine and coastal resources	40.00
03 - Article 80.1.c Improving the knowledge on the state of the marine environment	40.00
01 - Article 40.1.b-g, i Protection and restoration of marine biodiversity – contribution to a better management or conservation, construction, installation or modernisation of static or movable facilities, preparation of protection and management plans related to NATURA2000 sites and spatial protected areas, management, restoration and monitoring marine protected areas, including NATURA 2000 sites, environmental awareness, participation in other actions aimed at maintaining and enhancing biodiversity and ecosystem services (+ art. 44.6 Inland fishing)	40.00
01 - Article 48.1.a-d, f-h Productive investments in aquaculture	
01 - Article 76 Control and enforcement	0.00
01 - Article 69 Processing of fisheries and aquaculture products	
01 - Article 48.1.k Productive investments in aquaculture - increasing energy efficiency, renewable energy	40.00
02 - Article 48.1.e, i, j Productive investments in aquaculture - resource efficiency, reducing usage of water and chemicals, recirculation systems minimising water use	
03 - Article 51 Increasing the potential of aquaculture sites	40.00
09 - Article 43.1 + 3 Fishing ports, landing sites, auction halls and shelters - investments improving fishing port and auctions halls infrastructure or landing sites and shelters; construction of shelters to improve safety of fishermen (+ art. 44.1.f Inland fishing)	40.00
01 - Article 26 Innovation (+ art. 44.3 Inland fishing)	
02 - Article 28 Partnerships between fishermen and scientists (+ art. 44.3 Inland fishing)	

03 - Article 41.1.a, b, c Energy efficiency and mitigation of climate change – on board investments; energy efficiency audits and schemes; studies to assess the contribution of alternative propulsion systems and hull designs (+ art. 44.1.d Inland fishing)	100.00
04 - Article 41.2 Energy efficiency and mitigation of climate change - Replacement or modernisation of main or ancillary engines (+ art. 44.1.d Inland fishing)	100.00
01 - Article 50 Promoting human capital and networking	

The indicative EMFF contribution (€)	Share of the total EMFF allocation to the operational programme (%)
17,312,328.00	17.15%

10. EVALUATION PLAN

Objectives and purpose of the Evaluation Plan

Hindamiskava eesmärgid ja otstarve

Euroopa Merendus-ja Kalandusfondi hindamiskava koostamise aluseks on Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikkel 56.

Hindamiskava koostamise eesmärk on parandada rakenduskava elluviimise kvaliteeti ning hinnata selle tulemuslikkust, tõhusust ja mõju.

Hindamiskava eesmärgid on järgmised:

- hindamiste läbiviimine ja selleks vajaliku ressursi olemasolu ning kättesaadavuse tagamine;
- 2017. a ja 2019.a esitatavate seirearuannete sisendi tagamine;
- rakenduskava vahetulemuste jälgimine, eeskätt tulemusraamistikus sätestatud sihttasemete täitmise hindamine;
- horisontaalsete teemade hindamine, kuhu EMKF panustab - säästev areng, innovatsioon ja kliimamuutused;
- Euroopa 2020 strateegia eesmärkide täitmise hindamine ning strateegiliste eesmärkide suunas tehtud edusammude mõõtmine;
- prioriteetidele seatud eesmärkide saavutamise hindamine;
- andmete kättesaadavuse tagamine (sobival ajahetkel ning sobivas formaadis) EMKFi rakendamise seotud osapooltele, samuti järelhindamise läbiviimiseks 2024.a.

Hindamiskavai järgimine ning tulemuste analüüsimine tagavad õigeaegse tagasiside erinevate poliitikate väljatöötajatele ning teistele programmiga seotud huvigruppidele.

Governance and coordination

Hindamiskava juhtimine ja koordineerimine

Hindamissüsteemi läbiviimises osalevad Põllumajandusministeerium kui EMKFi korraldusasutus, PRIA kui EMKFi vahendusasutus, kalanduse kohalikud algatusrühmad, eelhindaja, keskkonnamõju strateegiline hindaja jt avaliku hanke käigus leitud hindajad. Samuti osalevad hindamisprotsessis EMKFi seirekomisjon, toetuse saajad ning erinevad riigi- ja teadusasutused.

Korraldusasutus

Hindamissüsteemi koostamise ja toimimise eest vastutab Põllumajandusministeerium, kes on EMKFi korraldusasutus. Põllumajandusministeeriumi siseselt täidab korraldusasutuse

ülesandeid kalamajandusosakond, kelle ülesannete hulka kuuluvad ka elektroonilise infosüsteemi olemasolu tagamine, iga-aastase rakenduskava seirearuande koostamine, programmi rakendamise seotud indikaatorite saavutustasemetega (sh tulemusraamistikus seotud sihttasemetega) saavutamise jälgimine). Korraldusametuse ülesandeks on ka seirekomisjoni töö toetamine ning tema ülesannete teostamiseks vajaliku teabe (sh finantsandmete, erinevate indikaatorite, vahe-eesmärkidega seotud andmed) kättesaadavuse tagamine.

Korraldusametuse on vastutav läbiviidud hindamiste Euroopa Komisjonile raporteerimise ning hindamistulemuste avalikustamise eest.

Seirekomisjon

EMKFi seirekomisjon moodustatakse põllumajandusministri käskkirjaga, kus sätestatakse ka seirekomisjoni koosseis ja ülesanded. Võrreldes perioodiga 2007-2013 on seirekomisjoni uueks ülesandeks hindamiskavaga seotud tegevused: hindamiskava (sh kava muudatuste) kinnitamine, läbiviidud hindamisraportitega tutvumine ja hindamiskava täitmise jälgimine. Kui hindamisraportites ilmnevad puudused, siis seirekomisjon kiidab heaks puuduste kõrvaldamiseks ette võetavad võimalikud järelmeetmed.

Täpsemad EMKFi seire ja hindamise korda puudutavad eeskirjad määratakse ära põllumajandusministri käskkirjaga.

PRIA

PRIA ehk EMKFi vahendusametuse ülesanne on toetuse andmise ja kasutamise seotud andmete (sh esitatud taotlused, heakskiidetud ja makstud projektid, kontrollid jne) kogumine, töötlemine ja säilitamine. PRIA osaleb hindamisprotsessis andmete esitajana nii Põllumajandusministeeriumile kui ka hindajatele.

Kalanduse kohalikud algatusrühmad

Kalanduse kohalikud algatusrühmad esitavad seire käigus kogutud ja säilitatud andmed nii Põllumajandusministeeriumile kui ka hindajatele.

Erinevad riigi- ja teadusametused

Riigi- ja teadusametused osalevad vajadusel hindamisprotsessis kui erinevate uuringute ja analüüside käigus saadud andmete esitajana nii Põllumajandusministeeriumile kui ka hindajatele.

Evaluation topics and activities

Hindamisteedad ja -tegevused

EMKFi hindamine toimub peamiselt prioriteetide tasandil. Lisaks võib vastavalt vajadusele programmiperioodi jooksul viia läbi täiendavaid hindamisi. Peamised hindamise teemad on järgmised:

- tulemusraamistikus sätestatud sihttasemete täitmise hindamine;
- Euroopa 2020 strateegia eesmärkide täitmise hindamine ning strateegiliste eesmärkide suunas tehtud edusammude mõõtmine;
- toetuse saajate poolt esitatud tulemusindikaatorite prognooside hindamine (tegelikule olukorrale vastavuse osas) 2017. ja 2019. a esitatavate seirearuannete sisendi saamiseks;
- horisontaalsete teemade hindamine – säästev areng, innovatsioon, kliimamuutused;
- EMKFi partnerlusleppesse panustamise hindamine.

Data and information strategy

Andmed ja teabestrategie

Hindamiste läbiviimisel saab kasutada lähteandmetena:

- vahendusasutuse ja korraldusasutuse (tehniline abi) poolt seire käigus kogutud andmeid;
- hindamiskava väliselt teostatud lisauuringute ja -analüüside andmeid;
- riiklikku statistikat;
- andmekogumisprogrammist, kutselise kalapüügi seonduvate andmete elektroonilise raporteerimise süsteemi (ERS) või muudest allikatest pärinevaid andmeid.

Hindamiste käigus saadud andmed sisestatakse ja säilitatakse elektroonilisel kujul. Kõik läbiviidud hindamiste käigus saadud andmed kuuluvad Põllumajandusministeeriumile. Metoodikad töötatakse välja ning kooskõlastatakse koostöös hindajaga, kes leitakse avaliku hankega. Eduka pakkumuse esitanud pakkuja kooskõlastab enne töö alustamist Põllumajandusministeeriumiga kõik planeeritavad tegevused, ajakava ning oodatavad tulemused. Kõik andmed tehakse kättesaadavaks järeelhindajale ning vajadusel teistele hindajatele.

Timeline

Ajakava

Seire ja hindamine toimuvad läbi perioodi pidevalt, tagamaks asjakohaste andmete olemasolu. Iga-aastaste seirearuannete koostamise protsess on kirjeldatud peatükis 11.2. Seire tegemise korda reguleerib siseriiklik dokument, millega määratakse täpsed tähtajad ja andmed, mida seiresüsteemis osalevad asutused edastavad. Hindamiskava detailsem ajakava määratakse siseriikliku protseduuriga (EMKF seire ja hindamise kord).

2017. ja 2019. a esitatavad seirearuanded on põhjalikumad ning eeldavad tulemusraamistikus sätestatud sihttasemete ning Euroopa 2020 strateegia eesmärkide täitmise hindamist. Samuti peab korraldusasutus hindama toetuse saajate poolt esitatud tulemusindikaatorite prognooside vastavust tegelikule olukorrale. Tulemusindikaatorite prognooside hindamine viiakse läbi kaks korda perioodi jooksul. Eelnevalt koostatakse hindamiskava, milles määratakse ära planeeritavad hindamised, uuringud, analüüsid jm hindamisalased tegevused koos detailse ajakava ja planeeritavad eelarvega. 2024.a viiakse läbi järelhindamine, mis eeldab samuti eelnevaid aastaid kokkuvõtvaid hindamisi, analüüsi rakenduskava elluviimise, saavutatud tulemuste ja mõjude kohta. Järelhindamise läbiviimise ettevalmistamiseks alustatakse ettevalmistavate tegevustega 2020.a ja koostatakse hindamiskava.

Hindamiskava ning selle muudatused saadetakse ülevaatamiseks ja kinnitamiseks seirekomisjonile. Seirekomisjoni liikmetel on õigus teha parandusi ja ettepanekuid hindamiskava osas.

Specific requirements for evaluation of CLLD

Kogukonna juhitud kohaliku arengu hindamise erinõuded

Kohalike tegevusgruppide seire ja hindamine on korraldatud nii, et kohalike tegevusgruppide strateegiates on välja toodud, kuidas on üles ehitatud strateegia seire ning hindamine, sh enesehindamine. Strateegia eesmärkide juures on toodud mõõdetavad sihttasemed väljund- ja tulemusnäitajate tasemel. Kalanduse kohalikud algatusrühmad hindavad kohaliku arengustrateegia elluviimist vastavalt kohalikus arengustrateegias kirjeldatud tingimustele, tegevuste seire toimub pidevalt. Vahendid nende ülesannete elluviimiseks on ette nähtud tegevusgrupi jooksevkulude eelarves.

Communication

Hindamiskava teavitamine

Hindamistulemuste avalikustamine ja levitamine on väga oluline ning peamiseks sihtgrupiks on poliitikate väljatöötajad, fondi rakendajad, hindajad, toetuse saajad, sotsiaalpartnerid, teadus- ja riigiasutused, laiem avalikkus. Tagamaks informatsiooni jõudmist sihtgruppideni, kasutab korraldusasutus järgmiseid võimalusi:

- fondi rakendamisega seotud info jagamine iga-aastaselt seirekomisjoni istungil;
- pressiteadete avaldamine veebilehel;
- uuringute, hindamiste ja analüüside tulemuste kajastamine Maablogi vahendusel;
- seire- ja hindamisaruannete avalikustamine veebilehel;
- informatsiooni levitamine seires osalevate asutuste ja organisatsioonide veebilehtedel (nt PRIA, Kalanduse Teabekeskus, kalanduse kohalikud algatusrühmad, hindajad);
- uuringute, hindamiste ja analüüside tulemuste saatmine kalanduse organisatsioonidele;
- laiemale avalikkusele suunatud infopäevad, infokirjad.

Hindamiskavaga seotud avalikustamismeetmed täpsustatakse EMKFi teavituskavas.

Resources

Vahendid

Seire- ja hindamissüsteemi edukaks rakendamiseks on vajalikud piisavad administratiivsed, finantsilised ja IT-vahendid. Kõik hindamis- ja seiresüsteemi rakendamisel tehtavad kulutused kaetakse EMKFi tehnilise abi eelarvest (välja arvatud kohalike algatusrühmade strateegiate hindamine ja tegevuste seire). Ressursside kasutamise planeeritav eelarve koostatakse ja kinnitatakse korraldusasutuse juhi otsusega. Hindamiskava rakendamine on planeeritud tagada olemasoleva inimressursiga, keda koolitatakse vastavalt võimalustele ja vajadustele. Olemasolev inimressurss on tegevuste elluviimiseks piisav, kuna kahe eelneva programmeerimisperioodi tegevuste elluviimine on olnud edukas ning töötajate arv on olnud samas suurusjärgus. Hindamiskava tegevused planeeritakse ellu viia läbi olemasoleva inimressursi optimaalse kasutamise. Kasuks tulevad ka eelnenud perioodide rakendamise kogemused ja teadmised.

Kui majasisene olemasolev inimressurss ei ole piisav, kaasatakse väliseid eksperte ja teadlasi nõustamisel või analüüside teostamisel (vajadusel avaliku hankega).

11. PROGRAMME IMPLEMENTING ARRANGEMENTS

11.1 Identification of authorities and intermediate bodies

Authority/body	Name of the authority/body	Email
Managing authority	Põllumajandusministeerium (kalamajandusosakond)	pm@agri.ee
Certifying authority	Põllumajandusministeerium (finantsosakond)	pm@agri.ee
Audit authority	Põllumajandusministeerium (siseauditiosakond)	pm@agri.ee
Intermediate body of the certifying authority	Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet	pria@pria.ee
Intermediate body of the managing authority	Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet	pria@pria.ee
Intermediate body of the managing authority	Veterinaar- ja Toiduamet	vet@vet.agri.ee

11.2 Description of the monitoring and evaluation procedures

Seire- ja hindamismenetluste kirjeldus

EMKFi seiresüsteemis osalevad Põllumajandusministeerium, PRIA, kalanduse kohalikud algatusrühmad, EMKFi seirekomisjon ning hindajad (kes valitakse avaliku hankega). Kaudselt osalevad seiresüsteemis ka toetuse saajad ning avalikkus.

Seiresüsteemi eest vastutab Põllumajandusministeerium ning EMKFi korraldusasutusena kalamajandusosakond. Peamised ülesanded on seiresüsteemi toimimise tagamine, EMKFi seirekomisjoni töö toetamine, rakenduskava aasta- ja lõpparuannete koostamine, programmi finants-, väljund- ja tulemusindikaatorite saavutustasemete ning tulemusraamistikus seatud sihttasemete täitmise analüüsimine.

Seiresüsteem on üles ehitatud lähtuvalt järgmiste andmete saamise vajadusest:

- iga-aastase seirearuande koostamiseks;
- 2017. ja 2019.a seirearuannete koostamiseks;
- meetmete eesmärkide ning seatud sihttasemete saavutamise hindamiseks.

Seireandmeid kogutakse sõltuvalt prioriteetsete suundade indikaatorite iseloomust. Suures osas kogutakse andmeid just projektitasandil. Lisaks rakenduskavas määratletud ja ühenduse

õigusaktidest tulenevatele indikaatoritele võib korraldusasutus määratleda ka täiendavaid indikaatoreid, mida peetakse konkreetse meetme või tegevuse juures vajalikuks. Indikaatorite saavutustasemeid võib täpsustada ka uuringute ja hindamiste või üldstatistika abil. Nt mitmete vesiviljelussektoriga seotud kontekstindikaatorite andmete allikaks on Eesti Statistikaamet, kalapüügiga seotud indikaatorite allikaks on aga andmekogumise programm DCF.

Enne 2017. ja 2019.a seirearuande ja vajadusel ka enne lõpparuande esitamist tellitakse täiendavaid uuringuid, et hinnata tulemusraamistikus sätestatud sihttasemete täitmist, Euroopa 2020 strateegia eesmärkide täitmist ning strateegiliste eesmärkide suunas tehtud edusammude mõõtmiseks (täpne ajakava määratakse ära hindamiskavas).

Korraldusasutus vaatab koostöös seirekomisjoniga regulaarselt läbi programmi rakendamise edusammud seatud eesmärkide saavutamisel, võttes arvesse finantsandmeid, üldisi ja programmi eriomaseid näitajaid, sealhulgas muutusi tulemusnäitajate väärtuses ja edusamme kvantifitseeritud sihttasemete saavutamisel, samuti tulemusraamistikus määratletud vaheeesmärkide ning vajaduse korral kvalitatiivsete analüüside tulemusi. Korraldusasutus sõlmib rahastamislepingu asutusega, kes hakkab rakendama rahastamisvahendit. Lepingus sätestatakse rahastamisvahendite rakendamise tingimused kooskõlas ÜSM artikliga 38 sh seire- ja hindamisnõudeid.

Väljaspool iga-aastast seiretsükli vaatavad korraldusasutus ja sertifitseerimisasutus andmeid (eriti määratud ja väljamakstud summade kohta) regulaarselt üle, et veenduda, kas rakendamine kulgeb soovitud rütmis ning kas on täheldada puudujääke, millega tuleb tegelema asuda.

Seiresüsteemi käigus kogutud andmed sisestatakse ja säilitatakse kahes erinevas elektroonilises infosüsteemis MAIT ja Andmeait, kuhu andmed jõuavad MAIT-st igaõise andmete laadimise käigus. PRIA säilitab elektroonilises infosüsteemis väljund- ja osaliselt ka tulemusnäitajaid, samuti projektidega seotud erinäitajaid. Uuringute ja hindamiste käigus leitud indikaatoreid säilitatakse elektroonilises formaadis.

Iga-aastase seirearuande koostamine

Vastavalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artiklile 50 ja EMKF määruse eelnõu artiklile 114 esitab korraldusasutus Euroopa Komisjonile EMKFi rakenduskava iga-aastase seirearuande. Esimene seirearuanne koostatakse 2016., viimane 2023. aastal. 2016. aastal esitav seirearuanne sisaldab endas ka ülevaadet 2014. ja 2015. aasta tegevuste kohta. Rakendamise aasta- ja lõpparuanded ning nende sisu kokkuvõtte kodanikele avalikustatakse.

PRIA ehk EMKFi vahendusasutus koostab meetmete tasandil seirearuande ja esitab selle korraldusasutusele, mis on rakenduskava seirearuande aluseks. 2017. ja 2019.a seirearuandesse esitavad sisendi ka hindajad (eelkõige ülevaade hindamiskava täitmisest, tehtud tegevustest ja nende tulemustest). Kõigi esitatud aruannete põhjal koostab korraldusasutus ühtse ja tervikliku seirearuande, mis kajastab endas eelkõige eelmisel kalendriaastal saavutatut, kuid annab ka kumulatiivse ülevaate fondi senisest rakendamisest. Samuti lisab korraldusasutus endapoolsed hinnangud rakendamise kohta. Rakendamise

aastaruannetes esitatakse põhiline teave programmi ja selle prioriteetide rakendamise kohta finantsandmete, ühiste ja programmi eriomaste näitajate ning kvantifitseeritud sihttasemetega, sealhulgas tulemusnäitajate väärtuse muutuste ning alates 2017. aastal esitatavast rakendamise aastaruandest ka tulemusraamistikus määratletud vahe-eesmärkide alusel. Samuti esitatakse kõigi eelmisel majandusaastal kättesaadavate hindamiste tulemuste süntees ja probleemid, mis võivad programmi täitmist mõjutada, ning ettevõetud parandusmeetmed. 2016. aastal esitatavas rakendamise aastaruandes võidakse vajaduse korral esitada ka eeltingimuste täitmiseks võetud meetmete kirjeldus.

Sarnaselt perioodile 2007-2013, sätestatakse aruannete esitamise täpsem kord siseriikliku õigusaktiga (seire teostamise kord).

11.3 General composition of the Monitoring Committee

Seirekomisjoni üldkoosseis

Riigiasutused - Põllumajandusministeerium, Keskkonnaministeerium, Rahandusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Haridusministeerium, Siseministeerium, Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet, Veterinaar – ja Toiduamet, Keskkonnainspeksioon, Maaelu Edendamise Sihtasutus.

Teadlased - Tallinna Tehnikaülikooli Eesti Mereakadeemia, Tallinna Tehnikaülikooli Meresüsteemide instituut, Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut, Eesti Maaülikooli Põllumajanduse- ja keskkonnainstituut, Eesti Maaülikooli Veterinaarmeditsiini ja loomakasvatuse instituut.

Erasektor - Eesti Kalaliit, Eesti Kaugpüüdjate Liit, Eesti Kala-ja Vähikasvatavate Liit, Eesti Kalurite Liit, Eesti Roheline Liikumine, kalanduspiirkonnad.

Seirekomisjon ja selle moodustamise kord

Rakenduskava elluviimise seire teostamiseks moodustatakse hiljemalt kolm kuud pärast rakenduskava ametlikku kinnitamist seirekomisjon. Seirekomisjon moodustatakse lähtuvalt partnerluse printsiibist ning ametkondade ja fondide vahelise koordineerimise tagamise eesmärgist. Seirekomisjoni hakkavad kuuluma asjaomaste ministriumide ja teiste avalike institutsioonide esindajad, valitsusväliste organisatsioonide esindajad, teadlased jne. Seirekomisjoni koosseis ja töökord kinnitatakse Põllumajandusministri poolt osalejate nõusolekul. Sünergia teiste ühenduse fondidega tagatakse erinevate Euroopa Liidu rahaliste vahendite rakendamisega seotud institutsioonide kaasamisega. Seirekomisjoni moodustamisel võetakse arvesse ka uue kalanduspoliitika elementide integreerimist, kaasates kontrolli, järelevalvet, integreeritud merenduspoliitika ja andmete kogumisega seotud institutsioonide esindajaid. Euroopa Komisjoni esindajad osalevad seirekomisjoni töös vaatlejatena. Seirekomisjoni koosolekud toimuvad reeglina üks kord aastas. Seirekomisjoni eesistuja on

Põllumajandusministeerium, kes töötab välja seirekomisjoni töökorra ning selle kinnitavad seirekomisjoni liikmed komisjoni esimesel istungil.

Seirekomisjoni täidab järgmiseid ülesandeid:

- vaatab läbi ja kiidab heaks meetme valikukriteeriumid;
- kiidab heaks rakenduskava muudatused;
- vaatab läbi programmi rakendamise edusammud selle eesmärkide saavutamisel;
- uurib kõiki asjaolusid, mis mõjutavad programmi täitmist;
- jälgib eelarve (sh rahastamisvahendite) kasutamise tempot ja efektiivsust;
- esitab korraldusasutusele tähelepanekuid programmi täitmise ja selle hindamise kohta;
- teostab järelevalvet tehtud tähelepanekute osas ettevõetud meetmete üle;
- vaatab läbi kõik teostatud hindamised (sh kiidab heaks hindamiskava kõik muudatused) ning hindamiste järeelmeetmed
- kiidab heaks teavituskava;
- kiidab heaks rakenduskava iga-aastased aruanded ning lõpparuande (enne Euroopa Komisjonile saatmist);
- vaatab läbi eeltingimuste täitmisega seotud tegevused;
- käsitleb tegevusi, mis on suunatud säästva arengu edendamisele;
- käsitleb tegevusi, mis on suunatud meeste ja naiste võrdõiguslikkuse, võrdsete võimaluste ja mittediskrimineerimise sh puuetega inimeste juurdepääsu edendamisele.

11.4 A summary description of the information and publicity measures to be carried out in accordance with Article 120

Kokkuvõtlik kirjeldus võetavatest teabe ja avalikustamismeetmetest

Teavitamisstrateegia lähtub 2007–2013 programmiperioodi avaliku arvamuse uuringutest ja rakenduskava seirearuannetes välja toodud kommunikatsiooni tulemuslikkusest. Samuti on strateegia koostamisel arvesse võetud Euroopa Kalandusfondi 2007-2013 teavituskavade ja nende täitmise vahehindamise aruandeid, senise meediapildi analüüsi ning eelmise programmiperioodi rakendamise kogemusi ja ootusi.

Teavitustegevuste kavandamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa

Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust nr 1304/2013, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1081/20062; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust nr 508/2014, millega kehtestatakse Euroopa Merendus- ja Kalandusfond ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006 ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 ning nende alusel kehtestatud vastavasisulisi juhendmaterjale.

Korraldusasutus koostab ja viib ellu teavitustegevus- ja avalikustamistöö tegevuskava 2014-2020 programmiperioodile ning uuendab seda vajadusel aastapõhiselt. Teavitustegevus- ja avalikustamistöö tegevuskava sisaldab informatsiooni teavitamise eesmärkide ning peamiste sihtrühmade kohta, annab ülevaate teavitamise strateegiast ning võimalikest teavitusmeetmetest, kirjeldab funktsioonide jaotust asutuste vahel teavitustegevuste elluviimisel ning teavitustegevuse hindamise alused. Teavitusplaani elluviimisest antakse regulaarselt aru rakenduskava seirekomisjonile.

Avalikustamine toimub, jälgides läbipaistvuse ning partnerluse printsiipe. Avalikkusele ning potentsiaalsetele taotlejatele tehakse kättesaadavaks informatsioon rahastamisvõimaluste ning taotlemisprotseduuride kohta, samuti toetuse taotlemise ja kasutamisega seotus reeglite kohta. Avalikkust informeeritakse regulaarselt merendus- ja kalandusfondi vahendite rakendamise progressist ning huvitatud isikutel on jätkuvalt võimalus esitada spetsiifilisemaid infopäringuid EMKF rakendavatele ametkondadele.

12. INFORMATION ON THE BODIES RESPONSIBLE FOR IMPLEMENTING THE CONTROL, INSPECTION AND ENFORCEMENT SYSTEM

12.1 Bodies implementing the control, inspection and enforcement system

Name of the authority/body
Keskkonnainspektsioonaa
Keskkonnaministeeriumaa
Põllumajandusministeeriumaa
Veterinaar- ja Toiduametaa

12.2 Brief description of human and financial resources available for fisheries control, inspection and enforcement

Lühikirjeldus inim- ja finantsressurssides, mida saab kasutada kalandusalaseks kontrolliks, inspekteerimiseks ja õigusnormide tagamiseks

Põllumajandusministeeriumis kalandusandmete kogumise ja kontrolliga tegeleb 19 spetsialisti, eelarve 737 900 eurot.

Keskkonnaministeeriumis kalanduse kontrolli ja andmekogumisega tegeleb 8 spetsialisti; eelarve 122 000 eurot

Keskkonnainspektsioonis tegeleb kalandusalaste keskkonnarikkumiste menetlemisega 31 inspektorit. Lisaks tehakse koostööd Politsei- ja Piirivalveameti, Maksu- ja Tolliameti ning Veterinaar- ja Toiduametiga ning Euroopa Liidu Kalanduskontrolli Agentuuriga. Keskkonnainspektsiooni eelarve 1 864 504 eurot.

Veterinaar- ja Toiduametis maakondade veterinaar keskustes töötab kokku 12 kalahügieeniga tegelevat teenistajat, eelarve 83 508 eurot.

12.3 The major equipment available, in particular the number of vessels, aircraft and helicopters

Peamine kasutada olev varustus, eelkõige laevade, õhusõidukite ja helikopterite arv

Kalandusalaseks järelevalveks (merel) on kasutada 10 väiksemat alust (3 kaatrit ja 7 paati) ja 1 patrull-laev ning helikopter.

12.4 List of selected types of operations

Type of Operation	Description
<p>a - The purchase, installation and development of technology, including computer hardware and software, vessel detection systems (VDS), closed-circuit television (CCTV) systems and IT networks enabling the gathering, administration, validation, analysis, risk management, presentation (by means of the websites related to control) and exchange of, and the development of sampling methods for, data related to fisheries, as well as interconnection to cross-sectoral data exchange systems</p>	<p>Kavas on kalandusandmeid (nt püügi-, esmakokkuostu-, kalalaevarregistri-, inspekteerimiste ja rikkumiste andmed) (5 serverit) sisaldavate infosüsteemide arendamine vastavalt EL ja siseriiklikele vajadustele ja tehnoloogilistele arengutele (nt IUU, FLUX), samuti infosüsteemide liidestamine ja päringumootorite arendamine, töstmaks andmete kvaliteeti. Järelevalve efektiivsuse tõstmiseks on kavas jätkata andmete analüüsi ja ristkontrolli vahendite arendamist, samuti rakendada senisest rohkem kalandusandmete ning analüüsi- ja ristkontrolli tulemuste visualiseerimise võimalusi. Kuna eelloetletud andmetele on vajalik tagada ligipääs ka EL asutuste kasutajatele (nt EFCA, Euroopa Komisjon) tuleb arendada ka vastava andmevahetuse võimalusi (sh võrguteenused). Kalanduse järelevalve, eriti inspekteerimiste tõhustamiseks on käesoleval perioodil plaanis hankida kalandusinspektoritele seadmed 50 tk (tahvelarvutid, nutitelefonid vmt) ja arendada vastav (kliendi)tarkvara, mis võimaldaks inspektoritel ka kontorist väljas viibides jooksvalt kasutada kalanduse alg- ja analüüsi- ning ristkontrolli andmeid, samuti sisestada järelevalvetegevuste käigus loodavaid andmeid. Nõudeid järgiva kalanduskultuuri arendamiseks on vajalik parendada kalandusandmete kättesaadavust, et püüdjatel oleks lihtsasti ligipääsetav, selge ja ajakohane ülevaade kalapüügile kehtestatud nõuetest, piirangutest ja kohustustest ning avalikkusel võimalus jälgida kalavarude kasutamise seonduvat (nt</p>

Type of Operation	Description
	<p>kvooditaituvuse kaudu). Kuna Läänemeresel pole hetkeseisuga ette näha CCTV kaamerate/REM-süsteemi kohustust, ei planeerita ka vastava varustuse soetamist.</p>
<p>b - The development, purchase and installation of the components, including computer hardware and software, that are necessary to ensure data transmission from actors involved in fishing and the marketing of fishery products to the relevant Member State and Union authorities, including the necessary components for electronic recording and reporting systems (ERS), vessel monitoring systems (VMS) and automatic identification systems (AIS) used for control purposes</p>	<p>Lihtsustamiseks ja kiirendamiseks kalandusandmete esitamist, on käesoleval perioodil kavas mitmekesistada ja muuta kasutajasõbralikumaks rannapüügiga seonduvate andmete esitamise võimalused (nt luues vastava kliendirakenduse nutitelefonidele), tõstes esitatavate andmete operatiivsust ja kvaliteeti ning vähendades andmete dubleerivat esitamist mitmele ametkonnale. Läbivaatamisel on ka püügivahendite märgistamise ja nende püügile asetamise/püügilt eemaldamisega seonduvate andmete edastamise viisid, eesmärgiga töötada välja kaluritele mugavamad, kergemini kontrollitavad ja usaldusväärsemad, kaasaegsed lahendused. Sellest tulenevalt osutub tõenäoliselt vajalikuks 100 000 püügivahendite märgiste (nt RFID kiibid) jm lahenduse rakendamiseks vajaliku seadmestiku (nt 50 kiibilugejad ja –kirjutajad, 20 koordinaatide määramise, salvestamise ja edastamise seadmed) ning seotud tarkvara soetamine. Seoses seadmete amortiseerumisega võib perioodi jooksul vajalikuks osutada elektroonilise püügipäeviku ning lossimisdeklaratsiooni kohustusega laevadele täiendavate ERS-kliendiseadmete soetamine (kuni 50 seadet).</p>

Type of Operation	Description
<p>c - The development, purchase and installation of the components, including computer hardware and software, which are necessary to ensure the traceability of fishery and aquaculture products, as referred to in Article 58 of Regulation (EC) No 1224/2009</p>	<p>Eesti kala jälgitavuse süsteem tugineb esmakokkuostukviitungi ja/või üleandmisdeklaratsiooni unikaalsel numbril. Antud süsteemi tõhustamiseks võib jooksva perioodil vajalikuks osutada nt partiide identifitseerimist ja jälgimist lihtsustavate märgiste (kiipide, triipkoodide) jm sellega seotud vajaliku seadmestiku (nt kiibilugejad, kleebisprinterid) ja tarkvara soetamine.</p>
<p>d - The implementation of programmes aiming at exchanging and analysing data between Member States and analysing them</p>	<p>Teiste liikmesriikidega koostöö kavade ja lepete loomine, tagamaks järelevalveks vajaliku andmete kiire ja operatiivse vahetuse. Vajalike andmebaaside arendus või uuendamine (ERS, OKAS) tagamaks valmisolek vahetama nii püügiandmeid kui inspekteerimise andmeid teiste liikmesriikidega ja Kalanduskontrolli Agentuuriga.</p>
<p>e - The modernisation and purchase of patrol vessels, aircrafts and helicopters, provided that they are used for fisheries control for at least 60 % of their total periodtime of use per year</p>	<p>Tulenevalt olemasoleva varustuse amortiseerimisest, on vajalik kalanduse järelevalveks soetada indikatiivselt 7 kiir- ja 5 merekaatrit.</p>
<p>f - The purchase of other control means, including devices to enable the measurement of engine power and weighing equipment</p>	<p>Droonide (eeldatavasti ca 10 tk) soetamine õhujärelevalve tõhustamiseks võimaldaks väiksema kuluga katta nii ruumilises kui ajalisel määral suurema veeala. Ujuvkaide paigaldus järelevalve ujuv vahendite hoidmiseks (eeldatavasti 5 tk). Kaalude soetamine sadamates järelevalve läbi viimiseks – pelaagiliste liikide lossimisel osakaalu määramiseks ja lossitud koguste ning püügipäevikusse märgitud koguste vahelise suhte määramiseks.</p>

Type of Operation	Description
g - The development of innovative control and monitoring systems and the implementation of pilot projects related to fisheries control, including fish DNA analysis or the development of web-sites related to control	Kala jälgitavuse toetamiseks on kavas olulisemate kalaliikide veekogudepõhise DNA referentsandmebaasi loomine. Samuti on kaalumisel otoliitide analüüsimisel saadava teabe kasutamine kalanduse järelevalves.
h - Training and exchange programmes, including between Member States, of personnel responsible for the monitoring, control and surveillance of fisheries activities	Käesoleval hetkel sellesisulisi tegevusi ei planeerita.
i - Cost/benefit analysis and as well as assessments of audits performed and expenditure incurred by competent authorities in carrying out monitoring, control and surveillance	Käesoleval hetkel sellesisulisi tegevusi ei planeerita.
j - Initiatives, including seminars and media tools, aimed at enhancing awareness, among both fishermen and other players such as inspectors, public prosecutors and judges, as well as among the general public, of the need to fight illegal, unreported and unregulated fishing and of the implementation of the CFP rules	Muudatused kalanduse järelevalvet reguleerivates õigusaktides, pidev tehnoloogiline areng ja kaasaegsete ning innovaatiliste lahenduste kasutuselevõtt tingivad vajaduse ka sel perioodil kalandustegevuse seire, kontrolli ja järelevalvega seotud isikute koolitamiseks. Indikatiivselt plaanitakse 18 koolitust.
k - Operational costs incurred in carrying out more stringent control for stocks subject to specific control and inspection programmes established in accordance with Article 95 of Regulation (EC) No 1224/2009 and subject to control coordination in accordance with Article 15 of Council Regulation (EC) No 768/2005	Eesti inspektorite osalemine ühisinspekteerimistel teiste liikmesriikidega nii sadamates kui merel (nii Läänemeres kui ka Atlandi ookeanil) ning Eesti patrull-laeva ühiskasutuskava raames nii Eesti kui teiste liikmesriikide vetesse inspekteerima saatmise kulud on seni olnud kaetud Keskkonnainvesteeringute Keskuse projektidest.

Type of Operation	Description
1 - Programmes linked to the implementation of an action plan established in accordance with Article 102(4) of Regulation (EC) No 1224/2009, including any operational costs incurred	Käesoleval hetkel sellesisulisi tegevusi ei planeerita.

12.5 Link to priorities defined by the Commission

Link komisjoni määratletud prioriteetidele vastavalt EMKFi artikli 20 lõikele 3

Komisjoni prioriteedile nr 2 (andmete valideerimissüsteemi arendamine) aitavad kaasa järgmised punktis 12.4 loetletud tegevused: – kalandusandmeid sisaldavate infosüsteemide arendamine ja liidestamine, andmeanalüüsi ja riskkontrolli vahendite arendamine ja tulemuste visualiseerimise võimalused, samuti analüüsi- ja riskkontrolli tulemustele ligipääsuvõimaluste arendamine (tegevuse tüüp a).

Komisjoni prioriteedi nr 3 (lossimiskohustus) eesmärgi saavutamisel aitavad kaasa:

Tegevuse tüüp a) - püügi- ja esmakokkuostuandmete esitamise tehniliste võimaluste ning neid andmeid säilitavate infosüsteemide arendamine; liikmesriikide omavahelise andmevahetuse ja Komisjonile esitatava aruandluse ajakohastamine; andmeanalüüsi- ja riskkontrollisüsteemide ajakohastamine (tagamaks kontrolli, et alla miinimummõõdu (MCRS) kala ei müüduks otse inimtoiduks), samuti kalandusinspektoritele reaajas andmetele ligipääsu tagamine (võimaldades nt lossimise inspekteerimisel võrrelda lossitava kala koguseid püügipäeviku andmetega) (tegevuste tüübid a ja b). Samuti võimaldavad hea väljaõppe saanud inspektorid (tegevuse tüüp j) ning kaasaegsed tehnilised järelevalve vahendid teostada järelevalvet lossimiskohustuse järgimise üle veekogudel (kaatrid, droonid) ja sadamais (kaalud), andes samuti teatud panuse antud prioriteetse eesmärgi saavutamisele (tegevuse tüübid e ja f).

Komisjoni prioriteedile nr 4 (IUU sertifikaadid) aitavad kaasa järgmised tegevused: püügivõimaluste, püügilubade, püügi- ja lossimise ning esmakokkuostu andmeid säilitavate infosüsteemide, kalalaevaregistri ning andmete analüüsi ja riskkontrolli vahendite arendamine, püüdjate poolt esitatavate andmete kvaliteedi ja usaldusväarsuse tõstmine andmeesituse võimaluste parandamise kaudu (tegevuse tüübid a ja b).

Komisjoni prioriteedi nr 5 (mootori võimsuse kontroll) eesmärgi saavutamist toetavad kalalaevaregistri arendamine, registri liidestamine teiste laevade andmeid säilitavate andmebaasidega (nt laevakinnistusraamat ja Veeteede Ameti ja Maanteeameti andmebaasid) ja riskkontrolli ja andmeanalüüsi vahendite arendamine (tegevuse tüüp a). Samuti võib vajalikuks osutada vastavasisuliste koolituste korraldamine (tegevuse tüüp j).

Komisjoni prioriteeti nr 6 (SCIPide rakendamine) toetavad tüübi k raames teostatavad tegevused: Eesti inspektorite ja patrull-laeva osalemine ühis-inspekteerimistel.

Komisjoni prioriteedi nr 7 (jälgitavuse nõuete täitmine) saavutamist toetaksid kalandusandmeid säilitavate infosüsteemide arendamine ja liidestamine (tegevus a), jälgitavusnõuete järgimist kontrollivate järelevalvetöötajate koolitamine (tegevuse tüüp j) ja identifitseerimist ja jälgimist lihtsustavate märgiste hankimine (tegevuse tüüp c).

13. DATA COLLECTION

13.1 A general description of activities of data collection foreseen for the period 2014-2020

Ajavahemikuks 2014-2020 ette nähtud andmekogumistegevuse üldkirjeldus

Kalavarude majandamiseks vajalike andmete kogumine

Vastavalt andmekogumise valdkonnas vastu võetud õigusaktidele (*Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EÜ) nr 1380/2013 Ühise Kalanduspoliitika kohta, Nõukogu määrus (EÜ) nr 199/2008 kalandussektori andmete kogumist käsitleva raamistiku kohta, Komisjoni määrus (EÜ) nr 665/2008, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 199/2008 rakenduseeskirjad ja Ühenduse mitme-aastane kalandussektori andmete kogumise programm 2014-2016*) tuleb koguda bioloogilisi, keskkonnavalaseid, tehnilisi ja sotsiaal-majanduslikke andmeid, mis on vajalikud kalapüügi majandamiseks, hallata kõnealuseid andmeid ning teha need kättesaadavaks lõppkasutajatele, sh komisjoni määratud asutustele.

Nimetatud andmed võimaldavad eelkõige hinnata:

- a) kasutatud mere bioloogiliste ressursside seisundit;
- b) püügitaset ja püügitegevuse mõju mere bioloogilistele ressurssidele ja mere ökosüsteemidele ning
- c) kalapüügi-, vesiviljelus- ja töötleva sektori sotsiaal-majanduslikku toimimist liidu vetes ja neist väljaspool.

1. Tegevused

A. Perioodil 2014-2016.

Igal aastal esitatakse EL komisjonile aruanne siseriikliku kalanduse andmekogumisprogrammi rakendamise kohta ja tehakse see avalikkusele kättesaadavaks.

Pideva protsessina koordineeritakse kalapüügi majandamist käsitlevate teaduslike andmete, sealhulgas sotsiaal-majanduslike andmete kogumist ja haldamist vastavalt Eesti riiklikele andmekogumisprogrammidele 2014-2016. Keskkonnaministeeriumi poolt on määratud selleks riiklik korrespondent, kes muuhulgas korraldab igal aastal tegevuste ülevaatamiseks ja planeerimiseks riikliku koordineerimiskoosoleku. Lisaks osaletakse igal aastal toimuvatel piirkondlikel koordineerimiskoosolekutel, et koordineerida andmekogumise tegevust sama piirkonna teiste liikmesriikidega ning vajadusel koordineeritakse tegevusi kolmandate riikidega.

Kogutud andmed säilitatakse turvalistes andmebaasides ja vajadusel tehakse need avalikkusele kättesaadavaks, arvestades seejuures konfidentsiaalsuse põhimõtteid.

Vastavalt Komisjoni otsusele nr 93/2010 on vastu võetud Ühenduse mitmeaastane programm kalandussektori andmete kogumiseks, haldamiseks ja kasutamiseks ajavahemikul 2011–2013. Tuginedes sellele ja teistele asjakohastele EL õigusaktidele on koostatud ja EL komisjoni poolt kinnitatud Eesti riiklik kalanduse andmekogumisprogramm aastateks 2011-2013, kus on kirjas üksikasjalikud tegevused mh bioloogiliste, keskkonnaalaste, tehniliste ja sotsiaal-majanduslike andmete kogumine, haldamine ja kasutamine. Eesti riiklik kalanduse andmekogumisprogramm on pikendatud perioodiks 2014-2016 vastavalt EL komisjoni rakendusotsusele C(2013) 5568 30.08.2013.

Tehtava töö eesmärgiks on teadmiste saamine kalavaru olukorrast, seda mõjutatavatest teguritest ja saada teadussoovitused kalavarude säästlikuks majandamiseks ning nõutud andmete õigeaegne edastamine Euroopa Komisjonile, Rahvusvahelise Mereuurimisnõukogule (ICES) ja teistele andmete kasutajatele.

Kalanduse riikliku andmekogumisprogrammi täitmiseks viiakse läbi vajalikud protseduurid vastavalt riigihangete seadusele ja sõlmitakse töö teostajaga töövõtuleping. Töövõtja kogub ja analüüsib andmeid ja annab soovitused kalavarude haldamiseks. Teostatud uuringute kaudu saadud uued teadmised rakendatakse kalanduse valdkonna arendamisel ja seadusloome täiustamisel, et tagada ka tulevikus piisav kalavaru.

Kalanduse riikliku andmekogumisprogrammi täitmine

AKP täitmine toimub Euroopa Liidu Komisjoni poolt kinnitatud kalanduse riikliku programmi Eesti kalandussektori bioloogiliste, tehniliste, keskkonnaalaste ja sotsiaalmajanduslike 2014.–2016. aasta lähteandmete kogumise alusel pideva protsessina. Iga-aastane projekt viiakse läbi vastavalt EL Nõukogu määrusele 199/2008, EL Komisjoni määrustele nr 665/2008 ja 1078/2008 ning EL Komisjoni otsusele 93/2010. Kui vastavaid õigusakte muudetakse, viiakse riiklik programm sellega kooskõlla.

Kalandussektori hindamine toimub läbi sotsiaalmajanduslike-, bioloogiliste-, keskkonnaalaste- ja tehniliste andmete kogumise ning toetudes läbi viidid teadusuuringutele. Lisaks hinnatakse kalandussektori mõju mereökosüsteemile läbi uuringute ja seire. Programmi täideviimiseks osaletakse vastavatel teaduslikel nõupidamistel ja kohtumistel. Teadusmaterjali kogutakse teadlaste, vaatlejate ja usalduskalurite nii merel, sadamates kui ka esmakokkuostu punktides.

Andmekogumise osaks on teadushinnangute andmine olulisemate töönduslike varude seisundile ja varude jätkusuutlikku kasutamist võimaldavate meetmete soovitamine. Ülevaade varude seisundist saavutatakse läbi rahvusvaheliste katsetraalimiste ja hüdroakustiliste uuringute, Eesti rannikumere kalastiku soojaveeliste ja külmaveeliste koosluste seire ja proovide kogumisega töönduspüükidest vastavalt meetodikale.

B. Perioodil pärast 2016. aastat.

Üldjoontes jätkub tegevus vastavalt andmekogumise valdkonnas vastu võetud õigusaktidele (*Nõukogu määrus (EÜ) nr 199/2008 kalandussektori andmete kogumist käsitleva raamistiku kohta; Komisjoni määrus (EÜ) nr 665/2008, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 199/2008 rakenduseeskirjad; Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EÜ) nr 1380/2013 Ühise Kalanduspoliitika kohta*) ja ülalpool kirjeldatud andmekogumistegevusele. Juhul kui muutuvad kalanduse andmekogumisprogrammi põhimõtted ja vastavad õigusaktid võib osutuda vajalikuks ka kalanduse andmekogumise tegevuste muutmise.

2. Peamised abikõlbulike kulutuste valdkonnad kogu perioodi jooksul

Eelkõige teostatakse järgmisi tegevusi:

- a) andmete kogumine, haldamine ja kasutamine teaduslikuks analüüsiks ja ÜKP rakendamiseks;
- b) riiklikud, riikidevahelised ja piirkondlikud mitmeaastased proovivõtuprogrammid
- c) tööndus- ja harrastuspüügi mereseire
- d) mereuuringud;
- e) Eesti korrespondendi ja ekspertide osalemine piirkondlikel kooskõlastamisnõupidamistel, piirkondlike kalavarude majandamise organisatsioonide nõupidamistel ja teaduslike nõuandeid andvate rahvusvaheliste asutuste nõupidamistel;
- f) andmete kogumise ja haldamise süsteemide parendamine ning prooviuuringute elluviimine, mille eesmärk on muuta olemasolevad andmete kogumise ja haldamise süsteemid tõhusamaks.

13.2 A description of data storage methods, data management and data use

Andmesäilitusmeetodite, halduse ja -kasutuse kirjeldus

Kõik riikliku kalanduse andmekogumisprogrammi raames kogutud alg- ja üksikasjalikud ja agregeeritud andmed ning andmepäringud ja nende vastused jäädvustatakse xls-failidena Keskkonnaministeeriumi poolt hallatavas kalanduse harrastuspüügi infosüsteemis (<http://kala.envir.ee>). Lisaks kasutatakse andmepäringutele vastamiseks alusandmetena Keskkonnaministeeriumi poolt hallatavas VMS infosüsteemis (<http://vms.kki.ee>) olevaid andmeid ja Põllumajandusministeeriumi poolt hallatavas kutselise kalapüügiga seonduvate andmete elektroonilise raporteerimise süsteemis (<https://kis.agri.ee>) salvestatud püügipäeviku, esmakokkuostu ja kalalaeva registri andmeid. Üksikasjalikud bioloogilised andmed ja

nendega kaasas käivad püügitegevuse andmed on dubleeritavalt xls-failidena salvestatud ka TÕ EMI andmebaasis.

Kalanduse harrastuspüügi infosüsteem on majutatud virtuaalkeskonnas, st ta ei sõltu ühest füüsilisest serverist, füüsilise serveri riknemise korral liigutatakse infosüsteem automaatselt järgmisele töökorras olevale serverile. Andmete varundamine toimub kord ööpäevas IBM Tivoli Storage Manager varundustarkvara abil, varukoopiaid säilitatakse vastavalt varundusplaanile (nädala, kuu ja aasta koopiad) kas varundusserveris või kirjutatakse lindirobotis asuvatele lintidele (vanemad koopiad). Varundusserver ja varundusmeedia asuvad erinevas hoones kui infosüsteemi serverid, et vältida andmekadu serveriruumi või hoone hävimisel. Andmete kaitse on infosüsteemis tagatud. Keskkonnaministeeriumi kalanduse harrastuspüügi infosüsteemis on 4 erinevat turvalisuse taset: vaatleja, töötaja, ettevõtte ja administraator. Andmete muutmise õigus on ainult töötaja ja administraatori tasemel. Teaduspüügiga seotud andmeid näeb vaatleja, töötaja ja administraatori tase. Juurdepääs nendele tasemetele antakse vaid riigi- ja teadusasutustele.

Kõikidele eelpool nimetatud andmebaasidele on juurdepääs vaid volitatud isikutel. Hetkel nimetatud andmebaaside vahel andmeside vahetust ei toimu aga tulevikus, kui pikaajalisem kalandusandmete kogumine on kokku lepitud on plaanis arendada ka infosüsteemide vahelist andmevahetust ja võimekust komplekselt andmeid pärida, et lihtsustada väljavõtete tegemist ja andmepäringutele vastamist. Olulisema tulemusena väheneb siamaani käsitsi tehtud töö hulk.

Keskkonnaministeeriumi poolt hallatavat kalanduse harrastuspüügi infosüsteemi on kavas arendada, et parandada andmete kogumist, väljavõtete tegemist ja andmete kvaliteedi kontrolli. Infosüsteemi arendamise tulemusena paraneb andmete kasutamine riiklikul tasemel ja andmepäringutele vastamine.

Kõikidele kogutud algandmetele on andmete koguja ja Keskkonnaministeeriumi poolt tehtud kvaliteedi ja koosseisu kontroll. Keskkonnaministeeriumi poolt on kontrollitud algandmete koosseisu ja kvaliteedi vastavust EL kalanduse andmekogumise programmi järgsetele nõudmistele ning riiklikul tasemel planeeritud andmete mahule ja koosseisule. Vajadusel on täiendatud või täiustatud andmete koosseisu või kvaliteeti andmebaasis vastavalt läbiviidud kontrollile ja korratud seejärel kontrollimise protseduuri. Üksikasjalike ja agregeeritud andmete vastavust algandmetele on enne nende kasutamist kontrollitud Keskkonnaministeeriumi poolt mitme juhusliku valitud parameetri osas, et veenduda andmete õiges koosseisus ja kvaliteedis.

Keskkonnaministeeriumi kalanduse harrastuspüügi infosüsteemi on kavas arendada ja täiendada seeläbi muuhulgas ka ülalpool kirjeldatud andmete koosseisu ja kvaliteedi kontrollimist. Kontrolli viimine andmebaasi aitab suurendada kontrollide arvu ja seeläbi tõsta andmete kvaliteeti ja veenduda andmete koosseisu õigsuses.

13.3 A description of how sound financial and administrative management in data collection will be achieved

Kirjeldus sellest, kuidas saavutatakse andmete kogumises usaldusväärne finants- ja haldusjuhtimine

Kalandusandmete kogumise eest on vastutav Keskkonnaministeerium, kes on määranud tööde koordineerijaks riikliku korrespondendi. Riikliku korrespondendi ülesandeks on koordineerida EL ja riiklikul tasemel kalandusandmete kogumist teaduslikust ja tehnilisest aspektist koostöös osalevate asutustega.

Riikliku korrespondent on Keskkonnaministeeriumi töötaja, kellele on antud ülesandeks koordineerida kalanduse andmekogumisprogrammi alast tegevust Keskkonnaministeeriumi nimel.

Iga-aastase tegevusaruande koostamist koordineerib riiklik korrespondent, kes valmistab ette ja edastab aruande nõutud viisil. Regionaalsetel koosolekutel osaleb riiklik korrespondent ja riikliku programmi täitvate asutuste esindajad. Teaduslikel ja ekspertide töökoosolekutel osalevad riiklikud eksperdid ja vajadusel riiklik korrespondent.

Kalandusandmete kogumisega on seotud ligikaudu 40 inimest. Teadusasutusel on kasutada 3 laeva, millest kahte kasutatakse merel. Autopark koosneb viiest veoautost ja kolmest sõiduautost.

14. FINANCIAL INSTRUMENTS

14.1 Description of the planned use of financial instruments

Rahastamisvahendite plaanitud kasutamise kirjeldus

Rahastamisvahendite rakendamiseks viiakse läbi eelhindamine, vastavalt Parlamendi ja Nõukogu määrusele nr 10303/2013 artiklis 37 sätestatule ning seetõttu on punktides 14.2 ja 14.3 toodu indikatiivne ja mitte siduv. Rahastamisvahendeid on kavas rakendada tootlike investeeringute ellu viimise toetamiseks, eelkõige arenguhüppe soodustamiseks ja konkurentsimoontuse vähendamiseks. Tootlikke investeeringuid saavad ellu viia kalapüügi ja vesiviljelustoodete turustamise ja töötlemise ning vesiviljeluse ettevõtjaid, kes on ühtlasi finantsinstrumendi sihtrühmaks. Viimase puhul on olemas positiivne kogemus perioodist 2007-2013, mil rakendati investeerimislaenu pankadega kaaslaenamise teel.

14.2 Selection of the EMFF measures planned to be implemented through the financial instruments

	EMFF Measure
	02 - Article 38 Limiting the impact of fishing on the marine environment and adapting fishing to the protection of species (+ art. 44.1.c Inland fishing)
	01 - Article 47 Innovation
	01 - Article 77 Data collection
	02 - Article 63 Implementation of local development strategies (incl. running costs and animation)
	03 - Article 64 Cooperation activities
	01 - Article 66 Production and marketing plans
	02 - Article 67 Storage aid
	03 - Article 68 Marketing measures
	01 - Article 80.1.a Integrating Maritime Surveillance
	02 - Article 80.1.b Promotion of the protection of marine environment, and the sustainable use of marine and coastal resources
	03 - Article 80.1.c Improving the knowledge on the state of the marine environment
	01 - Article 40.1.b-g, i Protection and restoration of marine biodiversity – contribution to a better management or conservation, construction, installation or modernisation of static or movable facilities, preparation of protection and management plans related to NATURA2000 sites and spatial protected areas, management, restoration and monitoring marine protected areas, including NATURA 2000 sites, environmental awareness, participation in other actions

	aimed at maintaining and enhancing biodiversity and ecosystem services (+ art. 44.6 Inland fishing)
✓	01 - Article 48.1.a-d, f-h Productive investments in aquaculture
	01 - Article 76 Control and enforcement
✓	01 - Article 69 Processing of fisheries and aquaculture products
	01 - Article 48.1.k Productive investments in aquaculture - increasing energy efficiency, renewable energy
	02 - Article 48.1.e, i, j Productive investments in aquaculture - resource efficiency, reducing usage of water and chemicals, recirculation systems minimising water use
	03 - Article 51 Increasing the potential of aquaculture sites
	09 - Article 43.1 + 3 Fishing ports, landing sites, auction halls and shelters - investments improving fishing port and auctions halls infrastructure or landing sites and shelters; construction of shelters to improve safety of fishermen (+ art. 44.1.f Inland fishing)
	01 - Article 26 Innovation (+ art. 44.3 Inland fishing)
	02 - Article 28 Partnerships between fishermen and scientists (+ art. 44.3 Inland fishing)
	03 - Article 41.1.a, b, c Energy efficiency and mitigation of climate change – on board investments; energy efficiency audits and schemes; studies to assess the contribution of alternative propulsion systems and hull designs (+ art. 44.1.d Inland fishing)
	04 - Article 41.2 Energy efficiency and mitigation of climate change - Replacement or modernisation of main or ancillary engines (+ art. 44.1.d Inland fishing)
	01 - Article 50 Promoting human capital and networking

14.3 Indicative amounts planned to be used through the financial instruments

EMFF total amount 2014-2020 (€) 10,000,000.00

Documents

Document title	Document type	Document date	Local reference	Commission reference	Files	Sent date	Sent By
Partnerite loetelu	List of partners consulted	26-Sep-2014		Ares(2015)2804666	Lisa1_partnerite_loetelu.pdf	03-Jul-2015	npappju
Juhtimis- ja kontrollisüsteemi üldkirjeldus	Summary description of the management and control system	26-Sep-2014		Ares(2015)2804666	Lisa4_JKS_EMKF.docx	03-Jul-2015	npappju
Eelhindamise aruanne	Report of the ex-ante evaluation	26-Sep-2014		Ares(2015)2804666	EY_PM_EMKF_eelhindamine_26_09_2014.docx	03-Jul-2015	npappju
Kaardid	Maps showing the size and location of the fisheries and aquaculture sectors, the location of main fishing harbours and aquaculture sites, and the location of protected areas (ICZM, MPAs, Natura 2000)	26-Sep-2014		Ares(2015)2804666	Lisa_5_Kaardid.pdf	03-Jul-2015	npappju
KSH aruanne	Report on Strategic Environmental Assessment	11-Sep-2014		Ares(2015)2804666	Lisa3_EMKF_RAK_KSH_aruanne_11_09_14.pdf	03-Jul-2015	npappju